

مرکز تحقیقات اسلامی

اصفهان

گامی

عمران
علیه السلام

www.

www.

www.

www.

Ghaemiyeh

.com

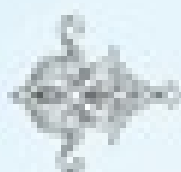
.org

.net

.ir

سازمان آموزشی

ویژه مقطع راهنمایی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

نشاط معنوی (ویژه مقطع راهنمایی)

نویسنده:

معاونت فرهنگی و اجتماعی سازمان اوقاف و امور خیریه

ناشر چاپی:

اسوه - سازمان اوقاف و امور خیریه جمهوری اسلامی ایران

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۸	نشاط معنوی (ویژه مقطع راهنمایی)
۸	مشخصات کتاب
۸	اشاره
۱۲	مقدمه
۱۳	فهرست عناوین:
۱۴	من بزرگ شده ام
۱۴	اشاره
۱۸	منی چیست؟
۲۰	احیای دین
۲۹	ولایت فقیه
۴۱	وقت طلاست
۴۹	هر چه کنی به خود کنی
۵۷	گلبرگ های قرآن
۶۹	محرم و نامحرم
۶۹	اشاره
۷۴	پیمان ازدواج
۸۰	ماه اطاعت و بندگی
۹۴	سپر آتش
۹۸	راهی به سوی خدا
۱۰۸	فولاد آبدیده
۱۱۴	رضایت مندی
۱۱۴	اشاره
۱۲۷	احادیث درباره احترام به پدر و مادر

- ۱- بزرگترین واجب ۱۲۷
- ۲- برترین اعمال ۱۲۷
- ۳- انس با پدر و مادر... ..... ۱۲۷
- ۴- محبوب ترین کارها ۱۲۸
- ۵- نگاه به پدرومادر ۱۲۸
۶. احترام به پدرومادر ۱۲۹
- اشاره ۱۲۹
- حق اول ۱۳۰
- حق دوم ۱۳۰
- حق سوم ۱۳۰
- حق چهارم ۱۳۰
- حق پنجم ۱۳۱
- حق ششم ۱۳۱
- حق هفتم ۱۳۱
- حق خود حقوق النفس: ۱۳۲
- خشم و غضب ۱۳۶
- اقسام غضب: ۱۴۲
- اشاره ۱۴۲
۱. غضب ناپسند: ۱۴۲
۲. غضب پسندیده ۱۴۳
- اشاره ۱۴۳
- آثار و فوائد کنترل خشم در روایات : ۱۵۰
- ۱- ایمنی در قیامت ۱۵۰
- ۲- خشنودی در قیامت ۱۵۰
- ۳- افزایش ایمان ۱۵۱
- ۴- عیب انسان پوشیده می شود ۱۵۱

- ۵- راه رسیدن به خدا ۱۵۱
- ۶- عاقبت به خیری ۱۵۱
- ۷- پیروزی بر شیطان ۱۵۱
- ۸- مصون ماندن از هلاکت ۱۵۱
- ۹- نشان انسانیت ۱۵۲
- ۱۰- نشان قدرت انسان ۱۵۲
- خشم از منظر قرآن کریم و ائمه اطهار (ع) ۱۵۲
- گفتار بزرگان در مورد خشم ۱۵۳
- آراستگی ۱۵۶
- اشاره ۱۵۶
- آداب لباس پوشید ۱۶۲
- درباره مرکز ۱۷۲

نشاط معنوی (ویژه مقطع راهنمایی)

مشخصات کتاب

بسم الله الرحمن الرحيم

سازمان اوقاف و امور خیریه معاونت فرهنگی و اجتماعی

نشاط معنوی (ویژه مقطع راهنمایی)

ناشر: معاونت فرهنگی و اجتماعی سازمان اوقاف و امور خیریه

تهیه و تنظیم: مجتمع فرهنگی پژوهشی اوقاف

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: سازمان چاپ و انتشارات اوقاف

قطع: وزیری

نوبت چاپ: اول / تابستان 1393

شمارگان: 3000 نسخه

قیمت: 5000 تومان

خیراندیش دیجیتال: انجمن مددکاری امام زمان (عج) اصفهان

ص: 1

اشاره

نشاط معنوی

ویژه مقطع راهنمایی

ص: 3

سایت سازمان: WWW.awqaf.ir

سایت معاونت: www.mfso.ir

سایت مجتمع: www.mfpo.ir

آدرس: تهران، خیابان نوفل لوشاتو، سازمان اوقاف و امور خیریه، معاونت فرهنگی و اجتماعی

آدرس مجتمع: قم، خیابان جمهوری، بین کوچه 16 و 18 پلاک 48 مجتمع فرهنگی پژوهشی معاونت فرهنگی و اجتماعی سازمان اوقاف و امور خیریه

تلفن: 025-32936042 - 25 - نمابر: 025-32936043

غیر قابل فروش

ص: 4

اوقات فراغت لحظاتی زیبا و زرین زندگی است که متفاوت با دیگر روزها و هفته ها باعث رضایت درونی و افزایش شادکامی انسان می شود در پرتو فراغت مطلوب به تعادل و سلامت روان دست می یابیم و با چنین رخ داد خجسته ای افسردگی هاغم ها و غصه ها و درگیری های متعدد و متفاوت از جسم و جان ما دور می شود. معاونت فرهنگی و اجتماعی سازمان اوقاف و امور خیریه همچون سال های گذشته با تدوین کتاب نشاط معنوی در سه مقطع کودکان، نوجوانان و جوانان در صدد غنی سازی اوقات فراغت در بقاع متبرکه می باشد، تا با تعالی بخشیدن روح جستجوگر کودکان و پربار کردن اوقات فراغت دانش آموزان لحظات خوشی را برای آنها فراهم نماید. کتابی که در پیش رو دارید با قرار دادن عناوین آموزشی متنوع در حوزه معارف با محوریت آیات الهی و به صورت کارگاهی، جهت رشد و تعالی دانش آموزان تهیه و تدوین شده است. امید است جامعه اسلامی ایران به ویژه جوانان و نوجوانان با حضور در طرح تابستانی نشاط معنوی در کلیه امامزادگان و بقاع متبرکه و اندیشیدن در آیات الهی از گنجینه های ناب آن استفاده نمایند. در پایان ضمن تشکر از کلیه عزیزانی که در تهیه و تدوین این مجموعه یاری رسانده اند کمال تشکر را داشته و دوام توفیقات آنان را از خداوند متعال مسئلت می داریم.

معاونت فرهنگی و اجتماعی سازمان اوقاف و امور خیریه

فهرست عناوین:

من بزرگ شده ام... 7

احیای دین... 13

ولایت فقیه... 21

وقت طلاست... 33

هر چه کنی به خود کنی... 41

گلبرگ های قرآن... 49

محرم و نامحرم... 59

ماه اطاعت و بندگی... 69

سپهر آتش... 83

راهی به سوی خدا... 87

فولاد آبدیده... 97

رضایت مندی... 103

خشم و غضب... 125

آراستگی... 145

ص: 6

نام درس:

من بزرگ شده ام

اشاره

موضوع: بلوغ پسران

هدف کلی:

دانش آموزان در این درس با مفهوم بلوغ و علائم آن آشنا میشوند.

اهداف جزئی:

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می شوند:

آشنایی معنای بلوغ

آشنایی با علائم بلوغ

وظایف شخص بالغ

هدف رفتاری: انتظار می رود دانش آموز در پایان درس بتواند علائم بلوغ را

شمارش کرده و وظایفی که بر عهده آنها است را انجام دهند.

روشهای مناسب: توضیحی، فعال (بازی، شعر، جدول، چستان)

رسانه ها: تابلو، کارت

ص: 7

بسم الله الرحمن الرحيم

دلت را با خداوند آشنا کن *** زعمق جان خدایت را صدا کن

دل غفلت زده مانند سنگ است *** مس دل را زیاد او طلا کن

شکوه بندگی در خاکساری است *** خضوع و بندگی پیش خدا کن

سلام به شما!

اول کار یک سوال !!! (1)

شما بچگی هاتون را یادتان هست؟

اون موقع که شیر میخوردید؟ اون موقع که خودتون خراب می کردید؟

یادمون نمیاد ولی کسی نمیتونه بگه من یادم نمیاد.

اول که به دنیا اومدیم غذامون چی بود؟ شیر مادر

چرا نمیتونستیم مثل حالا برنج و گوشت و سبزی و میوه بخوریم؟ چون دندان نداشتیم و معده هایمان تحمل نداشت. اون موقع فقط شیر میخوردیم. بعد یواش یواش غذای ساده به ما دادند. وقتی دو سالمان تمام شد شیر مادر هم قطع شد. خداوند میفرمایند مادران باید فرزندانشان را تا دوسالگی شیر بدهند.

وَ الْوَالِدَاتُ يُرْضِعْنَ أَوْلَادَهُنَّ حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ (2)

بنابراین شروع به غذا خوردن ما وقت خاصی داشت و باید موقع آن میرسید.

ص: 8

1- مربی کارتهایی به کلمات (نوزادی - 2 - 7 - 51) آماده کند و به هنگام گفتن ایام عمر نشان دهد.

2- سوره بقره آیه 332

چرا وقتی غذا خور شدیم مدرسه نرفتیم؟ چون اون موقع هم زود بود و هنوز ذهن ما آمادگی برای یادگیری در سها را نداشت. اگر همون موقع پدر ما را میبرد مدرسه و میگفت اومدم اسمشو بنویسم همه بهش نمی خندیدند؟

وقتی هفت سالمان شد آمادگی برای رفتن به مدرسه پیدا کردیم و رفتیم مدرسه.

تا قبل از مدرسه هر کاری دلمان میخواست انجام میدادیم ولی موقع مدرسه باید زود از خواب بیدار شویم، درس بخوانیم، منظم باشیم، به همکلاسی هایمان احترام بگذاریم و حقوق آنها را رعایت کنیم.

ممکنه از مدرسه ناراحت بشویم ولی در عوض با سواد و عالم میشویم و چیزهایی را که بلد نیستیم یاد میگیریم

اما توی سن رشدمان میرسیم به یک موقعی که در خودمان احساس تغییر میکنیم. وقتی میریم توی جمع فامیل زنها و دخترهای فامیل میگن: صبر کن! صبر کن! نیا داخل! بذار ما چادر سرمان کنیم.

چی شده مگه! بله! ما بزرگ شدیم و به سنی که دیگه به ما به چشم یک مرد نگاه میکنند. اسم این سن و دوران چیست؟

بگذارید با حل جدول به آن برسیم.

سوال 1: کاری که کلید و اساس همه گناهان است؟

دروغ

ص: 9

سوال 2: وقت نماز ظهر از آمدن خورشید وسط آسمان است تا کی؟ غروب

سوال 3: اولی کلام آدمهای خوب موقع رسید به همدیگر؟ سلام

سوال 4: پاداش آدمهای خوب و نیکوکار؟ بهشت

خب! رمز جدول؟ بلوغ

انسان وقتی به سن بلوغ میرسد و به اصطلاح بالغ میشه لیاقت اینکه خدا باهاش صحبت کنه را پیدا میکنه. تا قبلش ما هنوز از نظر رشد عقلی و شرعی کوچیکیم و خدا بطور جدی با ما صحبت نکرده است. ولی از شروع این سن ما مخاطب خدا قرار میگیریم.

خلاصه به نوجوان بالغ باید :

مواظب چشمش باشه که به هر چیزی نگاه نکنه.

گناه نکنه.

نمازشو بخونه

روزه هاشو بگیره

و ...

اما نشانه های بلوغ سه چیزه. به این کارتها نگاه کنید:

خروج

خروج

خروج

اما پشت کارتها را ببینیم

منی

از 15

موهای

ص: 10

1- مایع چسبناکی که از انسان خارج می شود ولی مانند ادرار نیست و انسان بعد

از خروج حالت ضعف می گیرد.

2- این مایع نجس است

3- بر انسان غسل واجب میشود

4- به این حالت جنب و جنابت میگویند و به شخصی که این حالت به او دست داده محتلم می گویند.

بزرگان دین ما ایام بلوغ را جشن می گرفتند تا نشان دهند چقدر برایشان مهم است که مورد دستور خدا واقع شده اند. لذا باید مواظب باشیم از همین ابتدا که دیگر خدا تمام کارهای ما را مینویسد و چشم پوشی نمیکند رفتارمان و کارهایمان خدایی باشد و شیطانی نشود

در پایان ما جدولی با یک حدیث حل میکنیم تا ببینیم چه کسی میتواند زودتر به رمز جدول برسد.

۱۹	۱۸	۱۷	۱۶	۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	

1- به همراه هوی می آید به معنای خواهش نفسانی و

هوس (8-13-18) از راست به چپ

2- به معنای جاودان و همیشگی در نعمت یا عذاب

خالد (7-5-3-12)

3- شهر زادگاه امام علی علیه السلام

مکه (16-4-9)

4- دانشمندی که وزیر دربار صفویه بود و در حرم امام رضا مدفون است

بهایبی (14 - 10 - 17 - 6 - 15)

5- سلام هی ... مطلع فجر

حتی (1-19-11)

6- آخرین حرف الفبا

ی (2)

خداوندا به ما کمک کن در همین ابتدای راه، رضای تو را مد نظر داشته باشیم!

آمین

ص: 12

نام درس:

احیای دین

موضوع:

امر به معروف و نهی از منکر

هدف کلی:

دانش آموزان در این درس با احیای دین توسط امر به معروف کردن و عمل به دستورات خداوند آشنا می شوند

اهداف جزئی:

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می شوند:

1. تمرکز نکردن روی گناه خود و دیگران
2. با انجام بازی ادامه نویسی خود و دوستان خود را محک زدن .
3. معرفی چادر بعنوان محافظی برای مقابله با عدم غض بصر مردها
4. غض بصر مردها حجابی برای به گناه نیفتادن آنها از پوشش های زننده زن ها
5. وقتی رنگ جامعه خراب است چرا ما خود را هم رنگ آن کنیم بلکه باید سعی در ساف کردن رنگ باشیم.

هدف رفتاری:

انتظار می رود دانش آموزان در پایان درس بتوانند با توجه به داستان ها و حرف های زده شده ، داشتن حجاب و غض بصر را بخوبی درک کنند و بتوانند در یادگیری بهتر تعالیم دینی دید خود را بازتر کنند .

روش های مناسب تدریس:

توضیحی، فعال:(داستان، شعر، بازی ادامه نویسی)

رسانه های آموزشی :

کاغذ به تعداد گروه ها و چاپ نوشته های مورد نظر

می گشایم زبان به نام خدا *** که جهان گشته با نام او برپا

حمد بی حد به خالق بی همتا *** قادر و حکیم است و توانا

بسم الله الرحمن الرحيم

سلام و هزاران سلام خدمت شما دوستان و همراهان برنامه های معنوی ، امیدوارم در یکا یک ساعات عمر عزیزتان بتوانید از دستورات خداوند اطاعت کنید که مهمترین کار ما اطاعت است و اطاعت است و اطاعت .

حال شما خوب است ؟

سرحال و با نشاط و قهقرا هستيد ؟

الحمد لله

درويش و مرد مقدس

شنيدم درويش وارسته اى

به همراه مردى مقدس مآب

سفر مى نمودند با همدگر

رسيدند به رودى پر آب

جوان دخترى ايليائى تبار

به دنبال راهى براى عبور

به محضى كه ديد آن دورا دخترک

از آنها تقاضاى امداد کرد

به او گفت درویش به روی چشم

ولى مرد در غبغبش باد کرد

سپس گفت : که ای کولی نازنین

به حق رموز الف لام و میم

که طبق اصول و فروع شریع

تو با بنده ، من با تو نا محرمیم

تماس من و توست شرعا حرام

دچار عذاب جهنم شویم

کمک کردن توست نامحتمل

مگر اینکه با بنده محرم شوی

چو مرد دغل همچنان در سخن

که درویش با زیرکی و شتاب

به سوی دخترک رفت و یاهوکنان

به دوشش گرفت و گذر کرد از آب

پس از آن دویاره سفر در سفر

ولی مرد مجذوب در کار خلق

کسل گشت و افتاد در خورد و خواب

فرورفت در خود و افسرده دمق

دو هفته پس از آن حین خواب

به درویش رو کرد مرد دمق

که من در تعجب از اعمال تو

بگو ای لعین خبیث سفیه

ندانی حرام است آن کار تو

به داد پاسخ : من آن دخترک

رها کردم آنجا در آن سوی آب

ولی تو گرفتار اویی هنوز

رهایش کن ای مرد و راحت بخواب

بله دوستان؛ انسان گاهی اوقات در کار های اشتباه دیگران فرو می رود که گویی خود او این کار را انجام داده است البته این هم باید مد نظر داشت که باید از کار های دیگران عبرت گرفت و کار های زشت آنان را تکرار نکرد ولی بعضی کار ها خود گرفتاری می آورد بدتر از کار انجام نداده .

حالا به چهار گروه تقسیم شوید (خود مربی در مرتب کردن گروه دخالت نکند تا نتایج گروه متفاوت بدست بیاید) و من به هر گروه از شما دوستان کاغذی می دهم که دو خط نوشته شده و شما طبق قوانینی که برای نوشتن اعلام می کنم ادامه نوشته را بمدت سی ثانیه می نویسید تا زمانی که ده دقیقه تمام شود. و پس از آن

جمله ها را با هم می خوانیم تا ببینیم چه چیز بدست می آید.

قوانین

1- از الفاظ زشت پرهیزید.

2- حد المقدور مطالب پیشین را نخوانید مگر اینکه بخواهید جمله دارای وزن باشد.

3- جملات را هر طور که دوست دارید رها کنید تا دوستانتان ادامه آن را بنویسند .

ص: 16

حمله (دخترانه)

ساعت دوازده ظهر شده بود. هوا خیلی گرم بود. هنوز کلی از کارهایم مانده بود. دیگر نمی توانستم با چادر به کار هایم برسم به همین خاطر تصمیم گرفتم ..

حمله (پسرانه)

به هر طرف نگاه می کردم چشمم به دختر هایی می افتاد که هر طور دوست دارند خود را به نمایش می گذارند. و اصلا فکر ما پسرها را نمی کنند که ما اگر بخواهیم گناه هم نکنیم جامعه داغون شده ما نمی گذارد. به همین خاطر با خودم تصمیم گرفتم ..

(خواندن مطالب نوشته شده بچه ها)

اینطور که از نوشته ها بدست می آید معلوم است که فضای ذهنی شما نسبت به بعضی مسائل پیرامون و اطراف خودتان مخدوش است به همین خاطر می خواهم با بیان یک داستان زیبا در همین رابطه یکم شما را راهنمایی کنم

تو نماز خانه دانشگاه داشتم سجاده آماده می کردم برای نماز، همین که چادر

مشکی را از سر برداشتم تا چادر نماز بر سر کنم گفت :

این همه خودت را بچه پیچ می کنی که چی ؟

بر گشتم رو بسمت صدا، دختری را دیدم که در گوشه ی نماز خانه نشسته بود تا

کلاسش بعد نماز شروع بشه .

گفتم : با من بودی ؟

گفت : بله با تو و همه بیچاره های مثل تو که گیر کردند توی این افکار عهد عتیق !

ص: 17

اذیت نمی شی با این پارچه ی دراز دور و برت؟ از رنگ همیشه سیاهش؟

تا آدم حرف بزنم گفت: نگاه کن بین چقدر زشت می شی، چرا مثل عزادارها سیاه می پوشی؟ و بعد فقط بلدید گیر بدهید به امثال ما.

خندیدم و گفتم: چقدر دلت پر بود دوست من! اگر هنوز حرف داری بگو؟

خنده ام را که دید گفت: نه، حرف زدن با شما فایده ندارد.

گفتم شاید حق با تو باشد عزیزم.

پرسیدم ازدواج کردی؟

گفت: بله

گفتم من چادر را دوست دارم.

چادر مهربانی است.

با سرزنش نگاهم کرد که یعنی تو هم مثل بقیه ای ..

گفتم چادر سر می کنم به هزار و یک دلیل.

یکی از دلایل چادر سر کردنم حفظ زندگی توست.

با تعجب به چهره ام نگاه کرد. پرسیدم با همسرت کجا آشنا شدی؟

گفت فلان جا همدیگر را دیدیم، ایشان پیشنهاد ازدواج داد و من قبول کردم.

گفتم خوب؛ خدا قبل از اینکه به من دستور بدهد خودم را بپوشانم به مردها می

گوید؛ مراقب نگاهتان باشید.

این تکالیف مکمل هم هستند. یعنی اگر مردی نتوانست جلوی نگاهش را بگیرد و زل زد به من، پوشش من باید مانع و حافظ او باشد و

من اگر حجاب درست و حسابی نداشته باشم، کنترل نگاه مرد باید مانع و حافظ من باشد.

همسر تو را دید کشش ایجاد شد و انتخاب کرد. کجا نوشته شده است که همسرت نمی تواند از تماشای زنانی غیر از تو لذت ببرد؟
وقتی مبنای انتخاب برای او نگاه است .

گفت : خوب ما با هم تعهد دادیم .

گفتم : غریزه منطق نمی شناسد ، تعهد نمی فهمد .

چه زندگی ها که با یک نگاه آلوده از بین رفت.

من چادر سر می کنم تا اگر روزی همسر تو به تکلیفش عمل نکرد و نگاهش را کنترل نمود ، زندگی تو به هم نریزد، همسرت نسبت به تو دلسرد نشود ، محبت و توجه اش نسبت به تو که محرمش هستی کم نشود . من به خودم سخت می گیرم و در گرمای تابستان زیر چادری که بیشتر شبیه کوره است از گرما هلاک می شوم ، زمستانها زیر برف و باد و باران برای کنترل کردن و جمع و جور کردنش کلافه می شوم. بخاطر حفظ خانه و خانواده ی تو ، من هم مثل تو زن هستم.

تمایل به تحسین زیبایی هایم دارم . من هم دوست دارم در تابستان ها کمتر عرق بریزم ، زمستانها راحت تر توی کوچه و بازار قدم بزنم .
من روی تمام علاقه های خودم خط قرمز کشیدم ، تا به اندازه ی سهم خودم حافظ گرمای زندگی تو باشم .

سکوت کرده بود .

گفتم : راستی ...

هر کسی در کنار تکالیفش ، حقوقی هم دارد .

حق من این نیست که زنان جامعه ام با موهای رنگ کرده ی پریشان و صد جور جراحی زیبایی فک و بینی ، چشم های همسر من را بدنبال خود بکشانند . حالا بیا منصف باشیم . من باید از شکل پوشش و آرایش تو شاکی باشم یا شما از من ؟

بعد از یک سکوت طولانی گفتم ؛ هیچ وقت به قضیه این طور نگاه نکرده بودم خوب شما به این قضیه اینطور نگاه کرده بودید ؟ (نظرات بچه ها)

انسان قرار نیست هم‌رنگ جماعت باشد وقتی خود جماعت رنگش رنگ صحیحی نیست . بلکه ما خود عقل و شعور داریم و با اندکی تأمل و تدبر می‌توانیم خوب را از بد تشخیص بدهیم .

من به شما توصیه می‌کنم خاطرات هم سنان خودتان را که به مناطق جنگی رفتند بخوانید و حداقل یک بار با این اردوهای راهیان نور خود را به این سرزمین پر از عشق و محبت برسانید و با چشمان خودتان عظمت و بزرگی خدا را ببینید که چطور از یک دشت پر از خاک ، تحولی بوجود می‌آورد در دل انسان که حداقل تا چند سال بیمه هستید.

ان‌شا‌الله که این برنامه باعث بشود ما به اعمال و رفتار و کردار خودمان خوب بیندیشیم و با الگوگیری از مبانی دین راه سعادت را پیدا کنیم صلواتی محمدی پسند بفرستید.

ص: 20

نام درس:

ولایت فقیه

موضوع: اجتماعی

هدف کلی:

دانش آموزان در این درس با جایگاه ولایت فقیه آشنا می شوند.

اهداف جزئی:

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می شوند:

1- آشنایی با ضرورت حکومت برای جامعه

2- آشنایی با مدل حکومتی ولی فقیه

هدف رفتاری:

در پایان درس انتظار می رود که دانش آموزان بتوانند ضرورت حکومت را در جامعه بیان کنند و با ذکر ادله مشخص کنند که ولایت فقیه بهترین نوع حکومت دینی است

روش های مناسب تدریس: توضیحی، فعال (تشبیه و تمثیل، جمله سازی) رسانه ها: تابلو

ص: 21

بچه ها سلام . خوبید؟ امید که حالتون خوب باشه و حواستون جمع باشه .

در ابتدای برنامه بریم سراغ یک برنامه بازی با کلمات . این چه حرفیه ؟ و

و یک حرف واو با خط درشت و زیبا روی تابلو می نویسد و می پرسد

واو اول چه کارهایی است ؟ ورزش کردن . وفاداری . وقت شناسی .. وداع کردن با خانواده وقت بیرون رفتن . وچین کردن محصول . وارد بودن در کارهای خوب . وصله کردن لباس . وعده خوب دادن

برخی این کارها را می توان با ذکر خاطره ای بیان کرد مانند اینکه حضرت علی علیه السلام کفش و لباسش را وصله می کرد تا دوباره از آن استفاده کند.

حالا اگه یه حرف ناقابل ب به آن اضافه بشود ؛ چه می شود ؟ بو

خب بر بوی خوش و خلق محمد صلوات . اللهم صل علی محمد و آل محمد با یک صلوات روحیه مون تازه میشه و ... ؟ نو

حالا با به نقطه روی حرف ن میشه...؟ تو

و بعضیا توی این دنیا به حقی مزخرفی برای خودشون درست کردن بنام...؟ تو

حق و تو یعنی پنج کشور دنیا هر تصمیمی گرفتن ، همه کشور های دیگه باید آن را قبول کنن.

حق و تو یعنی پنج کشور جنایتکار بتوانند رأی همه ی کشورهای دنیا را لغو کنند. همه کشورها گفتند: الف، این پنج کشور می گویند: «ب». این یعنی چه؟ یعنی ما پنج نفر کدخدای کره زمین هستیم. این را دنیا با کمال تأسف پذیرفته است. زنده باد

اسلام که می گوید: هیچکس کدخدای هیچکس نیست بجز خدا، پیغمبر و امام معصوم. ما دست در دست هر کس و ناکسی نمی گذاریم.

یکی از فروع دین ما چیه؟ تولی

تولی یعنی با دوستان خدا دوست باشیم و با دشمنان خدا دشمن باشیم که بهش میگویم تبری

حالا اگه ت رو از تولی برداریم میشه؟ ولی

وقتی ما به امام معصوم دسترسی نداریم، دنباله رو چه کسی هستیم؟ ولی

به مجتهد جامع الشرایط، میگویند ولی فقیه است. ولایت فقیه مثل کاشی است، کاشی که گذاشتی اگر پشت آن دوغ آب و سیمان ریختی، محکم می شود، و گرنه می افتد. اینکه ما پیرو به مرجع تقلید و متخصص دین باشیم یعنی راه و کارمون رو محکم کردیم.

رو سفیدترین آدم های کره زمین ایرانیان و شیعیان هستند که می گویند: دست انسان باید در دست امام معصوم یا مجتهد عادل باشد. آیا اسلام مخصوص زمان پیغمبر است؟ نه!

اگر اسلام همیشه هست، پس باید حکومت اسلامی هم همیشه باشد. پیغمبر تشکیل حکومت داد. پیغمبر جبهه داشت، جنگ داشت، مالیات می گرفت، بین فقرا تقسیم می کرد. حتی در شهر سازی حضرت آمد در مدینه مسجد ساخت، بعد با نوک عصایش خیابان کشی کرد، بعد فرمود: خانه هایتان را در این کوچه بسازید. که وقتی از خانه بیرون می آید، اول نگاه شما به مسجد باشد. اگر اسلام مخصوص زمان پیغمبر نیست، برای همیشه هست همان چیزی که زمان پیغمبر بوده، باید فتوکپی اش زمان ما هم باشد. باید به کسی بگوییم: زنده باد، به کسی بگوییم: مرده باد! در نماز به صالحین سلام می دهی، «السلام علینا و علی عباد الله الصالحین» به یک

عده هم می‌گوییم: نه، «غیر المغضوب علیهم ولا الضالین» یک عده مغضوب و ضال یعنی گمراه و مورد غضب و منحرف هستند. ما از اینها متنفر هستیم و یک عده را هم باید سلام کنیم. در هر نمازی پنج بار سلام می‌کنیم. اسلام فقط برای نماز و روزه نیست.

ولایت فقیه یک قدرت دینی و حکومت اسلامی است. بچه‌ها بعضیا می‌گویند ما چه نیازی به ولایت فقیه داریم؟ به نظر شما اگر حکومت و قدرت نباشد چه می‌شود؟

مربی از نوجوانان می‌خواهد تا هر کدام یکی از این متن‌های بدون نقطه را از روی کاغذ برای دوستان کلاس بخوانند. یک حرف در هر متن برجسته و جدا شده است که سه حرف با هم یک کلمه را تشکیل می‌دهد.

1- جنایات کارها را نمی‌شود سرکوب کرد. صدام به ما حمله کرد، اگر مات کت ک در خانه نماز می‌خواندیم، صدام با لشکر شبه درون خانه ما هم می‌آمد. امام فرمود: من به صدام سیلی می‌زنم، مردم هم لبیک گفتند و تانسیم به صدام و اربابش سیلی می‌زنیم

2- اس لام فقط نماز و روزه نیست. اگر اس لام مساتل اجتماعی دارد، جامعه رهبر می‌خواهد و رهبر یعنی ولایت فقیه.

3- صدای اسباب‌اید به همه جا برسد. اگر صدای اسلام بایده به همه جا برسد، پس بایده یک تبلیغ انقویداشته باشیم.

و

برای رساندن پیام اسلام به دنیا نیاز به رهبر و ولی فقیه داریم

در این جملات حروف متفاوت به ترتیب یک

کلمه را تشکیل می دهد.

4- بدون حکومت بسیاری از قانون ها اجرا شدنی نیست. یکی از قانون های اس لام نهی از منکر است و حمله صدام یک منکر بود. اگر خواسته باشیم این

منکر را برداریم، بدون قدرت نمی شود. و با پیروی مردم از فرمان حضرت امام خمینی رحمه الله علیه توانستیم با صدام و کشورهای دیگر که پشتیبان او بودند بجنگیم.

5- اگر اسلام دشمن دارد باید در مقابل دشمنان آمادگی داشته باشیم و نیروهای پلیس و ارتش لازم داریم. همانطور که مدرسه مدیر می خ واهد و شهر شهردار لازم دارد؛ نیروهای مسلح هم نیاز به فرمانده دارند و فرمانده کل قوا می خواهند، پس فرمانده کل قوا باید یک انسان مدیر و با ایمان باشد و چه کسی بهتر و با ایمان تر از ولی فقیه و یک مرجع تقلید آگاه و مدیر؟

6- اگر حفظ مرزها واجب است پس داشتن نیروی ارتش هم واجب است. شهر و کشور و روستای اسلامی باید حفظ شود. اگر حفظ جاده و مرز واجب است، بدون حکومت نمی شود مرزها را حفظ کرد.

ص: 25

7- یکی می گوید: بزن. یکی می گوید: نزن. یکی می گوید: صلح کنیم، یکیمی گوید: جنگ کنیم. باید حرف آخر را کسی بزند. اصلاً همه دنیا ولایت فقیه دارند. خبر داشتید که آمریکا هم ولایت فقیه دارد. وحشت نکنید، الآن به شما می گویم. ولایت فقیه یعنی یک نفر حرف آخر را بزند. هر وقت اختلاف می شود، هر کس یک چیزی می گوید: یک نفر باید حرف آخر را بزند و کشور را از بن بست نجات بدهد. در آمریکا هم بین بوش و رقبیش، رئیس جمهور قبلی آمریکا دعوا که شد، بالاخره رئیس قوه قضائیه آمد حرف آخر را زد. گفت: رئیس جمهور بوش! همه هم گفتند: تمام شد. بعضی کشورها حرف آخر را شاه می زند. بعضی کشورها حرف آخر را رئیس جمهور می زند. بعضی کشورها حرف آخر را رئیس قوه قضائیه می زند، زنده باد جمهوری اسلامی! می گویند: حرف آخر را یک مجتهد عادل بزند. یعنی در تمام کشورها وقتی اختلاف می شود یک نفر می آید حرف آخر را می زند.

نمی شود کشور در بن بست بماند. به ما گفتند: هر وقت نتوانستید بین دو چیز تصمیم بگیرید، قرعه بکشید. بالاخره قرعه حرف آخر را می زند.

8- میخ هرچه بیشتر بر سرش بزنی، بیشتر در چوب فرو می رود و محکم تر می شود وقتی استاد مطهری شهید شد، امام خمینی ره گفت: ما را بکشید! هرچه ما را بکشید، نظام ما محکم تر می شود. وقتی رئیس جمهور آمریکا گفت: ما ایران را تحریم اقتصادی می کنیم. امام فرمود: اگر کارتر در عمرش یک حرف خوب زده باشد، همین است. ما نمی خواهیم با آمریکا رابطه داشته باشیم. رابطه آمریکا با ما رابطه گرگ و میش است. یک کسی که دین، شجاعت و تقوایش بالا باشد که وقتی دستور داد، مردم با عشق، بپذیرند و قبول کنند. رمز موفقیت ما در

جمهوری اسلامی همین ولایت فقیه است. وگرنه ما هم مثل لبنان و عراق و همین کشورهایی می شدیم که نتوانستند تصمیم بگیرند.

9- رئیس خلبان ها باید خلبان باشد. رئیس قصاب ها باید قصاب باشد. رئیس امت

اسلامی باید یک اسلام شناس درجه یک باشد. چون ما مسلمان هستیم، رئیس مسلمان یا باید مسلمان باشد. آیا لباس سفید را با نخ سیاه می دوزند؟ اگر لباس سفید است، باید نخ قرقره اش هم سفید باشد. می توانیم بپذیریم که مردم مسلمان باشند، ولی حاکم شیک آدم جاهلی باشد؟ می توانیم بپذیریم که در صدر اسلام پیغمبر حاکم بود، ولی در آخرالزمان دست ما در دست یک آدم معمولی باش د.

این عدالت است که خداوند صدر اسلام دست مردم را در دست پیغمبر بگذارد؟ در غدیر خم دست مردم را در دست امیرالمؤمنین بگذارد، حالا بگویم جمع شوید و هر کس هر کاری می خواهید بکنید.؟ رأی مردم و انتخابات احترام دادرولی همین رأی مردم مثل لامپ است. در مسجد لامپ های زیادی نور می دهند. اما همه این لامپ ها به برق وصل شده است. برق این لامپ ها ولایت فقیه است.

اگر برق باشد، ولی لامپ نباشد، فایده ای ندارد. امیرالمؤمنین برق بود، اما لامپ نداشت. در خانه نشسته بود، غصه می خورد. برق باشد، لامپ نباشد، تاریک است. لامپ باشد، برق نباشد، مثل همین انتخاباتی که در مصر است. هر روز یک کسی یک تفنگ دست می گیرد، یک عده را می کشد و یک عده را می گیرد.

10- بدون ولایت فقیه نمی شود مردم را جمع کرد، نمی شود همه سلیقه ها را متحد کرد. نمی شود شاه را بیرون کرد، نمی شود در دهان صدام زد.

ص: 27

مرجع تقلید غیر از ولا-یتفقیه است. ما در زمان شاه هم مرجع داشتیم. ولایت یک چیزی بالاتر از مرجعیت است. کسی که می خواهد بداند ولایت فقیه چیست؟ مقایسه کند کشوری که تابع ولایت فقیه است، آیا بدون رهبری حضرت امام می

توانستیم بر شاه پیروز شویم؟ پس چرا تا قبل از امام هیچ اتفاقی نیفتاد؟! اولین سیلی که حکومت شاه خورد، از تاثیر ولایت فقیه در 15 خرداد سال 1341 بود.

وقت ی قرآن می گوید: گوش به حرف جنایتکارها و مفسدین و مسرفین و

اسراف کارها، عیاش ها و جاهل ها، بدسابقه ها ندهید، پس بای د گوش به حرف کسی بدهیم که مملکت هرج و مرج نمی شود. اصلا همین که دیدیم دشمن روی ولایت فقیه حساس است، پیداست که حق است. اگر درخت میوه نداشته باشد، این همه سنگ نمی زنند. اگر دیدید یک درخت را خیلی سنگ می زنند، پیداست این میوه دارد. ما همین که دیدیم دشمن روی ولایت فقیه چقدر حساس است، پیداست ولایت فقیه مهم و مفید است.

الف - رمز اول

حالا با این حروف یک جمله بخوانید

ت س ا ح ی ب س ت خ ن د ن ا م ر ب ه ر

به نظر شما نقش نخ تسبیح چیست؟

رهبر مانند نخ تسبیح است

ص: 28

بله همه دانه با نخ کنار هم جمع می شوند تا بتوان از تسییح برای کارهای مان

مانند ذکر گفتن استفاده کنیم.

ب- رمز دوم

حروف برجسته جمله 8 و 9 را به ترتیب کنار هم قرار دهید تا به یک جمله از امام خمینی برسید

پ ش ت ی ب ا ن و ل ای ت ف ق ی ه ب ا ش ی د

بله پشتیبان ولایت فقیه باشید تا به مملکت شما آسیبی نرسد

پاسخ متن ها

1- جنایتکارها را نمی شود سرکوب کرد. صدام به ما حمله کرد، اگر ما تک تک در خانه نماز می خواندیم، صدام با لشگرش به درون خانه

ما هم می آمد. امام فرمود: من به صدام سیلی میزنم، مردم هم لیبیک گفتند و توانستیم به صدام و اربابش سیلی بزنیم

2- اسلام فقط نماز و روزه نیست. اگر اسلام مسائل اجتماعی دارد، جامعه رهبر می خواهد و رهبر یعنی ولایت فقیه .

3- صدای اسلام باید به همه جا برسد. اگر صدای اسلام باید به همه جا برسد، پس باید یک تبلیغات قوی داشته باشیم. و برای رساندن پیام

اسلام به دنیانی از به رهبر و ولی فقیه داریم.

4- بدون حکومت بسیاری از قانون ها اجرا شدنی نیست. یکی از قانون های اسلام نهی از منکر است و حمله صدام یک منکر بود. اگر

خواسته باشیم این منکر را

ص: 29

برداریم، بدون قدرت نمی شود. و با پیروی مردم از فرمان حضرت امام خمینی رحمه الله علیه توانستیم با صدام و کشورهای دیگر که پشتیبان او بودند بجنگیم. 5- اگر حفظ مرزها واجب است پس داشتن نیروی ارتش هم واجب است. شهر و کشور و روستای اسلامی باید حفظ شود. اگر حفظ جاده و مرز واجب است، بدون حکومت نمی شود مرزها را حفظ کرد.

6- اگر اسلام دشمن دارد باید در مقابل دشمنان آمادگی داشته باشیم و نیروهای پلیس و ارتش لازم داریم. همانطور که مدرسه مدیر میخواهد و شهر شهردار لازم دارد؛ نیروهای مسلح هم نیاز به فرمانده دارند و فرمانده کل قوا می خواهند، پس فرمانده کل قوا باید یک انسان مدیر و با ایمان باشد و چه کسی بهتر و با ایمان تر از ولی فقیه و یک مرجع تقلید آگاه و مدیر؟

7- یکی می گوید: بزن. یکی می گوید: نزن. یکی می گوید: صلح کنیم، یکی می گوید: جنگ کنیم. باید حرف آخر را کسی بزند. اصلاً همه دنیا ولایت فقیه دارند. خبر داشتید که آمریکا هم ولایت فقیه دارد. و حشت نکنید، الان به شما می گویم. ولایت فقیه یعنی یک نفر حرف آخر را بزند. هر وقت اختلاف می شود، هر کس یک چیزی می گوید: یک نفر بیاید حرف آخر را بزند و کشور را از بن بست نجات بدهد. در آمریکا هم بین بوش و رقبیش، رئیس جمهور قبلی آمریکا دعوا که شد، بالاخره رئیس قوه قضاییه آمد حرف آخر را زد. گفت: رئیس جمهور بوش! همه هم گفتند: تمام شد. بعضی کشورها حرف آخر را شاه می زند. بعضی کشورها حرف آخر را رئیس جمهور می زند. بعضی کشورها حرف آخر را رئیس قوه قضاییه می زند، زنده باد جمهوری اسلامی! می گویند: حرف آخر را یک مجتهد عادل بزند. یعنی در تمام کشورها وقتی اختلاف می شود یک نفر می آید حرف آخر را می زند. نمی شود کشور در بن بست بماند. به ما گفتند: هر وقت نتوانستید بین دو چیز تصمیم

بگیرید، قرعه بکشید. بالاخره قرعه حرف آخر را می زند. میخ هر چه بیشتر بر سرش بزنی، بیشتر در چوب فرو می رود و محکم تر می شود وقتی استاد مطهری شهید شد، امام خمینی ره گفت: ما را بکشید! هرچه ما را بکشید، نظام ما محکم تر می شود. وقتی رئیس جمهور آمریکا گفت: ما ایران را تحریم اقتصادی می کنیم. امام فرمود: اگر کارتر در عمرش یک حرف خوب زده باشد، همین است. ما نمی خواهیم با آمریکا رابطه داشته باشیم. رابطه آمریکا با ما رابطه گرگ و میش است. یک کسی که دین، شجاعت و تقوایش بالا باشد که وقتی دستور داد، مردم با عشق، بپذیرند و قبول کنند. رمز موفقیت ما در جمهوری اسلامی همین ولایت فقیه است. وگرنه ما هم مثل لبنان و عراق و همین کشورهایی می شدیم که نتوانستند تصمیم بگیرند.

8- رئیس خلبان ها باید خلبان باشد. رئیس قصاب ها باید قصاب باشد. رئیس امت اسلامی باید یک اسلام شناس درجه یک باشد. چون ما مسلمان هستیم، رئیس مسلمان یا باید مسلمان باشد. آیا لباس سفید را با نخ سیاه می دوزند؟ اگر لباس سفید است، باید نخ قرقره اش هم سفید باشد. می توانیم بپذیریم که مردم مسلمان باشند، ولی حاکمش یک آدم جاهلی باشد؟ می توانیم بپذیریم که در صدر اسلام پیغمبر حاکم بود، ولی در آخرالزمان دست ما در دست یک آدم معمولی باشد. این عدالت است که خداوند صدر اسلام دست مردم را در دست پیغمبر بگذارد؟ در غدیر خم دست مردم را در دست امیر المؤمنین بگذارد، حالا- بگوییم جمع شوید و هر کس هر کاری می خواهید بکنید.؟ رأی مردم و انتخابات احترام دادر ولی همین رأی مردم مثل لامپ است. در مسجد لامپ های زیادی نور می دهند. اما همه این لامپ ها به برق وصل شده است. برق این لامپ ها ولایت فقیه است. اگر برق باشد، ولی لامپ نباشد، فایده ای ندارد. امیر المؤمنین برق بود، اما لامپ نداشت. در خانه نشسته بود، غصه می خورد. برق باشد، لامپ نباشد، تاریک است. لامپ باشد، برق

نباشد، مثل همین انتخاباتی که در مصر است. هر روز یک کسی یک تفنگ دست می‌گیرد، یک عده را می‌کشد و یک عده را می‌گیرد.

9- بدون ولایت فقیه نمی‌شود مردم را جمع کرد، نمی‌شود همه سلیقه‌ها را متحد کرد. نمی‌شود شاه را بیرون کرد، نمی‌شود در دهان صدام زد. مرجع تقلید غیر از ولایت فقیه است. ما در زمان شاه هم مرجع داشتیم. ولایت یک چیزی بالاتر از مرجعیت است. کسی که می‌خواهد بداند ولایت فقیه چیست؟ مقایسه کند کشوری که تابع ولایت فقیه است، آیا بدون رهبری حضرت امام می‌توانستیم بر شاه پیروز شویم؟ پس چرا تا قبل از امام هیچ اتفاقی نیافتاد؟! اولین سیلی که حکومت شاه خورد، از تاثیر ولایت فقیه در 15 خرداد سال 1341 بود.

10- وقتی قرآن می‌گویند: گوش به حرف جنایتکارها و مفسدین و مسرفین و اسراف‌کارها، عیاش‌ها و جاهلها، بد سابقه‌ها ندهید، پس باید گوش به حرف کسی بدهیم که مملکت هرج و مرج نمی‌شود. اصلاً همین که دیدیم دشمن روی ولایت فقیه حساس است، پیداست که حق است. اگر درخت میوه نداشته باشد، این همه سنگ نمی‌زنند. اگر دیدید یک درخت را خیلی سنگ می‌زنند، پیداست این میوه دارد. ما همین که دیدیم دشمن روی ولایت فقیه چقدر حساس است، پیداست ولایت فقیه مهم و مفید است. درس‌هایی از قرآن حجت الاسلام قرائتی 93/3/15 با اندکی تصرف

نام درس :

وقت طلاست

موضوع : اخلاق (ارزش وقت را دانستن)

هدف کلی :

در این درس دانش آموزان با یکی از مباحث اخلاقی اهمیت دادن به وقت آشنا می شوند.

اهداف جزئی :

در این درس دانش آموزان با موارد زیر آشنا می شوند.

1. آموختن آیه ای از قرآن؛

2. یادگیری احیائی در خصوص موضوع؛

3. روش صحیح برای تقسیم اوقات با توجه به روایات ؛

4. وقت خود را به بطالت نگذرانیم؛

5. یادگیری حکایتی از ابوریحان بیرونی

اهداف رفتاری :

امید می رود در پایان درس دانش آموزان بتوانند اوقات خود را تنظیم نمایند و

مصادیق آن را در زندگی خود پیاده نمایند.

روش مناسب تدریس :

توضیحی فعال : (پرسش و پاسخ ، کارت،)

رسانه های آموزشی : تابلو وایت برد

حال شما چطور، خوب هستید انشاء الله، دماغ ها چاقه، سرو حال و شادابید و آماده اید برای بحث امروز، با ذکر یک صلوات بر محمد و آل محمد، حالا که همه آماده اید. چه کسی می تواند بگوید معنای گردون سپهر چیست؟

بله درست فرمودید خدایی که آسمان ها را می چرخاند همه کرات آسمانی در

حال گردشند و .... ما هم امروز یک وسیله آورده ایم به نام افلاک نما (1) که روش گردش زمین به دور خودش و به دور خورشید را نشان می دهد.

گردش زمین به دور خودش چقدر طول میکشد؟ 42 ساعت (2) که به آن یک شبانه روز گویند

و گردش زمین به دور خورشید را یک سال - 563 روز - گویند.

و این گردش کرات دائما ادامه دارد و زمان در گذر و .... وقت یعنی فرصت ها، ساعت ها، روزها و ماه ها و سال ها بلکه دقیقه ها و ثانیه ها و لحظه ها، بهره گیری از وقت بزرگترین توفیقی است که نصیب بشر می شود، و او می تواند در پرتو آن به اهداف عالی برسد، و به پیروزی در همه ابعاد دست یابد، وقت گوهر ناب و گران سنجی است که ارزش هیچ چیز را نمیتوان با آن مقایسه کرد، این که می گویند وقت طلاست، تعریف صحیحی نیست، چرا که:

وقت گذشته را نتوانی خرید باز *** مفروش خیره، کاین گهر پاک بی بهاست (3)

ص: 34

1- چنانچه به افلاک نما دسترسی ندارید تصاویر خورشید و زمین را روی تخته بکشید، برای تهیه و خرید افلاک نما می توانید به فروشگاه هایی که وسایل کمک آموزشی برای مدارس می فروشند مراجعه نمود.

2- البته این عدد تقریبی است و زمان واقعی لحظات یا دقیقاتی اختلاف دارد

3- پروین اعتصامی

در حقیقت از طلا بالاتر است چون طلا با کار و تلاش به دست می آید اما وقتی که گذشته باز نمی گردد.

اما چون طلا فلز گرانبها و مورد توجه است به آن مثال می زنند در حقیقت غلط مصطلح است که مردم می گویند.

مکن عمر ضایع به افسوس و حیف *** که فرصت عزیز است و الوقت ضیف

آیا کسی می تواند این شعر را از حفظ بخواند؟ کار سختی است این شعر را سه

بار می خوانم (1) هر کسی توانست از حفظ بخواند دستش را بلند کند. این شعر را یک بار با هم بخوانیم.

مکن عمر ضایع به افسوس و حیف *** که فرصت عزیز است و الوقت ضیف

خوب خواندید (2) متشکرم، خیلی عالی بود چه کسی می تواند بگوید وقت چیست؟

وقت همان عمر انسان است که سرمایه ای بالاتر از آن نیست، مشروط بر این که از آن برای رشد و ترقی ظاهر و باطن استفاده شود.

ما باید چه کار کنیم و چه وظیفه ای داریم؟

در اینجا با حدیثی از امیر مؤمنان علی (علیه السلام) برای استفاده از ساعات شبانه روز و چگونگی بهره مندی از آن ساعت ها آشنا می شویم «انسان با ایمان ساعت های زندگیش را به سه بخش تقسیم می کند،

ص: 35

1- مربی اینجا با دانش آموزان شوخی می کند و بار اول شعر را خیلی سریع می خواند و با روش های مختلف شعر را آنقدر تکرار می کند تا چند نفر حفظ شوند .

2- در صورت امکان جایزه اهدا گردد

آن کدام است (1)، به این کارت ها توجه نمایید

ع ب ا د ت

1- بخشی را به مناجات با خدا و برقراری ارتباط با آفریدگار جهان می پردازد.

م ع ا ش

2- و بخشی را در طریق تأمین هزینه زندگی و سامان دادن به معاش (مانند غذا،

لباس، مسکن و مرکب) به کار می گیرد

آ ب ا د ن م و د ن آ خ ر ت

و بخش دیگر را برای استراحت و بهره گیری از لذت های حلال و آرامش بخش

روح و روان برمی گزیند،

حال بینیم ارزش وقت از دیدگاه قرآن چیست؟

در قرآن به قدری به وقت احترام شده که گویی در اوج ارزش ها و مادر فضایل است، تا آنجا که خداوند به آن سوگند یاد نموده، شما بگوئید اسم سوره ای که قسم به عصر و زمان می خورد چیست؟ («والعصر؛ سوگند به وقت») (2)

یک بار سوره والعصر را با هم بخوانیم.

خیلی خوب بود

دوستان حتما می دانید عصر به معنی زمان و روزگار است، که در تفسیر این آیه به عنوان یکی از تفاسیر ذکر شده، و زمان همان وقت است.

ص: 36

1- نهج البلاغه، حکمت 39

2- سوره عصر، آیه 1

پرسش هایی از پیامبر (صلی الله علیه و آله) می نمودند در مورد فواید ماه ها (1)، خداوند به پیامبر (صلی الله علیه و آله) وحی کرد " بگو این ماه ها نشان دهنده وقت ها برای نظام زندگی مردم است (2)".

شما از این عبارت چه نتیجه ای می گیرید؟ خیلی پاسخ های خوبی بود من آن ها را کامل می کنم

از این عبارت می توان این نتیجه را گرفت که: زندگی فردی و اجتماعی، هیچ کس بدون وقت شناسی و ایجاد نظم و برنامه به سامان نمی رسد، ما بایک نگاه به جهان هستی می فهمیم که همه چیز بر اساس نظم دقیق است، همان گونه که گردش ماه وسیله ای برای نظام زمان بندی شده است، ما نیز باید همسو با این نظام، با برنامه ریزی صحیح حرکت کنیم، و زندگی معنوی و مادی خود را با آن هماهنگ سازیم و این هماهنگی همان استفاده مطلوب از وقت ها، فرصت ها و لحظه ها است.

قرآن دستوراتی داده است که آنچه را که موجب اتلاف وقت می شود به عنوان الغو، باطل، افراط و به طور کلی بیهوده گرایی و پوچی، از آن سرزنش شده است، چرا که موجب نابودی عالی ترین سرمایه زندگی، و آفت زیست سالم می گردد، خداوند در تعریف انسان با ایمان می فرماید: - من آن را روی تخته می نویسم.

" وَالَّذِينَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ "

"مؤمنان از کارهای بیهوده روی گردان هستند. (3) چرا که بیهوده گرایی، درست گام نهادن بر خلاف نظم است.

ص: 37

1- اگر افلاک نما در اختیار دارید نشان دهید نور خورشید چگونه بر ماه تابیده می شود و یا این که با یک چراغ قوه و توپ آن را نشان دهید

2- سوره بقره، آیه 981. قل هي مواقیت للناس

3- سوره مؤمنون، آیه 3

چند نمونه از کارهای بیهوده را شما مثال بزنید من روی تخته یاد داشت می کنم.

سر کوچه ایستادن، ولگردی، حرف زدن های پوچ و بی حاصل، بازی ها و سرگرمی های بی هدف، قمار بازی و ...

انسان ها معمولا وقت را فدای مال و ثروت می کنند، و آن را وسیله ترقی مادی قرار می دهند، در صورتی که باید مال و ثروت در خدمت وقت باشد، و آنها را وسیله بهره مندی برتر از وقت قرار داد بر همین اساس پیامبر (صلی الله علیه و آله) فرمود. در مورد حفظ عمر خود بخیل تر از پول و ثروت خود باش.

اگر حواس ها خوب جمع است یک حکایت از انسان های پر تلاش را برای شما می گویم. که حتی تا آخرین لحظه مرگ سعی نمودند تا از وقت خود استفاده نمایند. آماده اید؟

گویند ابوریحان بیرونی در پشتکار و اهتمام و بهره گیری از فرصت ها، فردی بی نظیر بود. حکایت زیر علاقه فراوان او به علم و دانش و استفاده از فرصت های محدود عمر را نشان می دهد:

"آن گاه که در بستر بیماری، نفس در سینه او به شماره افتاده بود، یکی از یارانش بر او در آمد و بر بالین او نشست. در آن حال، ابوریحان از او پرسید: حساب

«جده های هشت گانه» را که وقتی مرا گفتم، باز گوی که چگونه بود؟ دوستش وی گفت: اکنون چه جای این سؤال است؟ گفت: ای مرد! کدام یک از این دو امر بهتر در است: این مسئله را بدانم و بمیرم یا ندانسته و جاهل درگذرم؟ گوید: پس آن مسئله را به او گفتم و از آنجا بیرون شدم. هنوز قسمتی از راه را نپیموده بودم که شیون از خانه او برخاست

برای اینکه در کلاس شاداب تر باشید من دعاهایی از امام سجاد (علیه السلام) نقل می کنم شما آمین بگویید.

خدایا مرا در وقت های غفلت و بی خبری، برای یاد خودت هوشیار و بیدار کن، آمین

و در روزگار، و در روزگار ..... چی؟

برای اینکه به ادامه دعا برسیم یک جدول را باید حل کنیم به سوال ها با دقت پاسخ بدهید هر وقت توانستید پیام جدول (1) را حدس بزنید بفرمایید - من سریع جدول 82 حرفی را می کشم - حالا اگر آماده اید با ذکر یک صلوات به سوال ها پاسخ دهید.

1. بهشت زیر پای اوست؟ مادر (62، 72، 61982)

2. هم معنای بنده است؟ عبد (31، 41، 12)

3. حیوانی که دریده شدن حضرت یوسف (علیه السلام) را به او نسبت دادند؟ گرگ (22، 7، 52)

4. به جای خدا می پرستند و گناه ناخوشدنی است؟ بت (11، 71)

5. اصحاب کهف به آنجا پناه بردند؟ غار (9، 51، 2)

6. میوه شیرین از آخرین حرف به اول هم خوانده می شود؟ توت (4، 5، 01)

7. قرآن سفارش فرموده به پدر و مادر نگوید؟ اف (86)

8. یکی از سوره های قرآن به معنی در یک ردیف قرار گرفتن؟ صف (371)

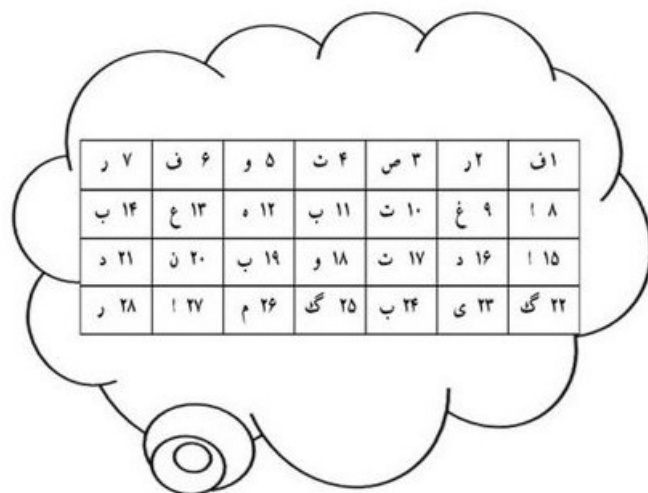
9. ریشه را گویند؟ بن (91، 02)

10. او در عربی برای مذکر؟ هو (21، 81)

ص: 39

1- مربی از یکی از دانش آموزان در خواست می کند که پای تخته بیاید و جدول را پر کند یعنی حروف را در داخل شماره ها قرار دهد

پیام جدول "فرصت و فراغت، به عبادت و بندگی بگمار (1)".

در اینجا دعا را کامل می‌کنم و جلسه را تمام می‌کنیم. شما آمین بگویید و در روزگار فرصت و فراغت، به عبادت و بندگی بگمار. آمین

ص: 40

نام درس :

هر چه کنی به خود کنی

موضوع : اخلاق

هدف کلی :

در این درس دانش آموزان با یکی از مباحث اخلاقی با این مبحث که بازگشت

اعمال خوب یا بد به خود انسان باز می گردد آشنا می شوند.

اهداف جزئی :

در این درس دانش آموزان با موارد زیر آشنا می شوند.

1. عبرت گرفتن از داستان بنی اسرائیل ؛

2. آموختن آیه ای از قرآن در خصوص خوبی و بدی کردن به خود ؛

3. حدیث حضرت علی (علیه السلام) ؛

4. یاد گرفتن ضرب المثل متناسب با موضوع ؛

5. ساخت کاردستی برای به ذهن سپاری عمیق مباحث؛

اهداف رفتاری :

امید می رود در پایان درس دانش آموزان دانند که نتیجه عمل هر کسی به خودش باز می گردد پس تلاش نمایند اعمال خوب در زندگی انجام دهند.

روش مناسب تدریس :

توضیحی فعال : (پرسش و پاسخ ، کارت)

رسانه های آموزشی : تابلو وایت برد

ص: 41

به نام خداوند دل های پاک *** نمایانگر آدم از آب و خاک

سلام

سلامی به زیبایی یاد یاران *** سلامی چو عطر دل انگیز باران

سلامی به شادابی نو بهاران *** سلامی به سرسبزی جنگل و دشت

و سلام به شما دوستان شاد و با نشاط که الان آماده گوش دادن و شرکت در بحث هستید لطفاً برای شروع و برکت بیشتر کلاس یک صلوات عنایت نمایید.

کار امروز را با ساخت یک کاردستی شروع می کنیم :

وسایل مورد نیاز (1): قیچی، چسب مایع، کاغذ رنگی چند عدد به اندازه نیاز طرح کاغذ یا مقوا در قطع 4A، فتوکپی (2) از طرح به تعداد افراد کلاس.

روش ساخت (3): ابتدا این طرح را بین شما توزیع می نمایم شما لطف نمایید مانند الگو اطراف طرح ها را برش زده و آن را با سلیقه خود روی کاغذ بچسبانید شما دارای یک کاردستی زیبا می باشید. (4)

ص: 42

1- مربی از قبل به دانش آموزان اعلان نماید که وسایل لازم را تهیه نمایند.

2- البته می توان از قبل از دانش آموزان در خواست نمود که چند تصویر با خود به کلاس بیاورند و با روش کلاژ برش تصاویر و چسباندن همراه با تکیب رنگ و... کار را دنبال نمود.

3- مربیان محترم چنانچه از این روش نمی خواهید استفاده نمایید می توانید یک طرح ساده روی تخته بکشید اگر هم مایل نبودید این کار را از روی عکس توضیح دهید و اگر عکس هم نداشتید فقط ضرب المثل را توضیح دهید

4- در هنگام کار مربی به کار دانش آموزان سرکشی نماید راهنمایی های لازم را انجام دهد و آنان را تشویق نماید.

این طرح را من به شما نشان می‌دهم؟ بله یک نفر است که دارد چاله یا چاه می‌کند، اصل چاه‌کندن که برای انجام امور مردم باشد مثل حفر چاه آب و دفع فاضلاب این نوع چاه‌کندن خوب است.

اما مثل این که این شخص قصد دیگری دارد فکر شیطنانی دارد فکر می‌کند (1) یک چاه حفر کند برای همسایه اش و روی آن را بپوشاند و هنگامی که همسایه از کار بر می‌گردد توی این چاه بیفتد.

این کار زشت او شما را یاد چه ضرب المثلی می‌اندازد: شما بفرمایید.

چاه نکن بهر کسی *** اول خودت دوم کسی

خیلی عالی گفتید یکبار همه با هم این ضرب‌المثل را بخوانید. همانطور که در ضرب‌المثل هم شنیدید چاه‌کندن و بد خواستن برای دیگران اول گریبانگیر خود انسان خواهد شد و این چاه‌کن قصه ما در چاهی که کنده بود سقوط کرد.

برای اینکه این مطالب بهتر در اذهان باقی بماند چند سوال می‌کنم و جواب‌ها را

در جدول رمزی می‌نویسیم، جدول رمزی ما 28 خانه دارد. (2) پس از هر پاسخ جواب‌ها داخل خانه مربوطه نوشته می‌شود

آماده اید سوال اول با یک مسئله احکامی شروع می‌کنم.

ص: 43

1- در قسمت بالای سر آن مرد یک دایره وجود دارد که داخل آن دایره افکار آن فرد نشان داده شده است شبیه کارهای کاریکاتور،

2- مربی می‌تواند برای پر نمودن خانه‌های جدول از یکی از دانش‌آموزان کمک بگیرد این کار بر تمرکز مربی می‌افزاید.

1- مقدار آبی که قلیل نیست و اگر چیز نجسی به آن برسد نجس نمی شود؟ کر

(2-4)

2- در روایات زیاد مذمت شده، به مار گول زنده تشبیه شده است، مقابل عقبی؟ دنیا (1-10-6-7)

3- مقابل شر، آن چه عقل یا شرع به آن ترغیب کرده، به کار خوب و نیک گویند؟ خیر (9-25-26)

4- از ردائل اخلاقی، خشم فرو خورده، نوعی عقده روانی. (حقد، بغض)؟ کینه (12-13-20-21)

5- معمولا در جشن تولد خورده می شود؟ کیک (19-23-27)

6- دست به عربی؟ ید (14-27)

7- سوره قرآن به نام دخان، راهنمایی می کنم آتش دارد؟ دود (24-3-8)

8- آن را اسراف نکنیم چون مایه حیات است؟ آب (18-16)

9- کشوری که پایتخت آن بیسائو است؟ [گینه](#) (1) (22-11-15-5)

تا اینجا کسی می تواند پیام جدول را حدس بزند؟ بفرمایید؟ سخت است. راهنمایی می کنم، این جدول رمزی است و رمز جدول آن عدد 4 می باشد ابتدا حرف اول را بردارید و در گوشه ای یاد داشت نمایید سپس 4 خانه 4 خانه بشمارید به هر حرفی رسیدید یاد داشت نمایید، یادتان باشد ستاره شمرده نمی شود. این کار را ادامه دهید تا به پیام جدول برسید.

ص: 44

1- نام کامل این کشور گینه بیسائو است تا با کشور "گینه" اشتباه نشود.

د	۷	ن	۶	گ	۵	ر	۴	و	۳	ک	۲	۱	۱
د	۱۴	ن	۱۳	ه	۱۲	ن	۱۱	ی	۱۰	ر	۹	د	۸
ک	۲۱	ی	۲۰	ک	۱۹	ب	۱۸	ی	۱۷	ا	۱۶	ی	۱۵
۲۸★		ک	۲۷	خ	۲۶	ی	۲۵	د	۲۴	ی	۲۳	ه	۲۲

شما آماده اید بفرمایید: "اگر نیکی کنید به خود نیکی کرده اید"

اگر بدی کنید به خود کرده اید. این پیام ترجمه آیه ای از قرآن است. آن را بخوانید و ترجمه اش را به ذهن بسپارید. کسی می تواند بگوید این آیه در کدام سوره آمده است؟ کمک تون می کنم این سوره به معنی سیر و حرکت شبانه است. بله درست گفتید سوره اسرا آیه 7

آیا کسی می تواند آیه مربوط به این ترجمه را بخواند؟ به این کارت ها نگاه کنید یکی یکی روی آن ها را بخوانید.

ان

احسنتم

احسنتم

لانفسکم

یک بار دیگر این آیه را بخوانید، متشکرم، آخرین کلمه ای که خواندید چه بود لانفسکم یک حرف در اول آن آمده است. "ل" این حرف برای اختصاص است یعنی هر یک از خوبی و بدی شما مربوط به خود شماست، بدون این که به دیگران

چیزی از آن بچسبد، و این سنت الهی است که عمل هر کسی - چه خوب چه بد به ما خود او بر می گردد. (1)

و دوستان می دانید این سوره مربوط به چه جریان تاریخی است؟ قوم یهود حکایت آن را تعریف می کنم.

حکایت:

نکته ای که در حوادث تاریخی مهم است و اهمیت داشته و موجب سازندگی است عبرت ها و درس های آن است، نه جزئیات و حوادث و ماجرای تار و مار شدن مستکبران یهود. به همین جهت قرآن به جزئیات پرداخته است.

هنگامی که نخستین وعده فرارسد و شما دست به فساد و خون ریزی ظلم و جنایت بزنید ما گروهی از بندگان و رزمنده و جنگجوی خود را به سراغ شما گسیل می نمایم آن قوم جنگجویان چنان بر شما هجوم برند که حتی برای یافتن نفراقتان هر خانه و دیاری را جستجو کنند.

خطاب در اینجا چه کسانی می باشند؟

قوم بنی اسرائیل می باشند، بنا بر یکی از نقل ها یهودیان دو بار مورد هجوم سخت قرار گرفته اند مرتبه اول حدود 600 سال قبل از میلاد مسیح، قوم ستمکار با یهود مورد هجوم بخت النصر پادشاه بابل قرار گرفتند، بخت النصر در ابتدا از یهودیان حمایت می کرد لیکن چون از آن ها تمرد و عصیان دید لشکریان بی شمار و گسیل کرد، شهر های آنان را خراب کرد، کتاب های آنان را آتش زد، مردم را قتل عام نمود باقیمانده را اسیر و به بابل کوچ داد. این وضعیت حدود 70 سال ادامه داشت.

ص: 46

دومین بار حدود 100 سال قبل از میلاد مسیح بوده است، قیصر روم اسپیانوس بود که وزیرش "طرطوز" را مامور این کار کرد، او به تخریب بیت المقدس و تضعیف و قتل بنی اسرائیل کمر بست و آن‌ها را تارو مار نمود. (1)

می‌دانید چرا آن‌ها مورد هجوم قرار گرفتند؟ آن‌ها ثمره ظلم و تعدی خود را

دیدند. اما از این داستان چه عبرتی می‌توان گرفت؟ ببینیم نظر قرآن چیست؟

قرآن کریم در آیات متعددی (2) به این مسئله پرداخته که نیکی هر کس به سود

خودش و بدی هر کس هم به ضرر خودش است. برای اینکه شاداب تر باشیم یک بار عنوان درس را با هم تکرار می‌کنیم.

"هر چه کنی به خود کنی"

ببینیم روایات و احادیث چه نظری داده‌اند در اینجا توجه شما را به سخنان گهر بار حضرت علی (3) (علیه السلام) در باره این موضوع جلب می‌کنم؟ من با صدای بلند و کشیده می‌خوانم.

تو هیچ احسانی به غیر نمی‌کنی

و

هیچ بدی نیز به غیر نمی‌کنی

ص: 47

1- تفسیر نمونه ذیل آیه با دخل و تصرف

2- بقره 286- روم 46 - هر که کفر بورزد علیه خود کرده است و هر که عمل صالح کند به نفع خود تهیه دیده است. - زلزال 8 هر کس به وزن ذره ای نیکی کند آن را می‌بیند و هر کس به اندازه ذره ای بدی کند آن را می‌بیند.

3- کشاف ج 3 ص 650 - ترجمه المیزان ج 13 ص 354

با توجه به مطالب بالا شما توضیح دهید این مطلب یعنی چه؟

یعنی ثمره خوبی و بدی به دیگران به خود انسان می رسد، خواه در این دنیا (انسان هایی که کار خیر انجام می دهند آرامش دارند و برعکس افرادی که کار شر انجام می دهند در عذابند) یا در آخرت که اعمال انسان مجسم می شود و شکل واقعی اعمال در آنجا دیده می شود.

با تشکر از شما که به مباحث خوب توجه نمودید یک دعا می کنم شما آمین بگویید.

خدایا به ما توفیق کار های خیر عنایت بفرما. آمین

خدایا کار های بد را از ما دور نما. آمین

ص: 48

نام درس:

کلیبرگ های قرآن

موضوع: قرآن

اهداف کلی:

دانش آموزان در این درس با مفاهیم اعتقادی قرآنی آشنا می شوند.

اهداف جزئی: دانش آموزان در این درس با مفاهیم زیر آشنا می شوند.

1- خدا شناسی

2- پیامبر شناسی

3- امام شناسی

4- معاد شناسی

هدف رفتاری:

در پایان درس انتظار می رود که دانش آموزان بتوانند اصول دین را بر اساس

آیات الهی توضیح دهند.

روش مناسب تدریس:

توضیحی، فعال (کار، جدول، شعر و مسابقه)

رسانه های آموزشی، تابلو، کارت

ص: 49

بسم الله الرحمن الرحيم

گلبرگهای قرآن

باز هم می زند ورق بابا *** «برگ برگ لطیف قرآن» را

باصدایی بلند می خواند *** باز هم، آیه هایی از آن را

بوی گلبرگ آیه قرآن *** در دل تنگ خانه می پیچد

بوی «والتین» و بوی «زیتونش» *** در دلم، شادمانه می پیچد

آیه "، گل می شود دلم گلدان *** می شوم تازه، پاک، رویایی

روی بال فرشته ای زیبا *** می رسم تا، به اوج زیبایی

«محمد پور وهاب»

با سلام به شما دانش آموزان گرامی! امیدوارم که تا به امروز تعطیلات به شما

خوش گذشته باشد و آماده برای اجرای یک مسابقه قرآنی باشید. توضیح مسابقه:

1- در اینجا جدولی وجود دارد که تعدادی از حروف آن مشخص شده، برای به

به دست آوردن بقیه حروف باید به سوالهای قرآنی در 5 موضوع زیر پاسخ بگوئید.

2- در هر موضوع سوال هست که یکی از آن ها ستاره دار است . چنانچه به آن

پاسخ دهید یک یا چند خانه جدول حروفش مشخص می شود.

3- هر سوال ده امتیاز دارد اما سوال ستاره دار به تعداد حروف مشخص شده امتیاز مربوطه به آن اضافه می شود.

ص: 50

4- اگر گروه نتوانند به سوالش پاسخ گویند نوبت به گروه بعد می رسد که به آن پاسخ دهد اما فقط 5 امتیاز دارد.

4- جدول هم امتیاز جداگانه ای دارد که هر گروه زودتر حدس بزند امتیاز به او

داده خواهد شد.

5- در پایان هر گروه که امتیاز بیشتری کسب کند برنده مسابقه خواهد بود.

د	۵	۴	۳	۲	۱
۲۱	۱۱	گ	۹	ی	۷
۸۱	۷۱	۶۱	۵۱	س	۳۱

اما پنج موضوع عبارتند از:

حالانوبت سوال ها است برای هر گروه در هر موضوع دو سوال است که باید به

آنها پاسخ دهد

سوال های خدا شناسی :

1- کدام آیه دلالت بر صفت شنوا و دانا بودن خداوند دارد؟

الف « اِنَّ اللّٰهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ » حج / 61

ب - « اِنَّ رَبِّي السَّمِيعُ الدُّعَاءِ » ابراهیم / 39

ج « اِنَّ اللّٰهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ » بقره / 181

2- به توانایی خداوند بر هر چیز در کدام آیه اشاره شده است؟ (1)

الف - « اِنَّ اللّٰهَ لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ » حج / 74

ب- « اِنَّ اللّٰهَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ » بقره / 20

ج- « وَ مَا قَدَرُو اللّٰهَ حَقَّ قَدْرُهُ » حج / 74

3- آیه « وَ اللّٰهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ » کدام صفات خدا را بازگو می کند؟

الف - آمرزش

ب- مهربانی

ج- هردو

4- غیر از خداوند چه کسی ولی بر انسان ها است ؟

الف - شیطان « وَ مَنْ يَتَّخِذِ الشَّيْطَانَ وَلِيًّا » نساء / 119

ب- پیامبر و امامان « اَنَّمَا وَلِيكُمُ اللّٰهُ وَ رَسُوْلُهُ وَ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا » مائده / 55

ج- حاکمان ظالم « اِنَّ الظّٰلِمِيْنَ بَعْضُهُمْ اَوْلِيَاءُ بَعْضٍ » جاثیه / 19

ص: 52

1- حرف الف در خانه های (181، 15، 12، 377) که 5 امتیاز به گروه اضافه می شود.

1- در کدام آیه به هدف آموزش و پرورش " اشاره شده است؟ (1)

الف - « يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ » جمعه/ 2

ب- « وَ لَكِنَّ اللَّهَ يَزِيحُ مَنْ يَشَاءُ » نور/ 21

ج- « اللَّهُ يُعَلِّمُهُمُ » انفال/ 60

2- طبق این آیه « يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ » پیامبران ، انسان ها را به چه دعوت می کنند؟

الف - دعوت به پرهیزگاری

ب - دعوت به عمل

ج- دعوت به حیات و زندگی

3- داستان معراج پیامبر اکرم - صلی الله علیه و اله - در کدام سوره بیان شده است؟

الف- « لندخلن الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ إِنْ شَاءَ اللَّهُ آمِنِينَ » فتح/ 27

ب - « سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ لَيْلًا مِنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ » اسر/ 1

ج- « وَهُمْ يَصُدُّونَ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ » انفال/ 34

4- کدام پیامبر مردگان را زنده می کرد و نابینایان را نیز شفا می داد؟

الف - نوح (علیه السلام)

ب- عیسی (علیه السلام)

ج- موسی (علیه السلام)

ص: 53

1- مطابق این آیه « وَ مِنَ النَّاسِ مَنْ يَشْرِي نَفْسَهُ » امام علی در چه شبی در بستر پیامبر خوابید؟

الف - لیلة القدر

ب- لیلة الأسرة

ج- لیلة القدر

2- چه کسانی طبق آیه « فُقُلٌ تَعَالَوْا نَدْعُ أَبْنَاءَنَا وَابْنَاءَكُمْ وَانْفُسَنَا وَانْفُسَكُمْ » در روز مباهله همراه پیامبر بودند؟

الف - امام علی و حضرت زهرا

ب- امام حسن و امام حسین

ج- هر دو صحیح است

3- در آیه 55 سوره مائده « الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ رَاكِعُونَ » امام علی (علیه السلام) چه کاری انجام داده بود؟

الف- در حال رکوع انگشترش را آنفاق کرد.

ب- در بستر پیامبر خوابید.

ج- بعد از سه روز روزه غذایش را آنفاق کرد.

4- پیامبر مطابق کدام آیه در روز غدیر امام علی را به عنوان جانشین معرفی کرد؟ (1)

الف- « أَنْتُمْ وَلِيكُمْ اللَّهُ وَ... » مائده / 55

ب- « انی جاعلک للناسِ اماماً » بقره 124

ج- « الْيَوْمَ اكْمَلْتُ لَكُمْ دِينًا وَ أَتَمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي » مائده / 3

ص: 54

1- کدام پیامبر به امر خداوند صد سال خوابید؟

الف - عیسی (علیه السلام)

ب- عزیر (علیه السلام)

ج- یونس (علیه السلام)

2- در این آیه « فخذاربعه مِنَ الطَّيْرِ » به کدام پیامبر دستور داده شد که چهار پرنده را کشته و بر سر کوه ها قرار دهد؟

الف - نوح علیه السلام

ب- موسی (علیه السلام)

ج- ابراهیم (علیه السلام)

3- کدام سوره از نشانه های قیامت است؟ (1)

الف- زلزال

ب- واقعه

ج- هردو

4- در مقابل این سوال « ماسلککم فی سَقَرٍ » مدثر 42، چه چیز شمارا به جهنم

کشاند؟ پاسخ جهنمی ها چیست؟

الف - نماز نمی خواندیم ، به مستمندها کمک نمی کردیم

ب- با اهل باطل همنشین بودیم، روز جزا را انکار می کردیم

ج- هردو

ص: 55

سوال های قرآن شناسی

1- نام چند سوره قرآن یک حرفی است؟ (1)

الف - 2 تا (ق - ص)

ب - 3 تا (ا - ل - م)

ج - هیچکدام

2- اولین حافظ قرآن کیست؟

الف - امام علی

ب - پیامبر

ج - هردو

3- قرآن در چه ماهی نازل شده؟

الف - محرم

ب - شعبان

ج - رمضان

4- کدام سوره بسم الله ندارد و کدام دو بسم الله دارد؟

الف - نمل، توبه

ب - نمل، نحل

ج - توبه، نمل

با تشکر از هر دو گروه، سری به جدول می زنیم کدام گروه پیام آن را حدس می زند؟

د	ه	ن	ا	ر	ق
ا	ر	گئ	ت	ی	ا
ا	ه	ن	ا	س	ن

ص: 56

1- حرف "ق" در خانه اول

احسنت ، پیام جدول ترجمه این قسمت از آیه 185 سوره بقره است :

شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِّلنَّاسِ

در پایا چند دعا می کنم شما آمین بگوئید:

خدایا اخلاق ما را قرآنی بگردان

خدایا قلب های ما را به قرآن نورانی بگردان

ص: 57

نام درس :

محرم و نامحرم

اشاره

موضوع : احکام

هدف کلی :

در این درس دانش آموزان با معنا و مصادیق محرم و نامحرم آشنا می شوند. اهداف جزئی :

در این درس دانش آموزان با موارد زیر آشنا می شوند.

1. محرم و نامحرم چه کسانی هستند؛

2. آموختن آیاتی از قرآن؛

3. سبب های محرمیت سه نوع است؛

4. نمونه ای از سیره رفتاری پیامبر اکرم (صلی الله علیه و اله و سلم)؛

5. یادگیری مسائل شرعی در خصوص موضوع

اهداف رفتاری :

امید می رود در پایان درس دانش آموزان (پسر و دختر) بتوانند حدود شرعی

محارم را در زندگی روزمره اجرا کنند.

روش مناسب تدریس :

توضیحی فعال : (پرسش و پاسخ ، کارت)

رسانه های آموزشی : تابلو وایت برد

ص: 59

بنام آنکه رحمن رحیم است *** کتابش نور و پیغامش عظیم است

دوستان سلام امید است با صحت و سلامتی دلی شاد و روحی آماده ، آماده شنیدن مباحث این جلسه باشید اگر حاضرید عنایت نمایید یک صلوات محمدی بفرستید تا بحث امروز را آغاز نمایم.

یک حرف روی تخته می نویسم "م" شما دو سوره از قرآن نام ببرید که با میم شروع می شود؟ سوره مومنین، سوره مطففین

اگر یک "ر" به اول آن اضافه کنیم چه می شود؟

"رم" پایتخت یونان، نام سوره ای از قرآن، (البته دقیق آن روم می شود)

اگر حرف "ح" به اول آن اضافه کنیم چه می شود؟ حرم برای زیارت به حرم

اهل البیت علیهم السلام باید رفت.

اگر حرف "م" به اول آن اضافه کنیم چه می شود؟ محرم

محرم ماه پیروزی خون بر شمشیر ماهی که امام حسین (علیه السلام) ثابت کرد شمشیرها نمی توانند حق را نابود کنند و...

این کلمه را دوباره بخوانید؟ یک اعراب آن را عوض می کنم، محرم

محرم کسی که در حج احرام بسته محرم گویند.

یک نقطه در پایین "ح" قرار دهید این کلمه را بخوانید؟ مجرم

گویند در خواندن قرآن به اعراب دقت کامل کنید همانگونه که کلمه محرم با یک نقطه معنایش عوض می شود و تبدیل به مجرم می شود قرآن هم با تغییر اعرابها معنایش عوض می شود پس آن را با دقت بخوانید.

این کلمه را دوباره بخوانید؟ محرم

این کلمه را بخوانید؟ (به فتح میم و راء) کیست ؟ شما بفرمایید.

کسی است که ازدواج با او حرام است و در نگاه به او محدودیتی که نسبت به

سایر افراد وجود دارد، نیست.

جمع محرم چه می شود؟ محارم جمع مخرم، است، محارم چه کسانی هستند؟ یعنی کسانی که به دلیل، هرگز نمی توانند با یکدیگر کنند.

موجبات محرمیت چیست، شما بگویید؟ سه موجب یا قرابت، شما بفرمایید من

آن را روی تخته می نویسم

1- نسبی

2- رضاعی

3- سببی

محارم نسبی چگونه محرم می شوند؟ از طریق پدر و مادر محرم می شوند آن ها

چند دسته اند؟ شما بگویید بله جواب صحیح بود آن عدد را درشت روی تخته می نویسم که هرگز فراموش نشود.

محارم نسبی، هفت دسته از مردان و زنان فامیل به شرح زیر با یکدیگر محرمند: شما آن هفت دسته را بشمارید. (1) محارم مرد یا زن عبارتند از:

مرد

پدر

پسر

زن

مادر

دختر

ص: 61

1- مری 14 عدد کارت درست می نماید و روی هر کدام یکی از محارم را می نویسد و پشت آن ها یک آهن ربای کوچک می چسباند، تا کار با آن ها روی تخته وایت برد آسان باشد.

برادر

پسر برادر

پسر خواهر

عمو

دایی

خواهر

دختر خواهر

دختر برادر

عمه

خاله

دوباره به این کارت ها توجه نمایید من توضیح کاملتر آن ها را بیان می نمایم. که شامل چه کسانی می شوند.

1. مادر بزرگ پدری و مادری به بالا پدر، پدر بزرگ پدری و مادری به بالا

2. و نوه های دختر و پسر تا آخر پسر و نوادگان پسر و دختری تا آخر

3. خواهر، برادر

4. دختر و نوادگان او تا آخر برادر و نوادگان او تا آخر

5. دختر و نوادگان او تا آخر پسر خواهر و نوادگان او تا آخر

6. عمه و عمه های پدران و مادران به بالا عمو و عموهای پدران و مادران به بالا

7. خاله و خاله های پدران و مادران به بالا دایی و دایی های پدران و مادران به بالا (1)

شما که این مطالب را خوب یاد گرفتید آماده مسابقه باشید،

دو نفر داوطلب به جلوی تخته تشریف بیارورند، من این کارت ها را مخلوط می کنم و روی تخته نصب می کنم و با ساعت دقیق زمان

گیری میکنم، به نوبت هر

کسی توانست زودتر آن‌ها را جدا کند (محارم مرد و محارم زن) برنده است.

متشکر

دسته ای دیگر از محارم چه کسانی هستند؟ بله محارم رضاعی آن‌ها چه کسانی

هستند؟

اگر کودکی، غیر مادر خود را با شرایط خاصی بنوشد، به آن دایه (1) و بستگان او محرم می‌شود که به آن، محرم رضاعی یا شیری گفته می‌شود.

محارم سببی چه کسانی هستند؟ (2)

پیمان ازدواج

پیمان زناشویی نیز، سبب محرمیت میان برخی از افراد دو فامیل می‌شود که در

زیر آمده است:

برخی از کسانی که به داماد، محرم می‌شوند: مادر و مادربزرگ‌های عروس به بالا، دختر زن (نادختری) و نوه‌های او تا آخر

برخی از کسانی که به، محرم می‌شوند: پدر و پدربزرگ‌های داماد به بالا، پسر شوهر (ناپسری) و نوه‌های او تا آخر

ص: 63

1- با هشت شرط محقق می‌شود 1- الف - آن قدر شیر بخورد که بروید و محکم شود. ب- یک شبانه روزی غذایش منحصر در شیر داده باشد. ج- با 15 مرتبه به طور مکفی و متوالی شیر دایه را بنوشد.

2- مری وقتی به این جا رسید سریع یک قلب روی تخته می‌کشد و پس از شنیدن پاسخ‌های دانش‌آموزان درون آن کلمه ازدواج را می‌نویسد و توضیح کوتاهی هم در خصوص معیارهای ازدواج دینی دهد.

دو مسئله که کمتر به آن دقت می شود از شما سوال می کنم با دقت جواب دهید؟

حکم شوهر خواهر چیست محرم است یا نامحرم؟ دست ها را بلند کنید آن ها که می گویند محرم است. بله متاسفانه اشتباه گفتید چون شوهر خواهر به خواهر زن نیست و حکم دیگر مردان را دارد. با شوهر خواهر تا زمانی که خواهرش همسر او است و نیز پس از او در رجعی تا زمانی که در است، و صحیح نیست.

حکم زن برادر چیست؟ محرم است یا نامحرم؟ آن ها که می گویند نامحرم است دستها را بلند کنند. بله درست گفتید نامحرم است.

برای ادامه بحث برای این که حواس های شما خوب جمع شود یک جدول رمزی حل می کنیم آماده اید؟ رمز جدول ما عدد 4 است شما حرف اول را کنار بگذارید سپس چهار خانه چهار خانه بشمارید و آن حرف را یاد داشت نمایید تا به پیام جدول برسید هر کس توانست زودتر به پیام جدول برسد دستش را بلند نماید.

۱	۵	ی	۴	۱	۳	۱	۲	و	۱	
۶	س	۰	۱	ت	ج	۹	۸	ر	۷	د
۱۱	ب	۲۱	د	۳۱	ب	۴۱	ی	۵۱	گ	

پیام جدول "واجب است یاد بگیرد"

شما بفرمایید پیام جدول "واجب است یاد بگیرد" درست گفتید اما چه چیز واجب است یاد بگیرد؟

بله کاملاً درست است «مسائلی (1) که انسان غالباً به آن‌ها نیاز دارد واجب است یاد بگیرد.» و این احکام محرم و نامحرم را انسان‌ها غالباً به آن نیاز دارند، در حالی که برخی احکام تخصصی است مثل احکام تجارت برای آن‌هایی که تجارت می‌کنند حالت وجوب پیدا می‌کند و برای سایرین این حالت را ندارد.

اگر کسی سوال کند تکلیف از چه زمانی بر انسان واجب می‌شود؟ شما چه جوابی می‌دهید؟

از زمان بلوغ شرعی یا این که سن انسان به سن تکلیف رسیده باشد، البته به برخی که هنوز سنشان کامل نشده چه می‌گویند من سریع روی تخته برخی از حروف آن را می‌نویسم.

م‌زی

شما بخوانید. می‌ز گویند درست است؟ عجله نکنید خودتان یک حرف دیگر به آن اضافه کنید؟ شما بفرمایید مویز درسته؟ نه مویز نوعی کشمش است. پس صحیح آن چیست یک حرف از مویز را جابجا کنید بله "ممیز" می‌گویند.

از شما می‌پرسم ممیز کیست؟ کسی که سنش به سن تکلیف نرسیده اما مسائل گوناگون را می‌فهمد و به اصطلاح تمیز یا تشخیص می‌دهد این شخص هم باید

ص: 65

1- پیشنهاد می‌شود چند جلسه اصول عقاید برای مخاطبین گذاشته شود و یک باره وارد مباحث احکامی نشوند، اگر دانش آموزان سوال نمودند چرا ما باید این احکام و مسائل را بیاموزیم؟ البته این مطلب چند جلسه بحث و برهان نیاز دارد اما به طور خلاصه می‌توان گفت افرادی که به خدا اعتقاد دارند، می‌دانند جهان خالق دارد و آن خالق همه کارهایش از روی نظم و تدبیر است، قوانین او برای هدایت و سلامت بشر است و تنها راه سعادت بشر پیروی از قوانین اوست.

اصولی را رعایت کند _ مثل وارد شدن در جایی که نامحرم قرار دارد، سرزده وارد اتاق نشود و ..... - ونگوید من هنوز به سن تکلیف نرسیده ام.

آیا کسی می تواند نمونه ای از رفتار پیامبر اکرم (صلی الله علیه و اله و سلم) را در خصوص ورود به مکان های دیگر بیان نماید.

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و اله و سلم) وقتی به جایی تشریف می بردند از بیرون سه بار سلام می کردند و اگر صدایی نمی شنیدند باز می گشتند. (1) ادامه بحث را دنبال می کنیم با ذکر یک صلوات از موضوعاتی که در میان مومنین بحث در آن وجود داشته موضوع پاکدامنی و نگاه می باشد. خداوند در کدام سوره از قرآن آن را فرموده است؟ راهنمایی می کنم ضد تاریکی "سوره نور" خیلی عالی است کسی می تواند شماره آیات را بگوید؟ بله آیه 03 مربوط به وظایف مردان می باشد، آیه (2) 13 مربوط به وظایف زنان است و در این آیه افراد محرم و نامحرم را معرفی کرده است ابتدا قسمتی از آیه را می خوانم شما آن را تکرار کنید

ص: 66

1- علامه طباطبائی /سنن النبی / ترجمه حامد رحمت کاشانی / پیام عدالت / تهران /ص 35

2- وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَلَا يَخْمُرْنَ عَلَى جُيُوبِهِنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا لِبُعُولَتِهِنَّ أَوْ آبَائِهِنَّ أَوْ أَبْنَائِهِنَّ أَوْ إِخْوَانِهِنَّ أَوْ بَنِي إِخْوَانِهِنَّ أَوْ نِسَائِهِنَّ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُنَّ أَوْ التَّابِعِينَ غَيْرِ أُولِي الْإِرْبَةِ مِنَ الرِّجَالِ أَوِ الطِّفْلِ الَّذِينَ لَمْ يَظْهَرُوا عَلَى عَوْرَاتِ النِّسَاءِ وَلَا يَضْرِبْنَ بِأَرْجُلِهِنَّ لِيُعْلَمَ مَا يُخْفِينَ مِنَ زِينَتِهِنَّ وَتُوبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا أَيُّهَا الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ و به زنان با ایمان بگو تا چشم ها از نگاه ناروا بیوشانند و پاکدامنی ورزند و زیورهای خود را آشکار نگردانند مگر آنچه که طبعاً از آن پیداست و باید روسری خود را بر سینه خویش [فرو] اندازند و زیورهایشان را جز برای شوهرانشان یا پدرانشان یا پسرانشان یا پسرانشان یا برادرانشان یا برادرانشان یا پسران خواهرانشان با زنان [همکیش] خود یا کنیزانشان یا خدمتکاران مرد که [از زن] بی نیازند یا کودکانی که بر عورت های زنان و قوف حاصل نکرده اند آشکار نکنند و پاهای خود را به گونه ای به زمین نکوبند تا آنچه از زینتشان نهفته می دارند معلوم گردد ای مؤمنان همگی [از مرد و زن] به درگاه خدا توبه کنید امید که رستگار شوید

وَقُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَغُضُّوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ ..... یک بار دیگر تکرار کنید، آیه را حفظ

شدید شما با هم بخوانید

مردان مومن را بگو چشم ها از نگاه ناروا بپوشند

وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِمْ ..... یک بار دیگر تکرار کنید، آیه را حفظ شدید شما با هم بخوانید

و به زنان با ایمان بگو تا چشم ها از نگاه ناروا بپوشانند و....

زنان و مردان باید حدودی را رعایت نمایند حجاب برای پوشش زنان و مردان وضع شده است و اصطلاحاً عبارت است از پوشاندن ضروری مو و سایر اعضای بدن به جز صورت و دو دست توسط زنان مسلمان

اما آیا اینکه قرآن کریم افرادی را به عنوان محرم معرفی کرده به این معناست

که با هر لباسی و با هر آرایش و زینتی می توان در مقابل آنان ظاهر شد؟؟!

در قرآن و روایات می توانیم پاسخ این مسئله را جستجو کنیم و حدود حجاب در مقابل محارم را هم بدست آوریم...

آشکار کردن زینت به سه دسته تقسیم می شود:

در ادامه آیه فوق جمله الا- ما ظهر منها بیانگر موضوع پوشاندن زینت های زن بر نامحرم است و نگاه به زینت های آشکار تنها در صورتی بلامانع است که ناخواسته اتفاق بیافتد یا اینکه خالی از هر گونه قصد لذت باشد.

موضوع بعدی زینت زن برای شوهر است که زینت علی الاطلاق می باشد و تمام بدن زن را شامل می شود و جایز است.

اما موضوع سوم که باید به آن توجه شود حدود حجاب و زینت زن برای سایر

محارم است، که باید حد متعارفی داشته باشد. این مباحث در آیه 55 سوره احزاب (1) آمده است.

البته جواز نگاه کردن به زینت های باطنی زنان آن هم در محدوده ای که در روایات نقل شده برای محارم غیر شوهر به شرطی است که قصد لذت در بین نباشد و نگاه عاری از هر گونه هوس باشد.

در پایان جلسه دعایی می کنم شما آمین بگویید خدایا به همه ما حیاء و دوری از زشتی ها عطا بفرما-

آمین

ص: 68

1- لا- جُنَاحَ عَلَيْهِنَّ فِي آبَائِهِنَّ وَ لَا أَبْنَائِهِنَّ وَ لَا إِخْوَانِهِنَّ وَ لَا أَبْنَاءَ إِخْوَانِهِنَّ وَ لَا أَبْنَاءَ أَخَوَاتِهِنَّ وَ لَا نِسَائِهِنَّ وَ لَا مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُنَّ وَ اتَّقِينَ اللَّهَ
إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدًا بر زنان در مورد پدران و پسران و برادران و پسران برادران و پسران خواهران و زنان [همکیش] و بردگان
گناهی نیست که دیده شوند و باید از خدا پروا بدارید که خدا همواره بر هر چیزی گواه است.

نام درس:

ماه اطاعت و بندگی

موضوع:

اخلاق

هدف کلی:

دانش آموزان در این درس با آداب روزه آشنا می شوند .

اهداف جزئی:

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می شوند:

1. آشنایی مختصر با ذکر صلوات

2. آشنایی با سختی های جنگ در ماه رمضان

3. آشنایی با تابلوهای راهنمایی و رانندگی

4. آشنایی با برخی از آداب ممنوع و جایز ماه رمضان

هدف رفتاری:

انتظار می رود دانش آموزان در پایان درس بتوانند با توجه به محتوای درس برای استفاده بهتر از ماه رمضان و بهتر کردن اعمال خود در این ماه و ماه های دیگر سعی و تلاش خود را بکنند .

روش های مناسب تدریس:

توضیحی، فعال:(داستان، شعر، بازی با کارت)

رسانه های آموزشی :

تخته و کارت ، تابلوهای راهنمایی و رانندگی

ص: 69

با نام خدا گویم کلام

سلام و صد سلام و صد سلام

سلام گرم من به گل های ایران زمین

به گل های زرنگ این سرزمین

وقت اذان رسیده امروز روز خویشت پر بارتر از امروز در زنگانیم نیست

پر می کشد دل من تا آسمان مسجد پر کرده آسمان را بوی اذان مسجد

گلدسته های مسجد بوی جوانه دارد گویی درون آنها گل آشیانه دارد

چون روزه بوده ام من امروز شاد مانم بر سفره خداوند امروز میهمانم

آمدن ماه رمضان ، ماه دلدادگی و دل بستگی ، نیایش و ستایش ، عبادت و اجابت ، ماه خدا ، ماه رمضان را به شما دوست داران دین و دیانت تبریک عرض می کنم و امیدوارم در این ماه پر خیر و برکت از دعا کردن دیگران فراموش نکنید، ان شاء الله بحق یک صلوات بر محمد و آل محمد.

شما می دانستید هر ذکر که ما می گوئیم خود دارای خصوصیتی است ؟ مثلا

همین ذکر صلوات خود ده ها خصلت دارد .

1- نشانه محبت به رسول خدا است.

2- موجب بر آورده شدن حاجات و خواسته های ما می شود .

3- باعث تقویت حافظه می شود .

حالا یک سوال چه کسی می داند معنای صلوات چیست ؟

آفرین 2 آ (دعا)

ص: 70

خوب بحث ما به دعا رسید همه دستها رو به سمت آسمان بلند می کنیم و می

گوییم .

خداوندا در این ماه عزیز از سر تقصیرات خواسته و ناخواسته ما که همه آنها از روی جهل و نادانی ما بوده است بگذر و ما را مورد لطف و رحمت خود قرار بده . آمین یا رب العالمین

به به عجب آمین شیرین و دلنشینی ، بگذارید یک داستان از داستانهای شیرین رزمندگان اسلام در ماه رمضان تعریف کنم که چطور آنها در جبهه ماه رمضان را به سر می رساندند .

ماه رمضان رسیده بود و چند روزی از آن می گذشت . فرمانده گردان اعلام کرد . سه روز قرار بود تمرین گرسنگی بکنیم . به همین خاطر مسئول تدارکات هیچ امکانات تغذیه ای به ما نداده بود . ما مانده بودیم این بی غذایی . که چطور این سه روز را طی کنیم . شروع کردیم به جیره بندی مواد موجود چادر . اما خیلی زود همون مواد هم تمام شد . دوران گرسنگی فرا رسید . روز دوم را هم به یک نحوی تمام سپری کردیم . تا اینکه رضا از دوستان ما که شلوغ کن پادگان هم بود پیشنهادی داد . گفت بیایید همه با هم بریم یک تک به تدارکات بزیم و خودمان را سیر کنیم . اما اونجا اکثرا با پیشنهاد رضا مخالفت کردند و همه شروع کردند به نصیحت کردن اون . موقع افطار که رسید رضا رو به بچه کرد و گفت : این نون خشک ها که خیلی هم کم است رو به نیت چلو کباب بخورید . هنوز دو لقمه نخورده بودیم که نون خشک ها هم تمام شد . و همه هنوز گرسنه بودند . رضا سریع پوتین هاش رو پوشید و به سمت تدارکات رفت ولی تدارکاتچی ها که خودشان توی ناز و نعمت بودند تحویلش نگرفته بودند و دست خالی فرستاده بودنش بیرون . دیگر همه نا امید از سحری گرفتیم خوابیدیم اما نصفه های شب رضا با لگد همه ما

رو بیدار کرد که پاشید سحریه . همه هم معترضانه سرشونو میکشیدند زیر پتو و می گفت کدوم سحری ولمون کن . اما وقتی بوی تن ماهی بلند شد رفته رفته همه گرسنگان خوابیده خواب از چشمانشان پرید و بدون سوال شروع کردند خوردن تن ماهی . بعد از سحری رضا حتی بساط نخود و کشمش هم راه انداخته بود . بعد از سحری از رضا پرسیدم : رضا اینا رو از کجا آوردی گفت معلومه از تدارکات ... فردای اون روز صداهایی از سمت سنگر تدارکات می اومد و مسئول تدارکات با داد و فریاد اعلام می کرد دیشب پشت انبار تدارکات کنده شده و وسایل خوراکی زیادی به سرقت رفته . اگر کسی اعتراف نکند کل گردان تنبیه می شوند . بچه های چادر تازه دو هزاریشون جا افتاده بود که رضا اون همه سحری رو از کجا آورده بود اما هیچ کس جرات اظهار نظر نداشت . همه دنبال رضا می گشتیم اما هیچ خبری از اون نبود . گفتیم جیم شد رفت تا گیر نیفته . بعد از یک ساعت با تعجب دیدیم بچه های تدارکات دور گردان سینه خیز و کلاغ پر می گردند و فرمانده گردان هم با رضا بالای تپه ای مشغول صحبت کردن است . تا اینکه اعلام شد در اثر بی دقتی مسئول تدارکات موشها با نفوذ به انبار تدارکات کار خودشون رو کردند .

اما خودمانیم گویا رضا رفته بود و اعتراف کرده بود و از اونجایی که وسایل کش رفته خیلی کمتر از مقدار اعلام شده توسط مسئول تدارکات بود معلوم شد خود تدارکات چی ها به شکمشون خیلی رسیدند و حالا می خواهند این موضوع را به گردن پاتک دیشب بیندازند .

داستان خوب بود ؟ شیرین بود ؟ پس بخاطر رزمندگان اسلام یک صلوت بفرستید .

خوب بچه ها من چند تابلوی راهنمایی و رانندگی به شما نشان می دهم و شما

بگویید مربوط به چیست ؟

کسی می داند فرق این تابلوها با هم چیست؟ (فرق این ها همانطور که اشاره کردید در این است که تابلوهای دایره ای با نوار قرمز به تابلوهای بازدارنده معروفند و تابلوهای مثلثی با پس زمینه سفید و حاشیه قرمز، معروف به تابلوهای هشدار دهنده هستند و تابلوهای آبی هم معمولاً اعلام کنند موارد مجاز هستند)

حالا من کارت هایی رو به شما نشان می دهم و شما بگویید کدام ممنوع است انجام دادن آن و کدام جایز است انجام دادنش. فقط این حروف در هم هستند و شما با درست کردن کلمه مورد نظر به جواب ما می رسید.

دروغ و غیبت جزو کارهایی است که نباید انجام داد و اگر انسان در این ماه از این قبیل کارها از او سر بزند ثواب روزه اش بسیار کم می شود و گویی انگار اصلا روزه نداشته است .

و با توسل و توبه خودش را از این گناهان کبیره و بزرگ نزد خداوند آزاد کند و با انجام کارهای مستحب مثل قرآن و غسل وارد روز شود و روزش را با انجام اداب این ماه به سر انجام برساند.

بله بچه ها همانطور که ما برای عبور و مرور خودمان قوانین و مقرراتی وضع کردیم و خودمان را ملزم به انجام این قوانین کردیم در اسلام نیز خداوند برای همین عبور و مرور ما از این جهان به آن جهان و رسیدن به سعادت و خوشبختی قوانین و دستوراتی قرار داده که با انجام دادن هرچه بهتر آنها علاوه بر خوشبخت شدن خودمان از خداوند هم تشکر کرده ایم .

ان شالله که در این ماه عزیز بتوانیم کمال استفاده از قرآن و دعا و توسل ببریم

صلواتی بلند بفرستید .

نام درس :

راه و روش مسلمانی

موضوع : اخلاق

هدف کلی :

در این درس دانش آموزان با راه و روش زندگی مسلمانان آشنا می شوند.

اهداف جزئی :

در این درس دانش آموزان با موارد زیر آشنا می شوند.

1. آموختن مضامین آیاتی از قرآن مرتبط با موضوع ؛

2. یادگیری بخش هایی از حدیثی در خصوص موضوع؛

3. حل جدول با پیام مرتبط با موضوع

4. آشنایی با تعریف اسلام؛

اهداف رفتاری :

امید می رود در پایان درس دانش آموزان بتوانند یک مسلمان باشند و قوانین

اسلام را در زندگی خود پیاده نمایند تا الگوی شایسته ای برای دیگران باشند.

روش مناسب تدریس :

توضیحی فعال : (پرسش و پاسخ ، کارت)

رسانه های آموزشی : تابلو وایت برد

ص: 75

دهم پندی بکن آویزه گوش *** مکن هرگز خدای خود فراموش

با سلام بر شما دانش آموزان بلند همت که با وجود سختیها و مشکلات به این و مباحث علاقه مند هستید و تلاش می کنید با معارف الهی آشنا شوید و با دقت به و مباحث گوش می دهید و فعالانه در مباحث شرکت می نمایید. برای آمادگی بیشتر

یک صلوات عنایت نمایید تا بحث را شروع کنم.

آدمیزاد طرفه معجونست *** از فرشته سرشته و ز حیوان

گر رود سوی این شود به از این *** و رود سوی آن شود پس از آن

از این شعر چه مطلبی را می فهمید؟ شما بفرمایید تا با هم کمک کنیم معنای شعر

را به دست بیاوریم. بله خوب توضیح دادید انسان موجودی است همانند معجون ترکیب یافته از چیزهای متفاوت یک وجه آن خلق و خوی رحمانی و فرشته خویی و الهی و وجه دیگر آن حیوانیت است اگر به سمت خلق و خوی فرشته برود از فرشته ها هم بالاتر می رود یک نمونه آن را شما بگویید؟ بله پیامبر اسلام (صلی الله علیه و آله و سلم) وقتی به همراه جبرئیل به معراج رفتند تا محدوده خاصی جبرئیل توانست برود و پس از آن فقط پیامبر اسلام (صلی الله علیه و آله و سلم) توانست به معراج رود "رسد آدمی به جایی که به جزء خدا نبیند." و اگر به سمت حیوانیت برود از حیوان ها پست تر و بد تر می شود.

این انسان اگر دارای روش صحیح زندگی، دین خصوصا کامل ترین دین که همان اسلام است، باشد سبب رشد او به سمت تعالی می شود، برای تشبیه این انسان یک مثال می زنیم، شما فرض کنید یک سانتیمتر آب در دست دارید (1) حجم آن را

با دستتان به من نشان دهید؟ یک سانتیمتر آب

ص: 76

1- مری سریع روی تخته یک حجم کوچک یک سانتیمتری می کشد.

بله خیلی کوچک است که در بین انگشتان شما جای می گیرد، حالا اگر این آب را بخار کنیم چقدر جای می گیرد؟ خیلی

برای توضیح بیشتر برابر حجم تن یک انسان را تبدیل به بخار کنیم چه اتفاقی می افتد؟ حجم این بخار چند برابر آن خواهد بود؟ آیا نیروی متولد از این بخار چه اندازه است؟ (1)

نسبت یک انسان مسلمان مکتبی و اخلاقی به کالبد مادی نسبت همان بخار است به آبی که از آن پدید آمده است.

حواس ها را خوب جمع کنید و سریع به سوالات جواب دهید. آماده اید؟

دین ما چیست؟ اسلام پس از شخص پیامبر اسلام (صلی الله علیه و آله و سلم)

اولین مرد مسلمان چه کسی بود؟

حضرت علی (علیه السلام) اولین زن مسلمان چه کسی بود؟ حضرت خدیجه

(سلام الله علیها)

اسلام به چه معنی است؟

اسلام در لغت به معنای تسلیم خداوند بودن است و این یک معنای کلی است که شامل همه ادیان الهی می شود. در مرتبه ظاهر اعتقاد به یکتایی خداوند و نبوت

ص: 77

1- مربی سریع آب ها را تبدیل به بخار می کند که حجم وسیعی از تخته را میگیرد.

پیامبر اسلام است. بر این اساس مسلمان به کسی گفته می شود که به دین اسلام

ما معتقد است

و بر اساس آیات و روایات، یک مومن و مسلمان خوب دارای ویژگی ها و خصوصیات است که در پرتو کسب معارف و عمل به وظیفه، به آن ها می رسد.

اگر می خواهید به معنای واقعی کلمه یک مسلمان خوب و مومن واقعی باشیم، می توانیم با ایجاد این خصوصیات در خود از جمله ایشان باشیم. به طور خلاصه این ویژگی ها را می توان در دو بخش تقسیم نمود. (1) می دانید کدام است؟ صلوات عنایت نمایید تا توضیح دهم.

فردی

اجتماعی

خصوصیات فردی: مثل

این ویژگی ها را یکی یکی با حروف پراکنده می نویسم شما آن ها را حدس بزنید و بگویید چیست، من توضیح کوتاهی می دهم

ک ت و ل --- ج ب و ا ---- ت ع ف ---- ر و غ د --- و ل غ

فردی: مثل توکل بر خدا هنگام یاد خدا، محافظت بر ادای واجبات، دوری از دروغ، عفت و پاکدامنی، رویگردانی از امور لغو و بیهوده و

...

خصوصیات اجتماعی: مثل

ک ک م --- ع ا ت و ن ---- و ت ا ع ض ---- ت ب س ق ---- م ن ا ت ا

ص: 78

1- این مباحث بر گرفته از آیات الهی می باشد

اجتماعی: کمک در تامین نیازهای مادی دیگران، تعاون و همیاری با برادران ایمانی، تواضع با مردم، پیشی و سبقت گرفتن در انجام امور خیر، کوشش در امانتداری، وفای به تعهدها و قراردادهای

به بخشی از روایت از امام رضا (1) (علیه السلام) که مناسب موضوع ما می باشد اشاره می شود:

این کارت ها را یکی یکی به شما نشان می دهم اگر شما مایل بودید توضیح

کوتاهی بدهید من آن ها را کامل می کنم.

خیر

هر کس به خیر او امیدوار باشد و از بدی اش خود را در امان داند.

نیکی کم، نیکی زیاد

اندک نیکی دیگران را نسبت به خودش زیاد شمرد، اما نیکی زیاد خویش را نسبت به دیگران دست کم گیرد.

حاجت

هر چه از او حاجت خواهند دلتنگ نشود.

دانش طلب

در طول زندگی اش از دانش طلبی خسته و ملول نگردد.

تهیدستی

ص: 79

تهیدستی در راه خدا را [که به رعایت تعلیمات اسلامی پیش آید] از ثروتمندی

دوست تر دارد.

گمنامی

گمنامی را از شهرت و نام آوری که آفاتی در پی دارد. بیشتر بخواند.

سپس امام فرمود: چه مهم است این صفت! سؤال شد: آن صفت چیست؟

امام جواب دادند: هیچ کس را نبیند جز اینکه گوید: او.....؟

برای شنیدن جواب این سوال به چند پرسش باید جواب دهید حروف پاسخ ها را در جدول قرار دهید. در هر مرحله ای توانستید پیام امام را حدس بزنید اعلان نمایید. (1)

1- یکی از سوره های قرآن، پیشگویی پیامبر اسلام (صلی الله علیه و آله و

سلم)؟ روم (71-9-3)

2- افشای آن مذموم است؟ راز (8-1-2)

3- آن را باید غنیمت شمرد، فرصت؟ وقت (41-31-21)

4- گوشت آن مکروه است، حیوان نجیب؟ اسب (81-91-5)

5- وسیله بازی کودکان؟ تاب (61-51-01)

6- مصرع اول شعر را کامل نمایید؟ ..... آدمی شریف است؟ تن (7-4)

7- خم شدن کاغذ را گویند؟ تا (11-02)

8- حرف سی و یکم الفبای فارسی؟ - (6)

ص: 80

1- مربی از یکی از دانش آموزان کمک بگیرد. حروف را یکی یکی در جدول قرار دهد.

۱	۵۱	ر	۸	۱	۱
ت	۶۱	و	۹	ز	۲
ر	۷۱	ب	۰۱	م	۳
ا	۸۱	ا	۱۱	ن	۴
س	۹۱	ت	۲۱	ب	۵
ت	۰۲	ق	۳۱	ه	۶
	□ ۱۲	و	۴۱	ت	۷

بله کاملاً درست حدس زدید پیام جدول:

پیام جدول "از من بهتر و با تقواتر است"

یک بار این پیام را بخوانید.

زیرا که مردم در مقام مقایسه با او بر دو دسته اند: مردی که از او بهتر و پرهیزگارتر است و مردی که بدتر و پست تر است. چون شخصی را که از او بدتر و پست تر است بیند گوید: شاید خوبی این شخص پنهان است و این برایش بهتر و از خودنمایی دورتر است، ولی خوبی من آشکار است و آنمایه بدی و خودبینی من است. و چون کسی را که از او بهتر و پرهیزگارتر است مشاهده کند برایش فروتنی نماید تا به مقام روحانی او برسد. پس چون این طور رفتاری داشته باشد، قدر و منزلتش بالا-رود و خیرش پاك و خالص شود و نیک نام گردد، و بر معاصرانش آقایی و سروری یابد.

هر مسلمان باید روش زندگی خود را بر آموزه ها و تعالیم دین استوار کند، چرا

که دین برای سعادت زندگی دنیوی و اخروی بشر برنامه دارد، ما که مسلمانیم

این روش ها را چگونه به کار بیندیم؟ یک حکایت را برای شما نقل می کنم با طرح یک سوال. آماده اید؟

آیا می دانید مردم کشور هایی مثل مالزی و .... - کشور های آن منطقه - چگونه اسلام آوردند در حالی که هیچ رزمنده ای به آنجا نرفته بود و هیچ مبلغی برای تبلیغ دین به آنجا اعزام نشده بود، پس چگونه مردم آن مناطق مسلمان شدند؟

در آن مناطق تجار مسلمان رفت و آمد داشتند و روش خوب آنان در معامله و رعایت عدالت و انصاف - که در روح قوانین اسلام نهفته است باعث شد عده زیادی از مردم آن مناطق مسلمان شدند.

انشاء الله ما هم اینچنین مسلمانهایی باشیم تا سبب گسترش دین گردیم . آمین با ذکر یک صلوات جلسه را به پایان می بریم.

ص: 82

درس :

سپر آتش

موضوع: احکام روزه

هدف کلی :

دانش آموزان در این درس با چند حکم از احکام روزه آشنا میشوند.

اهداف جزئی :

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می شوند:

آشنایی با فروع دین

آشنایی با معانی احکام پنجگانه

آشنایی با احکام روزه

هدف رفتاری: انتظار می رود دانش آموز در پایان درس بتوانند مبطلات روزه و همچنین برخی احکام روزه را یاد گیرد

روشهای مناسب: توضیحی، فعال (بازی، مسابقه، معما)

رسانه ها: تابلو، کارت

ص: 83

ماه خوب خدا ماه قرآن رسید *** ماه خشنودی روزه داران رسید

ماه مهر و صفا ماه یاد خدا *** پر شد از یاد او بام گلدسته ها

آید از هر طرف بانگ خوب اذان *** می شود غرقه در موج جان بخش او

موج پاکش مرا تا خدا می برد *** تا به نزدیک آن آشنا می برد

نخل سبز دعا باز هم جان گرفت *** باز هم شهر ما بوی قرآن گرفت

سلام علیکم! روزه هایتان قبول حق انشاء الله

بچه کی میدونه فروع دین کدامند؟ نماز، روزه، زکات، خمس، حج، جهاد، امر به معروف، نهی از منکر، تولی، تبری

روزه یعنی چی؟ یعنی از طلوع فجر تا غروب آفتاب چیزی نخوردن به این کارتها نگاه کنید:

واجب حرام مستحب مکروه

کار واجب مثل چی؟ نماز خواندن، احترام به پدر و مادر

کار حرام مثل چی؟ دروغ، تهمت

کار مستحب مثل چی؟ قرآن خواندن، صدقه دادن

کار مکروه مثل چی؟ فوت کردن به غذا، در دستشویی صحبت کردن

حالا به من بگید آیا روزه هم میتونه هم واجب داشته باشیم هم مستحب هم حرام و هم مکروه؟

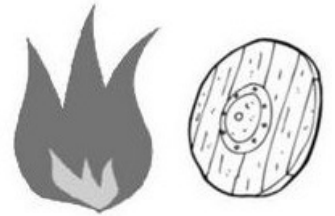
روزه واجب مثل چی؟ روزه ماه رمضان، روزه قضا

روزه حرام مثل چی؟ روزه عید فطر و قربان، روزه برای مریض

روزه مستحب مثل چی؟ روزه نیمه شعبان، عید غدیر و ...

روزه مکروه مثل چی؟ عاشورا، میهمان در برابر میزبان

این حدیث را کامل کنید:

روزه است. (روزه سپر آتش است)

هر عملی که خدا واجب کرده است یک سری مقرراتی دارد. روزه هم همینطور. مثلاً- وقت روزه از کی تا کیه؟ از طلوع فجر تا غروب خورشید

چه چیزهایی روزه را باطل میکنند؟ (گداخاس) اگه گفتید گداخاس چیه؟ همون کارهاییه که روزه را باطل میکنند فقط ما به صورت اختصاری نوشتیم. حالا باید بازش کنیم:

گی : گرد و غبار به حلق رسیدن

د: دروغ بستن به خدا و پیامبران و ائمه

ا: آمپول یا سرم تقویتی و غذایی

خ: خوردن و آشامیدن

ا: استفراغ کردن عمدی

س : سر به زیر آب بردن (تمام سر)

حالا من پنج کارت نشان شما میدهم و شما بگوئید چه ارتباطی با روزه دارد؟

مسافر

نمیتواند روزه بگیرد

مریض

نمیتواند روزه بگیرد

کفاره

کاری که به جای روزه نگرفته باید انجام دهیم

زن شیرده

اگر برای فرزندش ضرر دارد نمیتواند بگیرد

60

کفاره کسی که عمدا روزه نمیگیرد

و اما مسابقه:

دو گروه 5 نفری می آوریم و به هر کدام 6 کارت میدهیم و از هر گروه میخواهیم کارهایی که روزه را باطل میکند و نمیکند را جدا کنند

6 کارت گروه الف: فرو بردن غذای لای دندان - عطر زدن - نماز نخواندن -

سحری نخوردن قرص خوردن - آدامس جویدن

6 کارت گروه ب: مسواک زدن - عطسه کردن - فرو بردن آب دهان - خاک

خوردن به سیگار کشیدن - نفس عمیق کشیدن

انشا الله که توانسته باشید بعضی احکام روزه را یاد گرفته باشید

خدایا ما را جزو روزه داران حقیقی قرار بده

ص: 86

نام درس:

راهی به سوی خدا

موضوع:

احکام نماز

هدف کلی:

دانش آموزان در این درس با جواب دادن به سوالات مربی در مورد نماز با احکام آن آشنا می شوند.

اهداف جزئی:

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می شوند:

1. نماز به جماعت ثواب بیشتری دارد
2. همسایه مسجد نمازش در خانه کامل نیست طبق فرمایش امام علی علیه السلام
3. با پرسش سوالات چهار گزینه ای بچه ها خود را محک می زنند .
4. با انجام پانتومیم علاوه بر نشاط احکام در ذهن بچه ها حک می شود .
5. سوالات تشریحی باعث می شود ذهن بچه ها فعال شود و مسایل را بطور کلی نبینند.

هدف رفتاری:

انتظار می رود دانش آموزان در پایان درس بتوانند با توجه به پاسخ های خودشان به سوالات احکامی نماز ، این احکام را یاد بگیرند و به کار ببرند ان شالله

روش های مناسب تدریس:

توضیحی، فعال:(بازی با کلمات - مسابقه از کی بپرسم همراه با سه نمونه سوال تستی - پانتومیم و تشریحی)

رسانه های آموزشی: 1- کارت سبز حدودا 12 قطعه 2- پاکت برای سوالات سه عدد 3- سجاده (چادر نماز برای دختر ها) 4- اشیائی مثل : سنگ - برگ - گچ - خاک - پارچه - دستمال کاغذی 5- شماره انداز امتیاز (5 و 10 و 20 امتیازی به تعداد کل سوالات) 6- تایمر

چون نور چراغ راه ما الله است / آغاز سخن همیشه بسم الله است

بسم الله الرحمن الرحيم

بعد نام خدا گویم مدام / به شما دوستان سلام سلام سلام

حال شما خوب است؟ خدا رو شکر

هواس ها جمع یا تفریق؟

پس بگید ببینم یک انگشت چند تا دست دارد؟ (مربی این سوال را با سرعت پرسد)

بله اون دست است که ده انگشت دارد.

حالا که حواس ها جمع شد به سوالات من پاسخ بدهید. (مربی با استفاده از بازی

کلمات جمله را بدست می آورد)

من و تو با هم می شویم ما

بله وقتی شدیم ما تازه اون موقع به نما می آییم و بهتر دیده می شویم.

یکی از کار های خدا هم که اگر با هم انجام بدهیم به نما می آییم نماز است. بله بچه ها نماز هر چه با شکوه تر مورد رضایت و قبول خدا بیشتر. به همین خاطر است که امیر المؤمنین علی ابن ابی طالب علیه السلام در مورد نماز همسایگان مسجد می فرمایند: برای همسایه مسجد نماز کامل نیست مگر در مسجد.

حالا که به اهمیت نماز پی بردیم آن هم نماز جماعت بد نیست یک مسابقه نماز با هم انجام بدهیم و در این مسابقه که پر از آیت های جذاب است پردازیم.

شرایط مسابقه نماز بصورت از کی بپرسم

1- هر چهار نفر یک گروه شوند و سر گروه را انتخاب کنند.

- 2- هر گروه سه کارت سبز در اختیار دارند و در مواقعی که نتوانستند به سوالات پاسخ بدهند از کارت سبزشان استفاده می کنند .
- 3- در صورت پاسخ دادن هر سؤال توسط گروه سؤال بعدی می تواند از خود او پرسیده شود یا بگوید از گروه دیگر پرسیده شود.
- 4- در صورتی که گروه بعد نتواند سؤال را پاسخ بدهد دوباره از گروه قبل باید بگوید از کدام گروه پرسیده شود . در ضمن پرسش از یک گروه فقط تا دو بار امکان پذیر است و تا از گروه دیگر سؤال نشود نمی توان از آن گروه دوباره سؤال پرسید .
- 5- سوالات بصورت چهار جوابی ، تشریحی و عملی ، پانتومیم می باشد .
- 6- سوالات در سه سطح راحت ، متوسط و سخت باشد.
- 7- آغاز به سؤال هم می تواند بر اساس معیار هایی که خود مربی در نظر دارد باشد . مثل : قرعه
- 8- هر سؤال سی ثانیه فرصت برای فکر کردن دارد
- 9- سوالات آسان 5 امتیاز - متوسط 10 و سخت 20
- 10- سوالات پانتومیم همگی 20 امتیاز 10 امتیاز بابت اجرای پانتومیم و 10 امتیاز بابت پاسخ دوست
- 11- سوالات تشریحی همگی 10 امتیاز

در همینجا مسابقه را با ذکر صلواتی بر محمد و آل محمد آغاز می کنیم .

1- برای چه چیز هایی باید وضو گرفت ؟

الف - برای طواف واجب خانه خدا

ب - سجده و تشهد فراموش شده

ص: 89

ج- برای آب کسیدن قرآنی که نجس شده (در صورت تماس بدن با خط با قرآن)

(

د- همه موارد

2- کسی که بخواهد نماز میت بخواند

الف - باید وضو یا تیمم یا غسل داشته باشد

ب - لازم نیست بدن یا لباسش پاک باشد

ج- لازم نیست وضو یا تیمم یا غسل داشته باشد

د- موارد ب و ج

3- مسافری که قصد ماندن 10 روز به شهری وارد شود و قبل از خواندن اولین نماز چهار رکعتی ، از قصد خود برگردد تا وقتی که آنجاست ؟

الف - باید نماز هایش را کامل بخواند

ب - نماز هایش را شکسته بجای آورد

ج - دوباره قصد کند

د- هیچکدام

4- اگر اعضاء حیوان حرام گوشتی مانند موی خرگوش و گربه ، همراه بدن یا لباس نماز گزار باشد

الف - نمازش صحیح است

ب - اگر بدن یا لباسش را تطهیر کند نمازش صحیح است

ج - بدن یا لباسش نجس نیست اما نمازش باطل است

د - مکروه است همراه نماز گزار باشد

ص: 90

5- اگر هنگام سجده، سر انگشت بزرگ پا، سایر انگشتان هم روی زمین قرار گیرد

الف - اشکال ندارد

ب - هنگام گفتن ذکر سجده، سایر انگشتان را بلند کند

ج - نماز باطل است

د - احتیاط واجب است که انگشتان دیگر را روی زمین نگذارد

6- اگر برای مسح سر یا پا رطوبت در دست نباشد تکلیف چیست؟

الف - باید از اعضای دیگر وضو رطوبت بگیرد

ب - با دست خشک شده مسح کند

ج - دست خود را از آب خیس کند و مسح کند

د - از اول وضو بگیرد

7- "تنها تو را می پرستیم و تنها تو را می خواهیم" ترجمه کدام عبارت است؟

الف - سبحان الله و الحمد لله

ب - قل هو الله احد

ج - ایاک نعبد و ایاک نستعین

د - اهدنا الصراط المستقیم

8- حد ترخص یعنی چه؟

الف - مسافت بین محل سکونت و محل کار

ب - مسافت کمتر از چهار فرسخ

ج - مکانی که در آنجا دیوارهای شهر دیده نمی شود و اذان شهر شنیده نمی شود.

د - مسافتی که رفت و برگشت آن حداقل 45 کیلومتر باشد

9- کسی که نماز یا روزه قضا دارد می تواند نماز یا روزه مستحبی بجای آورد؟

الف - خیر نمی تواند

ب - بله می تواند

ج - روزه مستحبی نمی شود ولی نماز مستحبی می شود

د - روزه مستحبی می شود ولی نماز مستحبی نمیشود

10- کدام یک از این موارد جزء ارکان نماز نیست

الف - نیت

ب - قیام در موقع خواندن حمد و سوره

ج - تکبیرة الإحرام

د - دو سجده در یک رکعت

11- موالات در نماز یعنی.....؟

الف - اعمال نماز را به ترتیب انجام دادن

ب - نماز را با آرامش و حضور قلب خواندن

ج - اعمال نماز را پشت سر هم بدون فاصله انجام دادن

د- الف و ج

12- سجده بر کدام یک از موارد زیر صحیح است؟

الف - خوراکی ها و پوشاکی ها

ب - طلا و نقره

ج - چوب و برگ درختان

د- همه موارد

13- نماز آیاتی که هنگام زلزله خوانده نشده اگر بعدا آنرا بجا آورد چه نیتی باید بکند؟

الف - قضا

ب - ادا

ج - ما فی الذمه

د- هیچکدام

14- برای کدام یک از این موارد انسان باید دو سجده سهوا انجام دهد؟

الف - فراموش کردن یک سجده

ب - حرف زدن عمدی بین نماز

ج - فراموش کردن دو سجده

د- هیچکدام

15- کدام یک از واجبات نماز نیست؟

الف - قیام (ایستادن) هنگام قرائت

ب - نیت

ج - اذان و اقامه

د - سوره پس از حمد

16- کسی که به مسافرت رفته و در آنجا نمازش قضا شده و به وطن خود برگشته و یا برعکس کسی که در وطن خود نمازش قضا شده و بعد به مسافرت رفته ، آیا باید شکسته قضا کند یا کامل؟

الف - هر دو شکسته

ص: 93

ب- هر دو کامل

ج- اولی کامل ، دومی شکسته

د- هر نمازی که به گردن دارد همانطور قضا کند یعنی اگر شکسته است شکسته اگر کامل است کامل

17- زینت کردن به طلا مثل آویختن زنجیر و انگشتر طلا برای مرد

الف - همیشه حرام است و نماز با آن باطل است

ب - خواندن نماز با آن حرام است و گناه کرده ولی نمازش صحیح است

ج - در غیر نماز مکروه ولی نماز با آن باطل است

د - اشکالی ندارد

18- شخصی که شک دارد آفتاب طلوع کرده یا نه

الف - نماز را به نیت قضا بخواند

ب - اختیار دارد به نیت ادا یا قضا بخواند

ج - دو مرتبه بخواند یکی ادا و یکی قضا

د- به نیت ما فی الذمه بخواند

19- چه نمازی سوره و قنوت ندارد و باید آهسته خوانده شود

الف - نماز احتیاط

ب - نماز شب

ج - نماز قضا

د- هر سه مورد

20- اگر مأموم افعال نماز را عمدا بیش از امام یا مدتی بعد از امام انجام دهد

الف - کراهت دارد ولی نمازش صحیح است

ب - اشکال ندارد

ج - معصیت کرده و نمازش باطل است

د - معصیت کرده ولی نمازش صحیح است

سوالات پانتومیم (شرایط : کسی که پانتومیم را اجرا می کند باید از خود گروه باشد و حکم را باید خودش حدس بزند بدون کمک دیگران تا حکم در ذهن بچه ها حک شود و در ضمن سوالات خواسته شده را در پاکتی قرار دهید تا خود دانش آموز آن را انتخاب کند)

21- یک نفر دستش شکسته و گچ گرفته باید چگونه وضو بگیرد

22- لباس انسان نجس است و الان اذان گفته اند چه کاری باید انجام داد

23- کسی که مهر برای نماز پیدا نکند باید برای سجده چه کاری انجام دهد (مربی با خود سنگ - برگ - گچ - خاک - پارچه - دستمال کاغذی و ... بیاورد)

24- خواندن نماز آیات تا دوستت تشخیص دهد چه نمازی است.

25- وضویی باطل بگیر تا دوستت تشخیص دهد کجای وضو اشتباه بود .

سوالات تشریحی

26- کسی که از ظهر خوابیده و وقتی بلند می شود به اندازه یک نماز چهار رکعتی وقت دارد نماز بخواند باید چکاری انجام دهد؟

27- اگر کسی اول وقت تیمم کرد و نماز خواند و در وسط وقت آب پیدا شد حکم

نمازش چگونه است ؟

28- بوییدن گل و عطر در هنگام نماز چه حکمی دارد ؟

29- سه مورد از مواردی که می توان نماز را شکست بگوئید ؟

30- شستن دست ها قبل از وضو چه حکمی دارد؟

31- نیت یعنی چه و یک نیت انجام بدهید ؟

32- چهار مورد از مواردی که بر انسان نماز آیات واجب می شود بگویید؟

33- کسی که غسل جنابت کرده است برای نماز باید چه کاری انجام بدهد؟

34- سه مورد از ارکان نماز را بگویید؟

35- چهار مورد از مستحبات نماز را بگویید؟

36- ذکر سجده سهو چیست؟

37- دو مورد از مواردی که سجده سهو بر انسان واجب می شود؟

38- نگاه کردن به تلویزیون در هنگام نماز چه حکمی دارد؟

39- اگر مانعی مثل جوهر روی اعضای وضو باشد حکمش چیست؟

40- کدام نمازهای واجب را مرد باید بلند بخواند و حکم زن ها در این مورد چیست؟

ان شا الله که بتوانیم بهتر و بهتر تعالیم دینی را فرا بگیریم و به کار ببندیم صلواتی بفرستید .

ص: 96

نام درس:

فولاد آبدیده

موضوع: اخلاق

هدف کلی:

دانش آموزان در این درس با روش های مقابله با مشکلات آشنا می شوند.

اهداف جزئی: دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می شوند:

1- نماز و ذکر راه مقابله با مشکلات

2- صبر در برابر سختیها راه دیگر مقابله با آن

هدف رفتاری: در پایان درس انتظار می رود که دانش آموزان راه های مقابله با مشکلات را بیان کنند و خود در زندگی از نماز و صبر استفاده کنند.

روش های مناسب تدریس:

توضیحی فعال (شعر، داستان، جدول)

رسانه ها: تابلو

ص: 97

بسم الله الرحمن الرحيم

سلام بچه ها حالتون خوبه ..

بعد از احوال پرسى و ... از بچه ها مى پرسيم ميتونيد حدس بزنيد از تركيب اين

حروف چه كلمه اى بدست مى آيد:

ش ک ل م ا ت

بله بچه ها كلمه (مشكلات) بدست مى آيد. موافقت يه شعر با هم بخوانيم

گندمى را زير خاك انداختند *** پس ز خاكش خوشه ها بر ساختند

بار ديگر كوفتندش ز آسيا *** قيمتش افزود و نان شد جان فرا

باز نان را زير دندان كوفتند *** گشت عقل و جان و فهم هوشمند (1)

بچه ها برداشتتون از اين شعر چيه ؟

بعد از شنيدن نظرات بچه ها، اين مطلب را توضيح مى دهيم كه زندگى آميخته با مشكلات است. اما نکته مهم راه و روش برخورد ما با سختى ها و مشكلات است.

ص: 98

1- سختى ها و شدائد و مشكلات، روح را ورزش مى دهد و نيرومند مى سازد، فلز وجود انسان را خالص و محكم مى كند. رشد و نمو و بارور شدن استعداد هاى آدمى جز در صحنه گرفتارى ها و مقابله با شدائد و رويارويى با مشكلات فراهم نمى شود، زيرا تا تعين وجود خرد نشود، تكامل حاصل نمى شود. به قول «ملاى روم» گندم زير خاك مى رود و در زندان خاك گرفتار مى شود و در همان زندان است كه شكافته مى شود و تعين خود را از دست مى دهد و به مرحله اى كامل تر قدم مى نهد. نخست ريشه هائى نازك بيرون مى دهد و طولى نمى كشد كه به صورت بوته گندم، به صورت ساقه و خوشه و دانه هاى زيادتر ظاهر مى شود. زير خاك قرار گرفتن مقدمه تكامل آن است باز همين گندم در زير سنگ آسيا نرم و آرد مى شود و سپس نان مى گردد و نان بار ديگر در زير دندان آسيا مى شود و جذب بدن مى گردد تا بالاخره به عاليترين مراحل كمال ممكن خود مى رسد و به صورت عقل و فهم تجلى مى كند.

حالا به جدول رو با هم حل کنیم ببینیم می تونیم به یه راه حل آسان و پرکاربرد در برخورد با مشکلات برسیم یا نه؟

۷ ل	۶ و	۵ ب	۴ ز	۳ خ	۲ ض	۱ ا
۱۴ م	۱۳ ا	۱۲ هـ	۱۱ ک	۱۰ ا	۹ ا	۸ ر
۲۱ *	۲۰ ب	۱۹ و	۱۸ د	۱۷ ک	۱۶ ز	۱۵ ی

رمز جدول عدد 3 می باشد که با مشارکت بچه ها پیام بدست می آید.

احسنت پیام عبارت است از

از نماز و صبر کمک بخواهید

شیخ صدوق می گوید: از حضرت امیر مؤمنان روایت شده که آن حضرت به مردی از «بنی سعد» فرمود: آیا می خواهی از خودم و فاطمه برای سخن بگویم؟!

حضرت فاطمه در خانه ی من بود. او با مشک آب، آنقدر آب آورد که بند مشک در بدن او اثر کرد، آن قدر با آسیاب دستی کار کرد که دست هایش تاول زدند، آنقدر خانه را جارو زدند که لباسهایش تیره رنگ گردید و آنقدر زیر دیگ، آتش روشن کرد که لباسهایش سیاه رنگ شد.

من به او گفتم: کاش نزد پدرت رسول خدا(صلی الله علیه واله وسلم) می رفتی و از او خادمی درخواست می کردی؟ تا آن خادم عهده دار این کارها می شد. فاطمه (سلام الله علیها) نزد پیامبر رفت. وقتی بر پیامبر (صلی الله علیه واله وسلم) وارد شد دید عده ای با پیامبر گفتگو می کنند. از شرم و حیا چیزی به پدرش نگفت و برگشت.

ص: 99

پیامبر (صلی الله علیه واله وسلم) از آمدن فاطمه فهمید که با ایشان کاری دارد. فردا صبح زود پیامبر (صلی الله علیه واله وسلم) به خانه ما آمد. آن حضرت سلام کرد. جواب دادیم و گفتیم: علیکم السلام یا رسول الله! بفرمائید.

آن حضرت آمد نشست و فرمود: دخترم فاطمه! دیروز چه کار داشتی که نزد من

آمدی؟

فاطمه شرم کرد که جواب بگوید. من جواب دادم و گفتم: آنقدر آب آورده که بند مشک در بدن او اثر کرده، آن قدر آسیاب دستی چرخانده که دستهایش تاول زده، آنقدر خانه را جارو زده که لباسهایش تیره گردیده و آنقدر آتش زیر دیگ روشن کرده که لباس هایش سیاه گردیده است، من به او گفتم که کاش نزد پدرت می رفتی و خادمی درخواست می کردی.

پیامبر اسلام (صلی الله علیه واله وسلم) فرمود: آیا نمی خواهید چیزی به شما یاد بدهم که از خادم بهتر است؟! هنگامی که می خواهید بخوابید، 34 بار «الله اکبر»، 33 بار «الحمد لله» و 33 بار «سبحان الله» بگوئید. فاطمه گفت: از خدا و پیامبر خدا راضی شدم. (1)

پس بچه های گلم یکی از راههای برخورد با مشکلات پناه بردن به ذکر الهی از

جمله تسبیحات حضرت زهرا سلام الله علیها می باشد

آره بچه ها این به راه برخورد با مشکلات است. به نظر شما راه دیگری هم

هست؟

بعد جواب بچه ها

ص: 100

1- من لا یحضره الفقیه، ج 1، ص 211، ح 32، چهار مجلدی. این حدیث به صورت تقطیع شده در وسائل، ج 4، ص 1026، ح 2، باب 11، از ابواب تعقیب آمده است، بحار الانوار، ج 82، ص 329 عین این حدیث را از علل الشرایع آورده است.

آفرین بچه های گلم که به صبر کردن اشاره کردی موافقید یه داستان هم در مورد صبر برایتان بگویم.

از امام صادق (علیه السلام) نقل شده: خدای تعالی به داود وحی کرد: زنی به نام خالده دختر اوس همنشین و قرین تو در بهشت خواهد بود، او را به این امر بشارت بده پس داود به سمت منزل او رفت و دق الباب نمود، آن زن بیرون آمد و از مطلب داود پرسش کرد، داود گفت: خدای متعال به من وحی کرده که تو همنشین من در بهشت هستی، آن زن گفت: شاید نام او با من یکی باشد، داود گفت: خیر بلکه آن زن خود تو هستی، آن زن گفت: ای پیامبر خدا من هرگز تو را تکذیب نمی کنم، اما به خدا قسم من با شناختی که از خود و عمل خود دارم، خود را شایسته این اوصاف نمی دانم.

داود گفت: مرا از باطن خود با خبر ساز، آن زن گفت: هرگز بر من بلا و سختی و گرسنگی نازل نشد جز اینکه بر آن صبر کردم و از خدا نخواستم آن را بر طرف کند تا آنکه خداوند خود آن بلیه را به عافیت و وسعت مبدل کرد، و من خود تبدیل آن را نخواستم، بلکه خدا را از بابت آن شکر و سپاس گفتم، داود گفت: به همین دلیل به این مقامی که به تو ابلاغ کرده ام نایل شده ای! سپس امام صادق (علیه السلام) فرمود: این رویه راه و روش خدایی است که خداوند آن را بر بندگان صالح خود می پسندد، یعنی همان مرتبه رضاء به قضای الهی که بالاترین درجه از مراتب سالکین است. (1)

ص: 101

1- قَالَ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: «أَوْحَى اللَّهُ تَعَالَى إِلَى دَاوُدَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ أَنَّ خَلَادَةَ بِنْتِ أَوْسٍ بِشَرِّهَا بِالْجَنَّةِ وَأَعْلَنَهَا أَنَّهَا قَرِينَتِكَ فِي الْجَنَّةِ فَانْطَلَقَ إِلَيْهَا فَفَرَّغَ الْبَابَ عَلَيْهَا فَخَرَجَتْ وَقَالَتْ هَلْ نَزَلَ فِيَّ شَيْءٌ قَالَ نَعَمْ قَالَتْ مَا هُوَ قَالَ إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى أَوْحَى إِلَيَّ وَأَخْبَرَنِي أَنَّكَ قَرِينِي فِي الْجَنَّةِ وَأَنْ أُبَشِّرَكَ بِالْجَنَّةِ قَالَتْ أَوْ يَكُونُ اسْتِمَ وَأَفَقَ أَسْمَى قَالَ إِنَّكَ لَأَنْتَ هِيَ قَالَتْ يَا نَبِيَّ اللَّهِ مَا أَكْذَبَكَ وَلَا وَاللَّهِ مَا أَعْرِفُ مِنْ نَفْسِي مَا وَصَفْتَنِي بِهِ قَالَ دَاوُدُ ع أَخْبِرْنِي عَنْ ضَمِيرِكَ وَسِرِّرَتِكَ مَا هُوَ قَالَ أَمَّا هَذَا فَسَأُخْبِرُكَ بِهِ أُخْبِرُكَ أَنَّهُ لَمْ يُصِيبْنِي وَجَعٌ قَطُّ نَزَلَ بِي كَانْنَا مَا كَانَ وَلَا نُزِّلَ ضَرْبِي وَحَاجَةٌ وَجُوعٌ كَانْنَا مَا كَانَ إِلَّا صَبَرْتُ عَلَيْهِ وَلَمْ أَسْأَلِ اللَّهَ كَشَقِّهِ عَنِّي حَتَّى يُحَوِّلَهُ اللَّهُ عَنِّي إِلَى الْعَافِيَةِ وَالسَّعَةِ وَلِمَ أُطْلِبْتُ بِهَا بَدَلًا وَشَكَرْتُ اللَّهَ عَلَيْهَا وَحَمِدْتُهُ فَقَالَ دَاوُدُ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ فَبِهَذَا بَلَغْتَ مَا بَلَغْتَ ثُمَّ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ ع وَهَذَا دِينُ اللَّهِ الَّذِي اِزْتَضَاءُ الصَّالِحِينَ» علامه مجلسی، بحار الأنوار الجامعة لدرر أخبار الأئمة الأطهار، ج 68 ص 53

بچه ها با یه بازی چطورید؟

یک لگن آب را پر از آب کرده و روی میز جلوی کلاس می گذاریم و چند نفر از بچه ها را انتخاب می کنیم.

بازی این طور است که هر کدام از بچه ها به نوبت صورتشان را داخل آب می-

برند هر کدام مدت زمان بیشتری را داخل آب تحمل کنند برنده می باشد.

بعد از پایان بازی این نکته را به بچه ها یاد آوری می کنیم همان طور که در بازی هم دیدید هر که صبر و تحمل بیشتری داشت برنده شد در زندگی هم افراد صابر موفق تر خواهند بود.

ص: 102

درس:

رضایت مندی

اشاره

موضوع:

احکام

هدف کلی:

مخاطبان در این درس با برخی از احکام روزه آشنا می شوند.

اهداف جزئی:

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می شوند:

1. اقسام رضایت مندی

2. حقوق خداوند

3. حقوق والدین

4. حقوق مردم

5. حقوق خود

هدف رفتاری:

انتظار می رود دانش آموزان بعد از درس در اجرای امر الهی و کسب رضایت الهی بکوشند.

روش های تدریس:

1. توضیحی؛ 2. فقل: پرسش و پاسخ، کارت، مسابقه...

رسانه های آموزشی:

تابلو، کارت و...

بسم الله الرحمن الرحيم

به نام خدا خالق آسمان *** به نام خدا رازق آب و نان

به نام خدا خالق این جهان *** به نام خدایی که هست مهربان

اول به نام خدا *** من به رسول و آتش

که بنده او هستم *** صلوات می فرستم

سلام برنامه را با چند سوال شروع میکنیم

1. هم نام گل است هم لقب حضرت زهرا (سلام الله علیها) ریحانه

2. به هیچ کس نباید برسانیم ضرر

3. بهترین سرمایه انسان است ادب

4. سوره ای که به قلب قرآن معروف است یس

5. یکی از واجبات نماز تکبیرة الاحرام

6. بعد از سن تکلیف باید از ایشان تقلید بکنیم مرجع تقلید

7. باید در مقابل آن شاکر باشیم نعمت

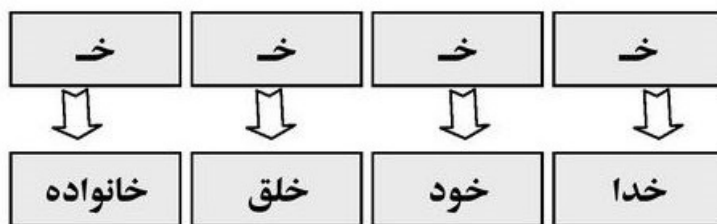
8. قویترین آدم کسی است که ... قوی باشد دین

9. برای هم باید باشیم یار

حروف اول کلمات را کنار هم قرار دهید تا بحث مورد نظر ما را بدست آورید خیلی متشکرم بحث ما در باره رضایت مندی است

برای اینکه بدانیم چه کسانی از ما راضی باشند هستند من اول کلمات را در تابلو می نویسم شما حدث بزنید

هر کس بیشترین کلمات را حدس بزند هدیه به آن تعلق میگیرد

ممنون از دقت نظر شما

قبل از اینکه وارد برنامه شویم یک آیه از قرآن را با هم تلاوت میکنیم

[سوره الفجر (89): آیات 27 تا 30]

يا أَيُّهَا النَّفْسُ الْمَطْمَئِنَّةُ ارجعي إلى ربك راضية مرضية فادخلي في عبادي و

ادخلي جنتي

تو ای روح آرام یافته! - به سوی پروردگارت باز گرد در حالی هم تو از او

خشنودی و هم او از تو خشنود است.

دو تا کلمه داریم من دو تا را در کارت بطور بهم ریخته نوشتم شما کامل کنید

آس ش ی آسایش

آم ش را آرامش

منظور قرآن کریم کدام یک از کلمه های بالاست

خیلی ممنون

آرامش

چرا؟

ص: 105

چون آرامش هم دنیوی است هم اخروی

سوال چه کار بکنیم در دنیا آخرت آرامش داشته باشیم

خیلی متشکرم

باید دیگران را از خود راضی کنیم

پس یکی از عمده چیز هایی که ما به آن نیاز مندیم آرامش است و آرامش در

صورتی محقق میشود که خدا و خود ، خلق خدا ، خانواده ار ما راضی باشند

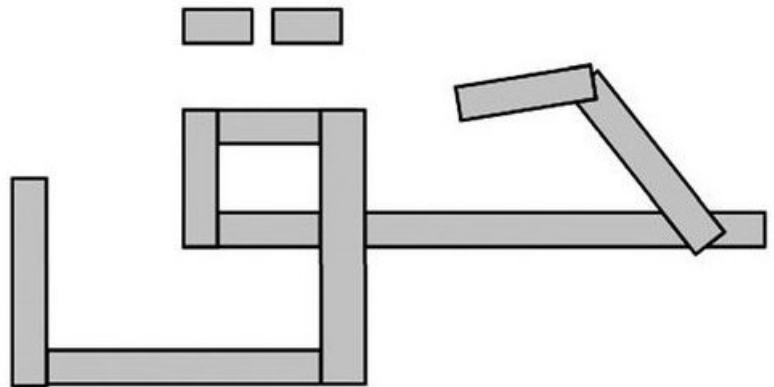
خب در این افراد چکار باید انجام دهیم تا از ما راضی باشند

احسنت خوب گفتید

ولی منظور کلمه دو حرفی و دو نقطه ای است

متشکرم

جهت راهنمایی شما من یک خط در تابلو می کشم شما کامل کنید

پس اگر حق هر کسی را که بر گردن ما هست خوب و به موقع اداء کنیم آنها از

ما راضی خواهند بود

اولین حق مال خداوند است

-یکی از حقوق خداوند این دو کلمه است

من این دو کلمه را بصورت معکوس در کارت نوشتم شما درستش را بخوانید

تامرحم کرت

ترک محرمات

تابجا و ماجنا

انجام واجبات

خیلی ممنون که خوب تشخیص دادید

انجام واجبات و ترک محرمات

دو نفر از شما بیرون بیاید تا در مسابقه ما شرکت کند

سوال : یکی از شما چند نمونه از واجبات و یکی از شما چند نمونه از ترک محرمات را برای ما در تابلویاد داشت کنید. (1)

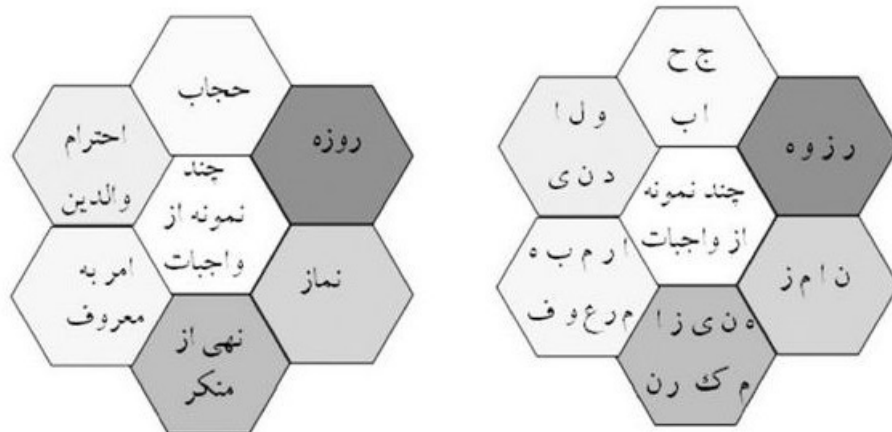
خیلی متشکرم

هر دو دوست خوبتان را خوب تشویق کنید

ص: 107

1- مری به نوشته بیچه دقت می کند

از همه شما ممنونم که ما را یاری کردید

انسان موقعی که در مقابل خود یا خدا و دیگران وظیفه اش خوب انجام دهند همه از او راضی خواهند بود

از کجا بدانیم خداوند از من و شما راضی هست

پس برویم نشانه های رضای خدا را پیدا کنیم

کسی از شما ها متواند بگوید که از کجا بدانیم خداوند از من و شما راضی هست خیلی ممنون

حالا من هم به دوست خودم کمک میکنم چند نمونه را به طور مختصر برای شما بیان میکنم

1. اطاعت الهی

2. روایت شده که موسی (علیه السلام) گفت: پروردگارا مرا از نشانه خشنودی خود از بنده ات خبر ده خدای تعالی به او وحی فرمود: هر

گاه دیدی که من بنده ام

ص: 108

را برای طاعت خود آماده و از معصیت‌م روی گردان می‌کنم این نشانه خشنودی من است.

3. در روایتی از امام علی (علیه السلام) نقل شده که خدای تبارک و تعالی چهار

چیز را در دل چهار چیز نهفته است:

1. خشنودی خود را در طاعتش نهفته است، پس هیچ طاعتی را کوچک نشمارید زیرا بسا که آن طاعت با خشنودی خدا همراه باشد و تو بی‌خبر باشی برای کسب رضایت الهی هر کار خیر و پسندیده را انجام دهید و لو کوچک باشد زیرا احتمال دارد رضایت الهی با او کسب شود.

2. استغفار | تواضع | صدقه |

سه چیز است که بنده را به خشنودی خدا می‌رساند: استغفار زیاد، فروتنی و صدقه دادن زیاد. نفس و انسان را به تن پروری و جمع مال و... تشویق می‌کند؛ اما آن کس که در پی کسب رضای الهی است، جسم و نفس خویش را به زحمت استغفار و پرهیز از مال اندوزی می‌کند.

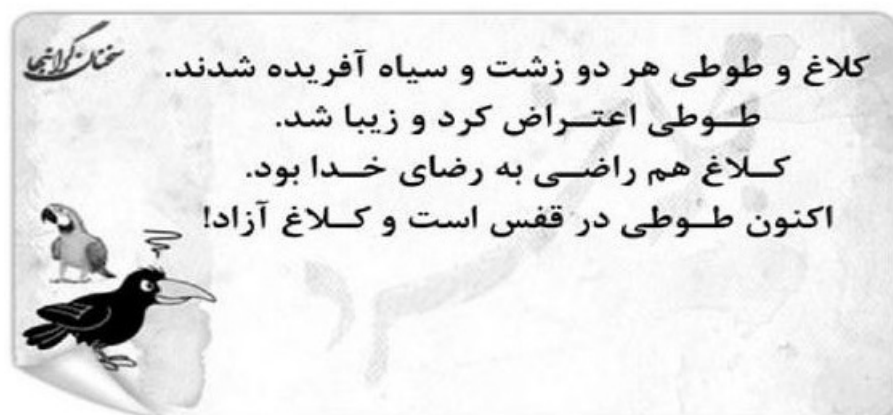
امام علی (علیه السلام) فرمود: هر که بدن خود را ناخشنود سازد پروردگارش را خشنود کند و هر که بدن خود را ناخشنود نکند پروردگارش را نافرمانی کرده باشد. با راحتی بدن و تأمین خواسته‌های جسمانی و پیروی از خواهشها رضایت خدا تأمین نمی‌شود.

بنابراین استغفار زیاد - صدقه دادن زیاد و انجام هر اعمال خیر و مخالفت با هوا و هوسها سبب رضایت خداوند می‌شود.

نقل شده که حضرت موسی (علیه السلام) عرض کرد: ای پروردگار مرا به کاری که خشنودی تو از من در آن است راهنمایی فرما تا بدان عمل کنم؟ خداوند به او وحی فرمود، که همانا خشنودی من در ناخشنودی تو است و تو بر آنچه ناخوشش داری صبر نتوانی کرد. موسی عرض کرد: پروردگارا مرا به آن کار راهنمایی فرما- خداوند فرمود: خشنودی من در خرسندی تو به قضای من است.

در نتیجه راضی و تسلیم بودن در برابر قضای الهی ولو بر خلاف میل انسان باشد خشنودی خدا را در پی دارد.

راضی به رضای خداوند نه آنچه ما دوست داریم مثل تصویر بالا

کلاغ راضی و بدون اعتراض چقدر آزاد و راحت و طوطی اعتراض کرد اسیر و در قفس ماند

چند نمونه از پیامبران الهی را نام ببرید که راضی به قدر الهی بودند

اسماعیل ایوب یوسف

قرآن کریم اسماعیل (علیه السلام) را با صفت «مرضی» توصیف نموده است؛ « وَ كَانَ عِنْدَ رَبِّهِ مَرْضًا » (سوره مریم/55) و همواره مورد رضایت پروردگارش بود.

اسماعیل (علیه السلام) ظاهر امر خدا را ندید (کارد گذاشتن به گلویش توسط

ابراهیم خلیل علیه السلام) بلکه ایمان و یقین داشت که خداوند بر خلاف مصلحت او و پدرش، امر نمی کند. این در واقع اشاره به این حقیقت است که او در کل برنامه هایش رضایت خدا را جلب کرده است.

اصولاً نعمتی از این بالاتر نیست که معبود و مولا و خالق انسان از او راضی و خشنود باشد؛ به همین دلیل در بعضی از آیات بعد از آنکه نعمت بهشت جاویدان را برای بندگان خاص خدا بیان می کند در پایان می گوید: « رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَ رَضُوا عَنْهُ ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ » (سوره مائده/119)؛ خداوند از آنها خشنود و آنها نیز از او خشنود خواهند بود و این فوز عظیم و رستگاری بزرگی است. و این نشان می دهد تا چه اندازه این رضایت دو جانبه واجد اهمیت است (رضایت پروردگار از بندگان و رضایت بندگان از پروردگار).

در جریان واقعه کربلا شنیده ایم که امام حسین (علیه السلام) با آنهمه رنج از

دست دان فرزندان و یاران و تشنگی و ... هر چه به زمان شهادت نزدیک تر می شد صورت مبارکش برافروخته تر میشد و در کمال آرامش و اطمینان می فرمود: رَضًا بِقَضَائِكَ , تَسَدَّ لِي مَا لَا مَرْكَ , لَا مَعْبُودَ سِوَاكَ وَ ... حضرت زینب (سلام الله علیه) در مجلس یزید (لعنه الله علیه) فرمود: مَا رَأَيْتَ الْآ جَمِيلًا مِنْ جَزْ زِيَابِي نَدِيدًا!

این جز رسیدن به مقام رضی الله عنهم و رضوا عنه نیست و این است ثمره خرسندی از خداوند؛ یعنی زندگی کردن در دنیا و آخرت در کمال آرامش و اطمینان قلبی

بین با آرامش زندگی کردن و با آسایش زندگی کردن، تفاوتی اساسی است. ممکن است کسی آسایش نداشته باشد و در کمال آرامش به سر برد؛ یعنی در زندگیش با انواع سختیها درگیر باشد ولی روح و روانی آرام و با طمانینه داشته باشد. همچون اهل بیت عصمت و طهارت (علیهم السلام). بالعکس بسیاری کسان که زندگی در رفاه و در کمال آسایش دارند ولی دریغ از ذره ای آرامش!

4. ایمان و عمل صالح

صفتی که در قرآن کریم به عنوان صفاتی آمده که رضایت خداوند به آنها تعلق می گیرد ایمان و عمل صالح است:

« وَ السَّابِقُونَ الْأُولُونَ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ وَ الْأَنْصَارِ وَ الَّذِينَ اتَّبَعُوهُمْ بِإِحْسَانٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ »

«پیشگامان نخستین از مهاجرین و انصار، و کسانی که به نیکی از آنها پیروی

کردند، خداوند از آنها خوشنود گشت»

5. اخلاص

یکی از صفت‌هایی که رضایت خداوند را به همراه دارد، اخلاص است، قرآن کریم درباره این صفت می فرماید:

« لَا خَيْرَ فِي كَثِيرٍ مِنْ نَجْوَاهُمْ إِلَّا مَنْ أَمَرَ بِصَدَقَةٍ أَوْ مَعْرُوفٍ أَوْ إِصْلَاحٍ بَيْنَ النَّاسِ وَ مَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ سَوْفَ نُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا »

در بسیاری از سخنان در گوشی (و جلسات محرمانه) آنها، خیر و سودی نیست مگر کسی که به این وسیله، امر به کمک به دیگران، یا کار نیک، یا اصلاح در

میان مردم کند و هر کس برای خشنودی پروردگار چنین کند، پاداش بزرگی به او خواهیم داد.»

از این آیه بر می آید که طلب رضایت خداوند فقط با اعمال با اخلاص می شود نه با اعمالی که برای دیدن مردم و نقل کردن آنها انجام داده می شود.

دلت را با خداوند آشنا کن *** زعمق جان خدایت را صدا کن

دلت غفلت زده مانند سنگ است *** مس دل را زیاد او طلا کن

شکوه بندگی در خاکساری است *** خضوع و بندگی پیش خدا کن

توغرق نعمت پروردگاری *** بیاو حق نعمت را ادا کن

نشان حق شناسی در نماز است *** جفا تا کی؟ بیا قدری وفا کن

رکوعی، سجده ای، اشکی، خضوعی *** به پیش آن یکی، قامت دو تا کن

به پیش او گشا دست نیازی *** به درگاه بلند او دعا کن

به سنگ توبه ای بشکن دلت را *** غرور و سرگرانی را رها کن

یکی دیگر از اقسام رضایت مندی ار والدین یا خانواده است

حالا برویم به یک مسابقه جدول

شما حرف اول را انتخاب میکنید سپس 6 تا 6 تا میشمارید تا به پیام جدول می

رسید در ضمن خانه ستاره دار شمرده نمی شود

ص: 113

ر	ا	ت	و	د	ل	ض
د	و	خ	ر	د	ا	ر
ا	ش	خ	ی	ی	ر	ل
م	ش	ن	ت	ض	د	خ
م	ا	خ	ا	ی	د	و
ست	د	ی	ن	ا	ا	*

پیام جدول

رضایت خدا در رضایت والدین و خشم خدا در خشم والدین است

وَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ «ص» رَضِيَ اللَّهُ مَعَ رِضَى الْوَالِدَيْنِ وَ سَخَطُ اللَّهِ مَعَ سَخَطِ الْوَالِدَيْنِ .

رضایت خداوند در رضایت والدین است و خشم خداوند در خشم والدین است

حال به این داستان خوب گوش کنید

رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم بر بالین جوانی که در حال مرگ بود، حاضر شد و فرمود: ای جوان کلمه توحید (لا اله الا الله) بر زبان بیاور. جوان زبانش بند آمده بود و قادر بود ادای توحید نبود.

پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم خطاب به حاضرین فرمود: آیا مادر این جوان در اینجا حاضر است؟

زنی که در بالای سر جوان ایستاده بود گفت: آری، من مادر او هستم.

رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: آیا تو از فرزندت راضی و خشنود هستی؟ گفت: نه، من مدت شش سال است که با او حرف نزده ام.

فرمود: ای زن او را حلال کن و از او راضی باش! گفت برای رضایت خاطر شما او را حلال کردم، خداوند از او راضی باشد.

پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم رو به آن جوان نمود و کلمه توحید را به او

تلقین نمود. جوان بعد از رضایت مادر زبانش باز شد و به یگانگی خدا اقرار کرد.

پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: ای جوان چه می بینی؟ گفت: مردی بسیار زشت و بدبو را مشاهده می کنم و اکنون گلوی مرا گرفته است. پیامبر دعائی به این مضمون به جوان یاد داد و فرمود: بخوان: «ای خدایی که عمل اندک را می پذیری و از گناه و خطای بزرگ در می گذاری از من نیز عمل اندک را بپذیر و از گناه بسیار من در گذر، چرا که تو بخشنده و مهربانی».

جوان دعا را آموخت و خواند؛ سپس پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم پرسید: اکنون چه می بینی؟ گفت: اکنون مردی (ملکی) را می بینم که صورتی سفید و

زیبا و پیکری خوشبو و لباسی زیبا بر تن دارد و با من خوش رفتاری می کند (بعد از دنیا رحلت کرد).

احادیث درباره احترام به پدر و مادر

1- بزرگترین واجب

قال امیر مومنین علی (علیه السلام): بِرُّ الْوَالِدَيْنِ اکبر فریضه .

امیر مومنین علی (علیه السلام) فرمود:

بزرگترین و مهمترین تکلیف الهی نیکی به پدر و مادر است.

(میزان الحکمه ، ج 10 ، ص 709)

2- برترین اعمال

قال الصادق (علیه السلام) أَفْضَلُ الْأَعْمَالِ الصَّلَاةُ لِوَقْتِهَا ، وَبِرُّ الْوَالِدَيْنِ وَالْجِهَادُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ .

امام صادق (علیه السلام) فرمود:

برترین کارها عبارت است از: 1- نماز در وقت 2- نیکی به پدر و مادر 3. جهاد در راه خدا . (بحار الانوار، ج 74، ص 85)

3- انس با پدر و مادر...

فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ (ص) : فَقَرَّ مَعَ وَالِدَيْكَ فَوَالِدِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَانْسَهُمَا بِكَ يَوْمًا وَ لَيْلَهُ خَيْرٌ مِنْ جِهَادِ سَنَةٍ .

مردی خدمت پیامبر اکرم (صلی الله علیه واله وسلم) آمد و گفت: پدر و مادر پیری دارم که به خاطر انس با من مایل نیستند به جهاد بروم، رسول خدا (صلی الله علیه واله وسلم) فرمود: پیش پدر و مادر بمان ، قسم به آن که جانم در دست اوست انس

ص: 116

یک روز آنان با تواز جهاد یک سال بهتر است. البته در صورتی که جهاد واجب عینی نباشد. (بحار الانوار، ج 74، ص 52)

4- محبوب ترین کارها

عَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ قَالَ: سَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ (ص) أَيَّ الْأَعْمَالِ أَحَبُّ إِلَيَّ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ؟ قَالَ: الصَّلَاةُ لَوْ فَتَّهَا، قُلْتُ ثُمَّ أَيُّ شَيْءٍ؟ قَالَ: بِرُّ الْوَالِدَيْنِ، قِلَّةٌ: ثُمَّ أَيُّ شَيْءٍ؟ قَالَ: الْجِهَادُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ.

ابن مسعود می گوید: از پیامبر گرامی (صلی الله علیه واله وسلم) سوال کردم محبوب ترین کار پیش خدا کدام است؟ فرمود: نماز در وقت ، گفتم: بعد از آن چه چیز؟ فرمود: نیکی به پدر و مادر، گفتم: بعد از آن چه چیز، فرمود: جهاد در راه خدا. (بحار الانوار، ج 74، ص 70)

5- نگاه به پدر و مادر

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (ص): مَا وَدَّ بَأْسًا نَظَرَ إِلَى أَبَوَيْهِ بِرَحْمَةِ الْإِنْسَانِ لَهُ بِكُلِّ نَظْرَةٍ حَجَّةٌ مَبْرُورَةٌ. فَقَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ وَإِنْ نَظَرَ فِي كُلِّ يَوْمٍ مَائَةَ نَظْرَةٍ؟ قَالَ: نَعَمْ، اللَّهُ أَكْبَرُ وَأَطْيَبُ.

پیامبر خدا (صلی الله علیه واله وسلم) فرمود: هر فرزند نیکو کاری که با مهربانی به پدر و مادرش نگاه کند در مقابل هر نگاه ثواب یک حج کامل مقبول به او داده می شود. سوال کردند حتی اگر روزی صد مرتبه به آنها نگاه کند؟ فرمود: آری خداوند بزرگ تر و پاک تر است. (بحار الانوار، ج 74، ص 73)

ص: 117

اشاره

قَالَ الصَّادِقُ (ع) بِرُّ الْوَالِدَيْنِ مِنْ حُسْنِ مَعْرِفَةِ الْعَبْدِ بِاللَّهِ إِذْ لِعِبَادِهِ أُسْرَعُ بُلُوغًا وَبِصَاحِبِهَا الَّتِي رَضِيَ اللَّهُ مِنْ حَرَمَةِ الْوَالِدَيْنِ الْمُسْلِمِينَ لَوَجْهِ اللَّهِ تَعَالَى .

امام صادق (علیه السلام) فرمود: نیکی به پدر و مادر نشانه شناخت شایسته بنده خداست. زیرا هیچ عبادتی زودتر از رعایت حرمت پدر و مادر مسلمان به خاطر خدا انسان را به رضایت خدا نمی رساند. (بحار الانوار، ج 74، ص 77)

خدایا! ما را قدردان زحمات پدر و مادر بگردان.

خدایا! ما را به تربیت نسلی با ایمان و حق شناس و پاکدل و نیکو کار موفق بدار اما سومین قسم از رضایت، رضایت از خلق خداوند است، باید حق و حقوق آنها

را ادا کنیم و به آنها احترام بگذاریم.

روایتی را مرحوم کلینی در کافی؛ ج 2، ص 170، ح 2) نقل کرده است

هفت حق واجب هر مسلمان بر مسلمان دیگر معلی بن خنیس از امام صادق (علیه السلام) نقل می کند، که به امام عرض کرده حق یک مسلمان بر مسلمان دیگر

چیست؟ حضرت فرمود: هفت حق واجب است که اگر یکی از اینها را ضایع کند از ولایت خدا خارج شده، و از خدا و نور الهی در این انسان نصیبی وجود ندارد.

حضرت فرمودند: « ای علیک شَفِيقُ أَخَافُ أَنْ تُضَيِّعَ وَ لَا تَحْفَظُ وَ تَعْلَمُ وَ لَا تَعْمَلُ »؛ من خوف این دارم که تو علم پیدا کنی اما عمل نکنی و حقوق را ضایع کنی.

به امام (علیه السلام) عرض کردم: توکل بر خدا، شما بفرمایید و ما هم سعی می کنیم عمل کنیم.

حق اول

حضرت فرمود: «أَيَسَّرُ حَقٌّ مِنْهَا أَنْ تُحِبَّ لَهُ مَا تُحِبُّ لِنَفْسِكَ وَ تَكْرَهُ لَهُ مَا تَكْرَهُ لِنَفْسِكَ» که این قسمت اول را در جلسه قبل توضیح دادیم- می فرمایند کوچکترین و کمترینش اینست که آنچه را که برای خودت دوست داری برای او دوست داشته باشی. اگر تو دوست داری آبرویت حفظ شود، دوست داشته باش آبروی او هم حفظ شود، اگر تو دوست داری پشت سرت غیبت نشود، تو هم نگذار غیبت دیگران را جلوی تو داشته باشند.

حق دوم

« وَ الْحَقُّ الثَّانِي أَنْ تَجْتَنِبَ سَخَطَهُ وَ تَتَّبِعَ مَرْضَاتَهُ وَ تُطِيعَ أَمْرَهُ»؛

کاری نکنی که او عصبانی و غضبناک شود، ناراحتش نکنی؛ بلکه کاری کنی که از تو خوشنود شود، کاری کنی که او خوشحال و راضی شود.

حق سوم

« وَ الْحَقُّ الثَّالِثُ أَنْ تُعِينَهُ بِنَفْسِكَ وَ مَالِكَ وَ لِسَانِكَ وَ يَدِكَ وَ رِجْلِكَ»

کمکی به او کنیم، به نفس، به مال، زبان، دست و پا. این کنایه است که با تمام وجود کمک کنیم. اگر می توانی کمک مالی کنی، کمک مالی کن، اگر با زبانت می توانی او را کمک کنی، کمک کن، جایی که باید او را حفظ کنی تو از گفتار خودت استفاده کن و او را حفظ کن، نگذار او از بین برود.

حق چهارم

« وَ الْحَقُّ الرَّابِعُ أَنْ تَكُونَ عَيْنَهُ وَ دَلِيلَهُ وَ مِرَاتَهُ»؛

ص: 119

حق چهارم اینست که چشم او باشد، اگر یک جا می بیند که این مؤمن مسلمان در چاه می افتد به او بگوید. چشم او باشد، یعنی وقتی یک چیزی را دید، این چیز اطلاعش برای آن مؤمن واجب است به او بگوید، اگر یک جایی علیه او توطئه می کنند به او بگوید، این مانعی ندارد. یک جایی توطئه ی قتل یا هتکش را می کنند، می خواهند حیثیتش را از بین برند، یا ضربه ای به او وارد کنند، این عین او باشد، سمع او باشد، راهنما و مرآت او باشد.

حق پنجم

« وَ الْحَقُّ الْخَامِسُ أَنْ لَا تَسْبَعَ وَيَجُوعُ وَلَا تَزُورَ وَيَظْمَأَ وَلَا تُلْبَسَ وَيَعْرِىَ »؛

حق پنجم؛ تو سیر نباشی اما او گرسنه باشد، تو سیراب نباشی اما او تشنه باشد، تو لباس نداشته باشی و او عریان باشد. ببینید امام (علیه السلام) تا چه حد سفارش کرده است؟

حق ششم

« وَ الْحَقُّ السَّادِسُ أَنْ يَكُونَ لَكَ خَادِمٌ وَ لَيْسَ لِأَخِيكَ خَادِمٌ فَوَاجِبٌ أَنْ تَبْعَثَ خَادِمَكَ فَيَغْسِلَ ثِيَابَهُ وَ يَصْنَعُ طَعَامَهُ وَ يُمَهِّدَ فِرَاشَهُ »

اگر تو خادمی داری و او ندارد، خدمت را بفرست که در کارها به او کمک کند .

حق هفتم

« وَ الْحَقُّ السَّابِعُ أَنْ تُبْرِقَ سَمَهُ وَ تُجِيبَ دَعْوَتَهُ وَ تَعُودَ مَرِيضَهُ وَ تَشُدَّ هَدَجَ أَمْرَتِهِ وَ لَا إِذَا عَلِمْتَ أَنَّ لَهُ حَاجَةً تُبَادِرُهُ إِلَى قَضَائِهَا وَ لَا تُلْجِئُهُ أَنْ يَسْأَلَكَهَا وَ لَكِنْ تُبَادِرُهُ مُبَادِرَةً فَإِذَا فَعَلْتَ ذَلِكَ وَصَلَتْ وَلا يَتَكَ بَوْلَايَتِهِ وَ وَلا يَتَهُ بَوْلَايَتِكَ »؛

ص: 120

حق هفتم این است که سوگند او را باور کنی (به سوگندش وفا کنی) و دعوت او را بپذیری و در تشییع جنازه او حاضر شوی و در بیماریش از او عیادت کنی و بدن خود را در راه برطرف کردن نیاز او به زحمت اندازی و او را محتاج این نکنی که از تو خواهشی کند و به قضای حوائج او شتاب کنی. اگر این کارها را کردی ولایت خود را به ولایت او و ولایت او را به ولایت خداوند پیوند زده ای.

حق خود حقوق النفس:

حق نفست بر تو این است که کاملاً او را در اطاعت خدا بگماری به زبانت حقش را بپردازی و بگوشت حقش را بپردازی و هم چنین سایر اعضایت، بعد فرمود:

1. حق زبانت آن است که آن را از دشنام حفظ نمایی و به سخن خوب عادتش بدهی و مؤدبش داری و آن را نگاهداری مگر در جایی که نیاز به گفتن باشد و سخن گفتن برای دنیا و یا دین شما مفید باشد. و آن را از پرگویی و یاوه سرانی کم فایده حفظ کنی، زبان گواه خرد و دلیل عقل است و آراستگی انسان به زیور عقل و خوشی زبان اوست.

2. حق گوش پاک داشتن اوست از شنیدن هر چیزی مگر خبر خوبی که در دلت خیر پدید آورد اخلاق نیک نصیبت نماید، گوش دروازه دل است هر نوع معنی خوب یا بدی را به آن می رساند.

3. و اما حق چشمت این است که از هر چه روا نیست آن را بپوشانی و مبتدلش نسازی مگر بدان محل عبرت آوری که از آن بینا شوی یا دانشی بدست آوری زیرا دیده وسیله عبرت است.

4. و اما حق دو پایت این است که با آنها به جایی که روا نیست نروی و آنها را براهی که باعث سبکی راه رونده است نکشانی زیرا آنها تورا حمل می کنند و ترا به و راه دین می برند و پیش می اندازند.

5. و اما حق دست تو این است که آن را به ناروا دراز نکنی تا بدست اندازی بدان گرفتار عقوبت آخرت خدا شوی و گرفتار سرزنش مردم در دنیا و آن را از کاری که به تو واجب کرده نبندی ولی آن را احترام کنی با این که از محرمات بسیارش بسنده و بسیاری از آنچه هم که بر او واجب نیست به کار اندازی و چون دست تو در این دنیا از حرام باز ایستاد و خود را شریف داشت یا با عقل و شرافت به کار رفت در آخرت ثواب خوب دارد.

6. و اما حق شکمت این است که آن را ظرف کم و یا بیش از حرام نکنی و از حلال هم باندازه اش بدهی و از حد تقویت به حد شکمخوارگی و بی مروتی نرسانی، و هر گاه گرفتار گرسنگی و تشنگی شد او را ضبط کنی زیرا سیری بی اندازه شکم را بیاشوید و کسالت آورد که مایه باز ماندن و دور شدن از هر کار نیک و ارجمند است. در آن رساله نورانی حقوق های فراوان دیگر نیز مطرح شده که بدلیل طولانی شدن پاسخ از طرح آن معذوریم و برای اطلاع بیشتر به منبع ذیل مراجعه شود.

و نکته پایانی اینکه خودگذشتگی و ایثار از نشانه های جوان مردی و از ویژگی های رادمردان و اولیای الهی می باشد و هر امری که بر آن از دیدگاه شرع و عقلاء، خود گذشتگی و ایثار صدق کند نه تنها تضییع حقوق نفس نیست بلکه موجب کمال نفس می باشد.

5. شرح رساله حقوق امام سجاد - علیه السلام -

درس را با یک شعر خاتمه می دهیم

ص: 122

خدایا خدایا تو ما را کمک کن *** که از کینه در ما نماند نشانی

بگیر از همه فتنه و دشمنی را *** به هر کس عطا کن دل مهربانی

خدایا وزمین تو دیگر نیازی *** به یک حال و روز خوش و تازه دارد

مدد کن که خوبی نگردد فراموش *** بدی بس, خدایا به اندازه دارد

شادی روح امام و شهیدان و اموات صلوات

ص: 123

درس:

خشم و غضب

موضوع:

اخلاق

هدف کلی:

مخاطبان در این درس با برخی از آثار خشم و غضب آشنا می شوند.

اهداف جزئی:

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می شوند:

1. اقسام خشم

2. آثار و پیامدهای خشم

3. آثار کنترل خشم

4. عوامل خشم و غضب

5. خشم از منظر قرآن کریم و ائمه اطهار (علیه السلام)

هدف رفتاری:

انتظار می رود دانش آموزان بعد از درس در اجرای این امر الهی بکوشند.

روش های تدریس:

1. توضیحی؛ 2. فعال: پرسش و پاسخ، کارت، مسابقه و...

رسانه های آموزشی:

تابلو، کارت و...

ص: 125

بسم الله الرحمن الرحيم

چون نور چراغ راه ما الله است *** آغاز سخن همیشه بسم الله است

اول به نام خدا، خدای خوب و دانا *** شروع برنامه با، یک صلوات زیبا

سلام برنامه را با چند تصویر یا نقاشی کوه شروع میکنیم

به نظر شما با نگاه کردن به تصاویر کوه های بالا چه پیامی را به دست می آورید (1) مربی به حرف دانش آموزان گوش می کند

ص: 126

و جواب آنها را در تابلو می نویسد

ممنون از دقت نظر شما

ولی بچه بحث درس امروز ما یک نوع خوردنی است

خوردن غذا

میوه

آب

...

کوه

اه بچه ها تعجب کردید مگه کوه خوردنی است

بله بچه های خوب ، کسی بتواند کوه را بخورد هرگز سیر نمی شود و تازه خیلی خوش مزه تر میشود

خب به این داستان حدیثی از امام رضا (علیه السلام) دقت کنید

خدای متعال به یک پیغمبری از پیغمبرانش وحی کرد : که وقتی صبح از خانه بیرون آمدی

اولین چیزی که به نظرت می آید بخور

دومین چیزی را که می بینی آنرا بپوشان

سومین چیزی را که می بینی پناهش ده

چهارمین چیزی را که دیدی مایوس نکن

پنجمین چیزی را که می بینی از آن فرار کن.

ص: 127

چون صبح شد و بیرون آمد کوه بزرگی را دید که در روبه رویش است ایستاد و

به یاد فرموده خدا افتاد که به او فرموده بود

اولین چیزی را که دیدی بخور و او تعجب کرد بعد با خودش فکر کرد که خدا مرا به چیزی امر نمی کند که من طاقت آن را نداشته باشم پس به طرف کوه رفت تا آنرا بخورد هر چقدر به کوه نزدیکتر میشد کوه کوچکتر میشد تا آنجا که وقتی به کوه رسید کوه را لقمه ای لذیذ یافت و آن لقمه را خورد و لذتی به او دست داد که تا حالا با خوردن لقمه ای به او دست نداده بود.

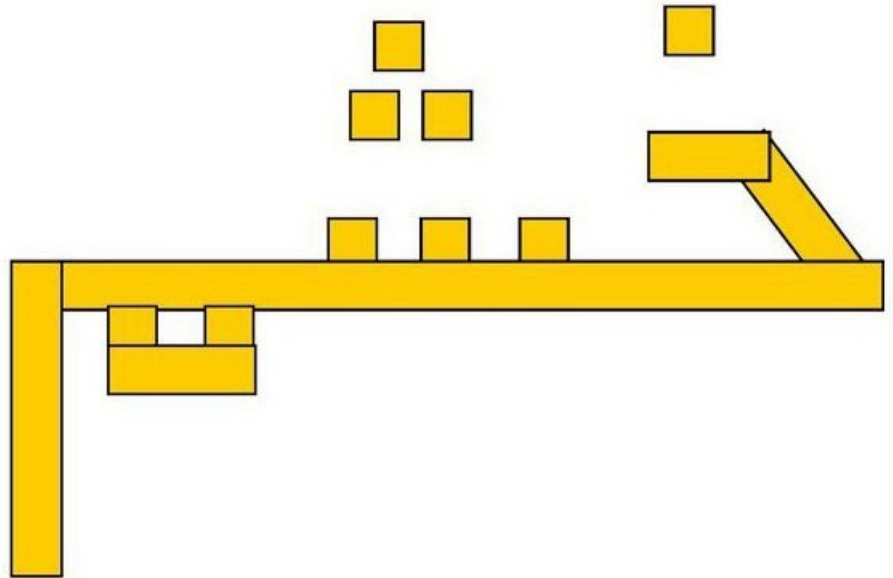
دومین چیزی را که دید طشت طلائی بود چون خدا امر کرده بود دومین چیزی را که می بینی آنرا بپوشان چاله ای کند و آن طشت طلا را در خاک پنهان کرد و بعد به راه خود ادامه داد و لحظه ای به پشت سر خود نگاه کرد دید که آن طشت طلائی که پنهان کرده بود آشکار شده و از خاک بیرون افتاده با خود گفت آنچه را که خدا فرموده بود انجام دادم و به راه خود ادامه داد دید که مرغی در آسمان است و بازی (پرنده شکاری) دنبال او است و قصد شکار کردن مرغ را دارد چون خدا به او فرموده بود سومین چیزی را که می بینی پناه ده آستین لباسش را گشود تا مرغ در آنجا رود و پناه گیرد پس وقتی این کار را کرد باز شکاری به او گفت من چند روزی است که دنبال این مرغ هستم تا شکارش کنم و تو او را پناه دادی و نگذاشتی که من شکارش کنم چون خدا گفته بود چهارمین چیزی را که دیدی مایوس نکن قسمتی از گوشت پای خود را کند و به باز شکاری داد و به راه خود ادامه داد و بعد در ادامه راه گوش مردار گندیده ی کرم گذاشته ای را دید چون خدا به او گفته

پنجمین چیزی را که دیدی از آن فرار کن فرار کرد. به خانه برگشت و شب در خواب خدا به او گفت کارهایی را که گفتیم انجام دادی آیا معنای اینکارها را می

دانی؟ گفت نه . خداوند فرمود آن کوه را که دیدی و بعد به امر ما رفتی بخوری و هرچه به آن نزدیکتر می شدی کوچکتر میشد و آخر لقمه ای لذیذ شد

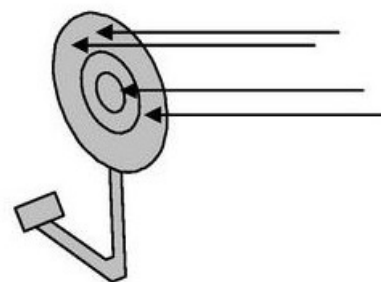
ایا میدانید منصور خدا از خوردن کوه چی بوده است

برای اینکه متوجه شوید به خط های که من در تابلو میکشم کلمه مورد نظر را تشخیص و جایزه هم بگیرید

منظور از کوه خشم و غضب است که اگر هنگام غضب خود را نگه داری و خشم خود را بخوری بعد از آن خوشحال میشوی که غضب را نگه داشتی و خود را کنترل کردی این خوشحالی همان لقمه لذیذ است.. عین الحیوة صفحه 521

بله بچه خوب بحث امروز ما درباره خشم و غضب و آثار مثبت و منفی و عوارض آن در دنیا و آخرت ... خواهد بود

حالا به این داستان کوتاه توجه کنید

پسر بچه ای تند خو در روستایی زندگی میکرد. روزی پدرش جعبه ای میخ به او داد و گفت هر بار که عصبانی میشود و کنترلش را از دست میدهد باید یک میخ در حصار بکوبد. روز نخست پسر 37 میخ در حصار کوبید. اما به تدریج تعداد میخ ها در طول روز کم شدند. او دریافت که کنترل کردن عصبانیتش آسان تر از کوبیدن آن میخها در حصار است. در نهایت روزی فرارسید که آن پسر اصلا عصبانی نشد. او با افتخار این موضوع را به اطلاع پدرش رساند و پدر به او گفت باید هر روزی که توانست جلوی خشم خود را بگیرد یکی از میخهای کوبیده شده در حصار را بیرون بکشد. روزها سپری شدند تا اینکه پسر همه میخها را از حصار بیرون آورد. پدر دست او را گرفت و به طرف حصار برد.

پسرم کارت را خوب انجام دادی. اما به سوراخهای حصار نگاه کن. حصار هیچوقت مثل روز اولش نخواهد شد. وقتی موقع عصبانیت چیزی میگویی، حرفهایت مثل این، شکافهایی برجای میگذارند. مهم نیست چند بار عذر خواهی کنی، چون اثر زخم همیشه باقی می ماند.

مراقب حرفهایتان باشید، چون می توانند بسیار آزار دهنده باشند و اثراشان برای سالها باقی بماند.

آیه الذين ينفقون في السراء والضراء والكاظمين الغيظ والعافين عن الناس والله

يحب المحسنين (آل عمران 134)

«آن کسانی که در توانگری و تنگدستی اتفاق می کنند و خشم خویش فرومی خورند و از خطای مردم در میگذرند خدا نیکوکاران را دوست دارد

اقسام خشم و غضب

منفی و ناپسند... اعتدال

مثبت و پسندیده... تفریط... افراط

اقسام غضب:

اشاره

عملکرد انسان در برابر خشم سه نوع است که در دو حالت مورد نکوهش و در

حالت دیگر پسندیده می باشد.

1. غضب ناپسند:

الف: تفریط: عبارت است از ضعف یا نداشتن نیروی خشم که پسندیده نیست. در این مرتبه یا انسان فاقد قوه غضب است یا به قدری این قوه در او ضعیف است که در جایی که باید به حکم عقل و شرع این قوه را به کار برد و غضب نماید، ساکت بوده و هیچ عکس العملی از خود نشان نمی دهد. این حالت در علم اخلاق انظلام و ستم پذیری نامیده میشود

ص: 131

ب. افراط: در این وضعیت، خشم بر انسان غلبه می کند، تا آنجا که اعمال و کردار فرد از حد و کنترل عقل و شرع می گذرد. در نتیجه برای انسان فکر و قدرت انتخاب در رابطه با اعمال و رفتارش باقی نمی ماند و در چنین حالتی هیچ گونه پند و نصیحتی بر او اثر نکرده و در نهایت به ظلم و ستم می انجامد

چنانکه حضرت علی (علیه السلام) می فرمایند: «هر کس بر خشم خود غلبه ننماید، عقلش

را در اختیار ندارد».

2. غضب پسندیده

اشاره

اعتدال: اعتدال در غضب بدین معنا است که انسان بتواند در مواردی که لازم

است از این نیرو استفاده نماید و در مواردی که سزاوار نیست خود را کنترل کند..

بنابراین اصل غضب که خداوند در وجود انسان نهاده است بسیار نیکو است اما

انسان باید توجه داشته باشد که از حالت اعتدال خارج نشود.

امام سجاد علیه السلام:

پیامبر صلی الله علیه و آله بر گروهی گذشتند که سنگی را بلند می کردند. فرمودند: این چه کاری است؟ گفتند: با این کار، نیرومندترین و محکم ترین خود را می شناسیم. فرمودند: آیا به شما خبر دهم که محکم ترین و قوی ترین شما کیست؟ گفتند: بلی ای پیامبر خدا! فرمودند: محکم ترین و قوی ترین شما، کسی است که هر گاه خشنود شود، خشنودی اش او را به گناه و باطل نکشاند، و هر گاه خشمگین شود، خشمش او را از سخن حق، بیرون نبرد، و هر گاه به قدرت رسید، آنچه برایش حق نیست، دست نزند.

ص: 132

یک جدول در 5 رسم میکنم حروف های در داخل آن قرار میدهم و شما حرف اول را مینوسید و 5 تا 5 تا بشمارید و البته توجه داشته باشید که خانه ستاره دار شمرده نمی شود

بعد حروف های شمرده را کنار هم قرار دهید تا در چند جایی که نماز و روزه

کامل است به آن خواهید رسید

- پیامبر صلی الله علیه و آله بدانید که بهترین انسان ها کسانی هستند که

د	م	ز	ی	ی	آ
و	ش	رب	ی	د	و
ه	ن	ر	ن	خ	د
ا	د	ش	و	ض	*

ص: 133

1- (معاني الأخبار، ص 366) 1. ألا إن خير الرجال من كان بطي، الغضب سريع الرضا 2. (نهج الفصاحة، ح 469)

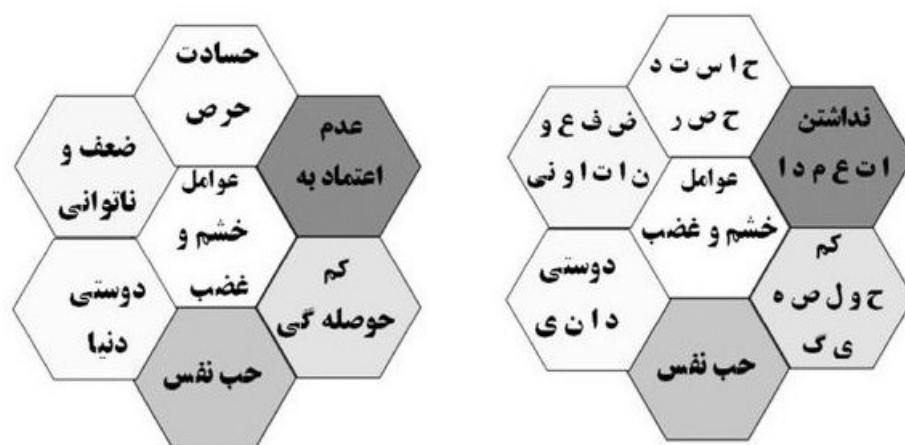

بدانید که بهترین انسان ها کسانی هستند که

«دیر به خشم آیند و زود راضی شوند»

حالا که فهمیدیم بهترین اسانها چه کسانی هستند حالا بریوم ببینیم عوامل خشم و غضب کدامند

من مثل کندوی زنبور عسل در تابلو می کشم و حروف بهم ریخته را در داخل آنها مینویسم شما با حروف بهم ریخته کلمات مناسب درست کنید

خشم می تواند عوامل گوناگونی داشته باشد، از جمله :

علل زیادی در برافروخته شدن غضب در انسان تأثیر دارد که از جمله آنها می

توان به موارد زیر اشاره کرد:

1. حسادت: یکی از عوامل غضب حسادت می باشد که حالتی است که در آن شخص آرزوی از بین رفتن نعمت و کمال شخص دیگری را دارد. حسد علاوه بر این که خود یکی از امراض قلبی است، باعث ایجاد بسیاری رذائل از جمله غضب در انسان می شود، زیرا که چنین شخصی در بیشتر اوقات بر فردی که دارای نعمتی است حسادت ورزیده و بر او خشم و غضب می نماید.

2. عجب: یکی دیگر از عوامل غضب را می توان عجب دانست. زیرا در چنین حالتی شخص خود را بزرگتر و بهتر از دیگران دانسته و در مقابل هر گونه انتقاد و نصیحت از خود خشونت نشان می داند. [18] نراقی، احمد، ص 198.

؛ پیشین، ص 1970

3. حب دنیا: دوست داشتن و علاقه زیاد به دنیا، نه تنها سبب پیدایش این صفت می گردد، بلکه منشأ بسیاری از رذایل اخلاقی دیگر نیز می باشد. چنانچه پیامبر (صلی الله علیه واله وسلم) فرمودند: « دوست داشتن دنیا سرچشمه همه گناهان است. » [19] نهج الفصاحه، مترجم: حسن روایی آملی، قم، نسیم حیات، بی تا، ص 1342.

کسی که دنیا برایش ارزش زیادی دارد، حاضر است برای رسیدن به آن هر عملی را مرتکب شود و زمانی که دنیای خود را در خطر می بیند، به راحتی عصبانی شده و برای از دست ندادن آن بر دیگران خشم می گیرد.

4. حب نفس: در دین اسلام، از حب نفس به عنوان یکی از ویژگی های ذاتی

انسان یاد شده است [20]

غرویان، محسن؛ فلسفه اخلاق، قم، پیک جلال، 1377، ص 95.

که شامل حب جاه و مقام و مال و ... می شود. انسانی که به این امور اهمیت زیادی بدهد، در بسیاری اوقات برای بدست آوردن آن بر دیگران غضب و خشم

می کند.

ص: 135

[21] موسوی خمینی، روح الله؛ شرح چهل حدیث، تهران، موسسه تنظیم و نشر

آثار امام خمینی (ره)، 1385، ص 141-142

5. کم حوصلگی و کم ظرفیتی؛

6. ضعف و ناتوانی مزاج؛

7. عدم اعتماد به نفس؛

8. حساسیت های افراطی

9. منفی بافی و سوء ظن به دیگران؛

10. یادگیری و همانند سازی و تقلید از والدین، همسالان، همکلاسان و دوستان. داستان 2

مردی مشغول تمیز کردن ماشین نوی خودش بود. ناگهان پسر 4 ساله اش سنگی برداشت و با آن چند خط روی بدنه ماشین کشید. مرد با عصبانیت دست پسرش را گرفت و چندین بار به آن ضربه زد. او بدون اینکه متوجه باشد، با آچار فرانسه ای که در دستش داشت، این کار را می کرد؛

در بیمارستان، پسرک به دلیل شکستگی های متعدد، انگشتانش را از دست داد. وقتی پسرک پدرش را دید ...

با نگاهی دردناک پرسید: بابا!! کی انگشتانم دوباره رشد میکنند؟ مرد بسیار غمگین شد و هیچ سخنی بر زبان نیاورد..

او به سمت ماشینش برگشت و از روی عصبانیت چندین بار با لگد به آن ضربه

زد. در حالی که از کرده خود بسیار ناراحت و پشیمان بود، به خط هایی که پسرش کشیده بود نگاه کرد. پسرش نوشته بود:

« دوست دارم بابایی »

ص: 136

دانش آموزان عزیز چه توجیهی در مورد این تصویر دارید

خیلی ممنون

آثار پیامدهای غضب و خشم را نشان می‌دهد من مقداری از آثار آن را در تابلو

که حروف اول و آخر نوشتم شما کامل کنید:

م...ت د...ی ع...م...ا...م...ق...ع...ل...ا...ن

خیلی متشکرم که کلمات را تشخیص دادید

ا محبت ا دوستی ا عیبها ا منطق ا عقل ا ایمان ا

غضب راه ورود به بسیاری از فسادها است. برخی عوارض و پیامدهای غضب

عبارتند از:

1. از بین بردن ایمان افراد عصبانی در حین خشم، نه تنها مرتکب گناهان کبیره می‌شوند که با ایمان صحیح سازگار نیست، بلکه گاهی به خداوند نیز توهین می‌کنند و یا بر حکمت و قسمت و تدبیر او خرده می‌گیرند.

ص: 137

از پیامبر (صلی الله علیه واله وسلم) می فرماید که «غضب ایمان را فاسد می کند، همچنانکه سرکه

عسل را فاسد می کند.» [22]

فیض کاشانی، ملا محسن؛ پیشین، ج 5، ص. 292

2. آشکار شدن عیوب: از دیگر پیامدهای سوء خشم و غضب، آشکار شدن عیوب پنهانی انسان است زیرا در حالت عادی، هر کس خود را کنترل می کند، تا عیوب خویش را پنهان کند و آبرویش را در برابر این عیوب که تقریباً همه کم و بیش دارند حفظ نمایند، اما هنگامی که آتش خشم برایش شعله ور میشود در میان

جمع، فردی غیر عادی، ناتوان و سبک قلمداد می شود که قادر به کنترل وجودش نیست و همچنین عیوب مخفی اش آشکار می گردد.

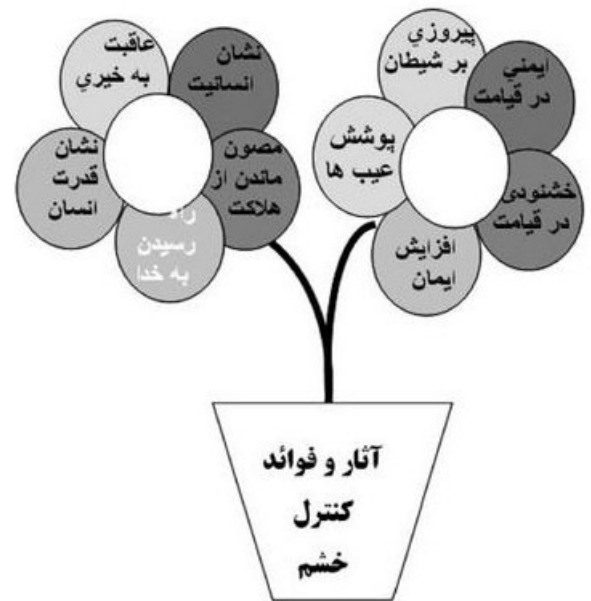
3. از بین برنده عقل و منطق: خشم و غضب دشمن آدمی است و به هنگام غضب، عقل و منطق به کلی از کار می افتد، و انسان دیوانه وار حرکتی را انجام می دهد که نه تنها مایه تعجب همه اطرافیانش می گردد، بلکه خود او نیز بعد از فرونشستن آتش غضب، از کارهایی که در آن حال انجام داده است در تعجب رفته و پشیمان می شود. امام صادق (علیه السلام) در حدیثی می فرماید: «هر کس مالک غضب خود نباشد، مالک عقل خود نخواهد بود.» [23] کلینی، محمد بن یعقوب؛ پیشین، ص. 415

4. از بین برنده محبت و دوستی با دیگران: انسان در حالت خشم، مانعی بین خود و دیگران ایجاد می کند؛ زیرا که افراد جذب خوش اخلاقی و صفات نیکو می شوند.

5. از آثار بد غضب این است که فرد غضبناک و عصبانی، رفتارهای نادرستی - مانند فحش دادن و پرخاشگری کلامی، شماتت، مسخره کردن، فاش کردن اسرار و بدگویی از دیگران - را از خود بروز می دهد. علاوه بر این موجب دشمنی دوستان و شماتت دشمنان، انزوای اجتماعی، افسردگی و بیماری های جسمانی و روانی می

ص: 138

شود. بنابراین کنترل خشم امری بایسته و اجتناب ناپذیر است؛ و گرنه موجب هلاکت انسان و خسارات جبران ناپذیری می شود.

آثار و فوائد کنترل خشم در روایات :

1- ایمنی در قیامت

- امام باقر (علیه السلام) : کسی که خشمی را فرو خورد در حالی که می تواند آن را اعمال کند، خداوند در روز قیامت دلش را از ایمنی و ایمان آکنده کند.

2- خشنودی در قیامت

- امام صادق (علیه السلام) : هر که خشمی را فرو خورد که اگر بخواهد می تواند آن را به کار بندد (و از طرف خود انتقام بگیرد)، خداوند در روز قیامت دلش را از خشنودی خود پر سازد.

3- افزایش ایمان

- پیامبر خدا (صلی الله علیه واله وسلم): هر که خشمی را فرو خورد، خداوند درون او را از ایمان پر کند.

4- عیب انسان پوشیده می شود

- امام صادق (علیه السلام): هر که خشم خود را نگه دارد، خداوند عیب او را بپوشاند.

5- راه رسیدن به خدا

- پیامبر خدا (صلی الله علیه واله وسلم): از محبوب ترین راهها به سوی خدای عزوجل دو جرعه است: جرعه خشمی که با بردباری آن را فروبری و جرعه مصیبتی که با شکیبایی کردن آن را فروبری.

6- عاقبت به خیری

- امام علی (علیه السلام) در نامه ای به حارث همدانی می فرماید: خشم را فرو خور و به هنگام توانایی، گذشت کن و در هنگام عصبانیت، بردبار باش و در وقت چیرگی، بیخشای تا سرانجامت نیکو باشد.

7- پیروزی بر شیطان

- امام علی (علیه السلام): هر که بر خشم خویش چیره شود، بر شیطان پیروز شود و هر که مقهور خشم خویش شود، شیطان بر او پیروز گردد.

8- مصون ماندن از هلاکت

- امام علی (علیه السلام): خویشتن داری به هنگام بروز خشم، از افتادن در ورطه های هلاکت مصون می دارد.

9- نشان انسانیت

- امام علی (علیه السلام): بالاترین انسانیت، تسلط داشتن بر خشم است و میراندن خواهش نفس.

10- نشان قدرت انسان

- امام باقر (علیه السلام): هیچ قدرتی مانند جلوگیری از خشم، نیست.

- پیامبر خدا (صلی الله علیه واله وسلم): پهلوانی، به زمین زدن حریف نیست، بلکه پهلوان کسی است که در هنگام خشم خویشتن دار باشد.

(این روایات از ترجمه میزان الحکمه ج 8، ص 251 الی ص 426 گرفته شده)

خشم از منظر قرآن کریم و ائمه اطهار (ع)

1- در سوره آل عمران آیه 134 چنین آمده است: متقین کسانی هستند که در راحت ورنج انفاق می کنند و خشم خود را فرو می برند و از خطای مردم می گذرند و خداوند نیکوکاران را دوست می دارد.

2- هیچ بنده ای نیست که خشم خود را فرو ببرد مگر آنکه خداوند عزت او را

در دنیا و آخرت فزونی بخشد. (امام صادق (علیه السلام))

ص: 141

3- همانطور که سرکه غسل را از بین می برد، خشم نیز ایمان را از بین می برد

(پیامبر اکرم (صلی الله علیه واله وسلم)).

4- هر کدام از شما که خشمگین شد، باید با آب سرد وضو بگیرد. (پیامبر اکرم

(صلی الله علیه واله وسلم)).

5- هر کس که عصبانی شود و شکبیا باشد، محبت خدا بر او واجب می شود.

(پیامبر اکرم (صلی الله علیه واله وسلم)).

6- مدارا موجب یمن و خشونت باعث شومی است. (پیامبر اکرم (صلی الله علیه واله وسلم)).

7- اگر بد اخلاقی و خشونت به صورت انسانی خلق می شد، هیچ چیزی زشت تر

از آن نبود. (پیامبر اکرم (صلی الله علیه واله وسلم)).

8- هر کس که خشم خود را فرو نشاند خداوند او را اجر دهد. (پیامبر اکرم ص)

9- خشم از آتش است آنرا با آب فرو بنشانید. (پیامبر اکرم (صلی الله علیه واله وسلم)).

گفتار بزرگان در مورد خشم

نیرومندترین مردم آن است که بر خشم خویش غالب آید. (افلاطون)

خشم بیش از حد گرفتن وحشت آورد و لطف بی وقت هیبت ببرد. (سعدی) - بردباری در زمان خشم و خوش رویی هنگام سختی ،

مشکل ترین کارهاست. (بقراط)

آنکه بر خشم خود مسلط می شود، بر همه چیز مسلط است. (خسرو سینایی)

خشم حربه ی افراد ضعیف است. (سهیل محمودی)

کسی که خشم خود را دنبال کند خود را ضایع کرده است. (ابوالفضل بیهقی)

وقتی که عاقل خشمگین می شود، دیگر عاقل نیست. (ابوالفضل بیهقی)

تنبیه در هنگام خشم صلاح نیست ، بلکه انتقام است. (میشل دو مونتینی)

انسان خشمگین ، همیشه فکر می کند که بیش از توان خود قدرت دارد. (آلبرت انوئی برشیا)"

برگرفته از کتاب گفتار بزرگان تالیف حسین رحمت نژاد"

درس را با یک شعر خاتمه میدهم

خدایا، خدایا تو ما را کمک کن

که از کینه در ما نماند نشانی

بگیر از همه فتنه و دشمنی را

به هر کس عطا کن دل مهربانی

خدایا، زمین تو دیگر نیازی

به یک حال و روز خوش و تازه دارد

مدد کن که خوبی نگردد فراموش

بدی بس، خدایا بد اندازه دارد

شادی روح امام و شهیدان و اموات صلوات

ص: 143

درس:

آراستگی

اشاره

موضوع:

اخلاق هدف کلی:

مخاطبان در این درس با برخی از آداب آراستگی آشنا می شوند.

اهداف جزئی:

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می شوند:

1. انواع آراستگی و شاخه های مربوطه

2. پوشش لباس

3. حیاء و آثار آن

4. گناهان زبان

5. احکام آراستگی

هدف رفتاری:

انتظار می رود دانش آموزان بعد از درس در اجرای احکام الهی بکوشند.

روش های تدریس:

1. توضیحی؛ 2. فقل: پرسش و پاسخ، کارت، مسابقه و...

رسانه های آموزشی:

تابلو، کارت و...

ص: 145

بسم الله الرحمن الرحيم

اگر تنها تر از آن تک درختی *** که رسته در کویر خشک و بی آب

اگر از وحشت تنهایی و درد *** نمی آید به چشم خسته ات خواب

اگر در این جهان پر هیاهو *** تو را حتی به سر یک سایبان نیست

به هر خاری مبند امید زیرا *** پناهی جز خدای مهربان نیست

سلام برنامه را با چند کلمه بهم ریخته شروع میکنیم

حدیث (12) پیامبر صلی الله علیه و آله :

إِنَّ الْجَمَالَ جَمِيلِ السَّخَاءِ

اللَّهُ سَخِيٌّ يُحِبُّ نَظِيفَ

يُحِبُّ النَّظَافَةَ يُحِبُّ تَعَالَى

خیلی ممنون و هزار آفرین

حدیث ما این است

ص: 146

إن الله تعالى جميل يحب الجمال، سخي يحب السخاء، نظيف يحب النظافة

کسی میتواند ترجمه این حدیث گرانقدر را بگوید

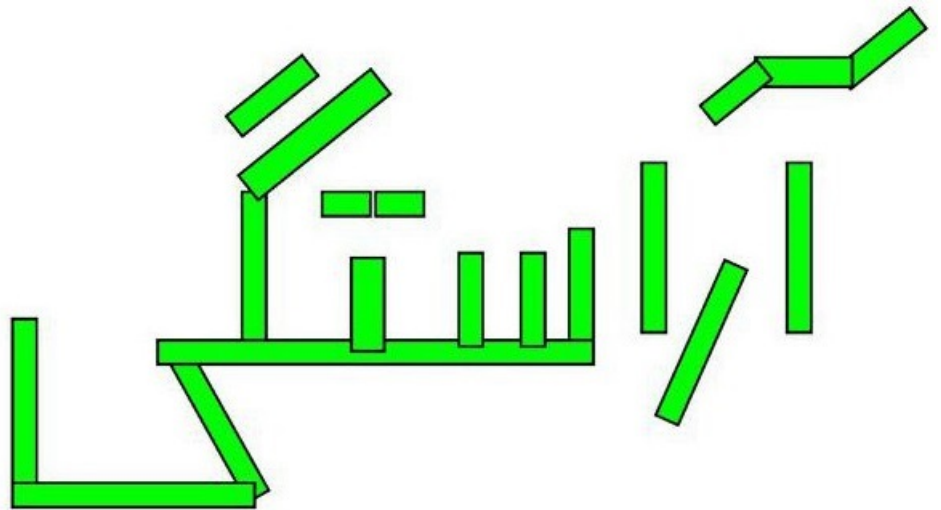
متشکرم دوستان خوب تشویق کنید

ترجمه کامل حدیث این است

خداوند زیباست و زیبایی را دوست دارد، بخشنده است و بخشش را دوست دارد، پاکیزه است و پاکیزگی را دوست دارد. (1)

خب بچه های خوب ایا میدانید مضمون حدیث در رابطه با کدام خصوصیات یک انسان مومن و خوب است

من خطوط شکسته را در تابلو مینویسم شما کلمه مورد نظر را تشخیص دهید

بله بحث ما در باره آراستگی و آداب آن در دین و اجتماع می باشد

ص: 147

1- نهج الفصاحه ص 293، ح 690

حالا برویم به انواع آراستگی را بدانیم من دو حرف آخر انواع آراستگی را در تابلو مینویسم شما آنرا کامل نمایید

آراستگی به چهار قسمت تقسیم می شود

1. آراستگی آشکار

2. آراستگی افکار و اندیشه

3. آراستگی گفتار و سخنان

4. آراستگی رفتار و کردار و اعمال ما با خود و دیگران

هر کدام از آنها نیازی به مختصر توضیح لازم دارد

1...ار آشکار

اولین آراستگی، آراستگی ظاهر یا آشکار میباشد

این قسم از آراستگی خیلی مهم است مورد توجه پیامبران و امامان عزیز قرار گرفته است در باره

امام صادق (علیه السلام) فرمودند: مردی به خانه ی رسول اکرم آمد و درخواست ملاقات داشت. موقعیکه حضرت خواستند از حجره خارج شوند و به ملاقات آن مرد بروند به جای آینه، جلوی ظرف بزرگ آبی که در داخل اطاق بود ایستاد و سر و

ص: 148

صورت خود را مرتب کنند، عایشه از مشاهده ی اینکار به عجب آمد، در مراجعت عرض کرد یا رسول الله چرا در موقع رفتن در برابر ظرف ایستادید و موی و روی خود را منظم کردید: فرمود: عایشه، خداوند دوست دارد که وقتی مسلمانی برای دیدار برادرش می رود خود را بسازد و خویشتن را برای ملاقات او بیاراید. منبع: مکارم الاخلاق، ص

از چه فرود آمدیم بار کنیم این کجاست *** گوهر پاک از کجا عالم خاک از کجا

برای این نوع آراستگی چند تا حدیث تقدیم میکنم

امام رضا علیه السلام می فرماید: « مِنْ أَخْلَاقِ الْأَنْبِيَاءِ التَّنْظُفُ » [21] پاکیزگی از

اخلاق انبیاست

امام صادق علیه السلام فرمود: « إِنَّ مِنْ أَجْمَلِ الْجَمَالِ الشَّعْرُ الْحَسَنُ »، [24] از زیباترین زیبایی ها، موی نیکو و قشنگ است.

در جای دیگر می فرماید: « الشَّعْرُ الْحَسَنُ مِنْ كِسْوَةِ اللَّهِ فَأَكْرَمُهُ » [25] موی خوب و زیبا یک پوشاک خدائست پس آن را گرامی دارید.

آیا میتوانید چند نوع آراستگی آشکار یا ظاهری را نام ببرید

خیلی متشکرم

من هم چند نمونه آراستگی ظاهری بیان کنم

1. لباس مرتب و تمیز پوشیدن

2. نظافت منزل

3. نظافت بدن

الف - شستن موی سر و محاسن؛

ب - شانه زدن موی سر؛

ص: 149

ج - خوش بو کردن بدن با عطر؛

د - اصلاح سر و صورت؛

ه - کوتاه کردن ناخن انگشتان؛

و - خضاب و رنگ کردن موی سر و صورت؛

ز - زایل کردن موهای زاید بدن؛

ح - سر مه کشیدن؛

ط - روغن زدن به مو؛

ک - مسواک زدن.

پیامبر اکرم صلی الله و علیه و آله می فرمایند:

«خداوند دوست می دارد چون بنده اش به سوی برادرانش بیرون می آید، خود را برای آنها آماده و زیبا سازد».

یکی از سفارشات دین مبین اسلام درباره پوشش لباس است که باز از هیمن امام بزرگوار داریم که میفرمایند:

«لباسش را تمیز و خوشبو کند، دیوار خانه اش را مرمت کند، حیاطش را بروید، و چراغش را پیش از غروب آفتاب بیفروزد، که این کار فقر را می زداید و روزی را می افزاید».

پیامبر اکرم می فرمایند:

لباس های خود را نیکو و زین مرگب خود را درست کنید، تا همچون خال سیاه، در میان مردم نمایان باشیده.

امام صادق علیه السلام می فرمایند:

«لباس زیبا بپوش که خدا زیبایی را دوست دارد، و باید از حلال باشد».

آداب لباس پوشید

1. سن خود

امام باقر (علیه السلام) فرمودند: که حضرت علی بن ابیطالب (علیه السلام) در ایام خلافت باغلام خود قنبر برای معامله به بازار بزازها آمد، به مرد کاسبی فرمودند دو لباس داری به من بفروشی؟ مرد کاسب عرض کرد بلی ای پیشوای مسلمین، جنسی را که احتیاج داری نزد من است. حضرت وقتی متوجه شدند که مرد کاسب او را شناخته و به عنوان امیرالمؤمنین خطابش کرده است، معامله نکرد و از دکان او گذشت و مقابل بزاز دیگری که جوان بود توقف کرد و دو لباس خرید یکی را به سه درهم و دیگری را به دو درهم، پس به قنبر فرمودند: سه درهمی را تو بردار. عرض کرد مولای من شایسته تر آن است که شما لباس سه درهمی را بپوشی، زیرا منبر می روی و با مردم سخن می گویی و باید لباس شما بهتر باشد، حضرت فرمودند تو جوانی و مانند سایر جوانان به تجمل و زیبایی رغبت بسیار داری، به علاوه من از خدای خود حیا می کنم که لباسم از تو بهتر باشد، زیرا از پیغمبر اکرم (صلی الله علیه واله وسلم) شنیده ام درباره ی غلامان سفارش می فرمودند که به آنان همان لباسی را بپوشانید که خود می پوشید و همان غذا را بخورانید که خود می خورید.

منبع: مستدرک 1، ص 210

ص: 151

2- پوشیدن لباس تمیز و مرتب.

3- داشتن لباس خانه و لباس بیرون و پوشیدن هر کدام در جای خود و یا لباس و کار و غیر لباس کار

4- لباس گشاد و راحت. زیرا لباس تنگ کراهت دارد.

5. ساده پوشی . ساده زیستی رسول خدا(صلی الله علیه واله وسلم) و وابسته نبودن به جلوه های فریبنده ی دنیا و به ناز و نعمت آن دل بستن و به جلوه های مادی دل خوش نداشتن و در همه ی شوون زندگی وی متجلی بود از جمله در کیفیت و نوع لباس و فرش و زیر انداز و... (1)

وقتی در خانه بود، لباس خود را می دوخت و بر کفش خویش وصله می زد.

مرد سیرت را به صورت کار نیست *** جامه گر صد وصله باشد عار نیست

صورت زیبا نمی آید به کار *** حرفی از معنی اگر داری بیار

6- جنس و رنگ لباس

علی (علیه السلام) می فرماید: «لباس های پنبه ای بپوشید. چرا که آن، لباس پیامبر خداست».

می فرمود: «پنج چیز را تا زنده ام ترک نمی کنم... یکی هم پوشیدن لباس پشمی».

رنگ سرخ، رنگی بود که پیامبر خدا(صلی الله علیه واله وسلم) برای لباس، آن را نمی پسندید.

ص: 152

1- (انَّ فَرشُوا لَهُ اضْطَجَعَ وَإِنْ لَمْ يُفَرِّشْ لَهُ اضْطَجَعَ عَلَى الْأَرْضِ .)

جامه ای که انسان را مغرور و سرمست کند یا تکبر و خود برتر بینی آورد، نا پسند است. مقید بودن به نوع خاصی از جامه نیز، سارت آور است.

رسول خدا (صلی الله علیه و اله وسلم) هر گاه لباس تازه می پوشید، خدا را شکر و سپاس می گفت و جامه ی قبلی را به مسکین می داد.

جامه ی بلندی که بر زمین کشیده شود. نشان تکبر است و در جاهلیت، شیوه ی

اشراف بوده است.

لباس های ویژه آراستگی آن حضرت و بخصوص هنگام حضور در جمع مسلمانان در مسجد و برای خطبه و نماز، گوشه ی دیگری از سیره ی او را نشان می دهد. لباس نماز جمعه ی وی مخصوص بود: «کان له ثوب للجمعه خاصه» در بعضی روایات آمده که غیر از لباسی که در روزهای غیر جمعه می پوشید، دو جامه ی مخصوص برای جمعه داشت.

9. لباس شهرت نباشد

عدم استفاده از لباس شهرت که پارچه یا نوع دوخت آن معمول نیست.

خوشبو کردن لباس مواردی که هر لباس یا عاملی تهییج کننده است شرایط حضور نزد همسر، محارم و دیگران تفاوت دارد.

آیا میدانید رسول خدا «ص» درباره لباس شهرت چه فرموده است

هر کس در دنیا لباس شهرت بپوشد (لباسی غیر معمول که به خاطر آن انگشت نما شود

ادامه حدیث را به با یک مسابقه ادامه میدهم

شما یک جدول 42 خانه ای را بکشید و شماره حروف را در خانه های مربوطه

با قرار دهید. (1)

د	ن	و	ا	د	خ
ق	ز	و	ر	ر	د
ب	ل	ت	م	ا	ی
و	ت	ل	ذ	س	ا
ب	ی	ر	ا	و	خ
پ	ی	م	و	ا	ر
*	د	ن	ا	ش	و

پیام جدول

هر کس در دنیا لباس شهرت بپوشد (لباسی غیر معمول که به خاطر آن انگشت نما شود

«مَنْ لُبِسَ ثِيَابِ شُهْرَةٍ فِي الدُّنْيَا أَلْبَسَهُ اللَّهُ ثِيَابَ الذُّلِّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ».

ص: 154

1- مری حروف ها را با سلیقه خود بطور پراکنده در جدول قرار میدهد تا دانش آموزان جدول را کامل کنند تا به پیام جدول برسند

دومین آراستگی، آراستگی افکار و فکر و اندیشه است

حضرت امام حسن عسکری (علیه السلام) فرموده اند: زیبایی صورت ، جمال ظاهری

انسان است و زیبایی عقل و فکر ، جمال باطنی او است. منبع: بحار 1، ص 32 علم: امام علی علیه السلام می فرمایند: «العلم زین الأغنیاء و غنی الفقراء»؛ [12] دانش، زینت دهنده ثروتمندان است (منظور از ثروتمندان یعنی کسانی که علم دارند و بی نیاز کننده فقرا (یعنی کسانی که علم ندارند و جاهل هستند)).

حال به سراغ مبحث آراستگی اندیشه (فکر) می رویم :

امام علی علیه السلام می فرمایند : «دانش والاترین زینت و هدیه است و حکمت

زیوری گرانبهاست».

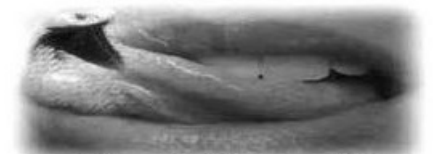
و باز از همان امام بزرگوار در مورد ادب که داریم : ادب نیکو زیور خرد است.»

سومین آراستگی ، آراستگی گفتار و سخن است

هر کی بتواند 5 نمونه از آراستگی های گفتار را نام ببرید تا جایزه میگیرد

خیلی ممنون از همه دوستان که ما را کمک کردند

حالا بگویید عدد «70» مربوط به کدام یک از اعضای بدن است

مراقب زبانمان باشیم

چو دیشی صغیر است
ولی چو دیشی کبیر است

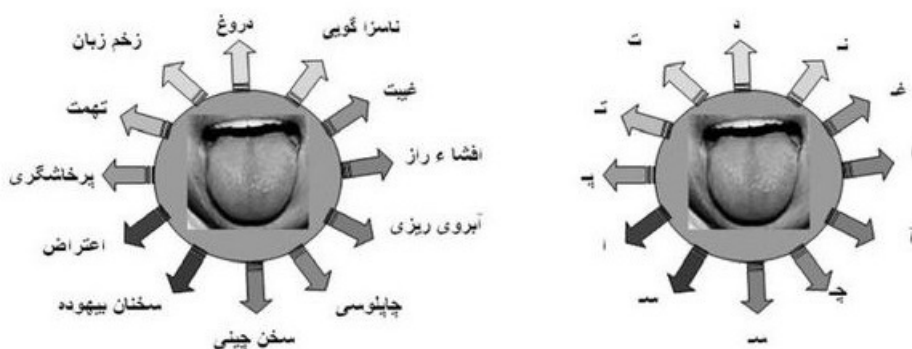
متشکرم «زبان»

این کلمات را می‌توانید توضیح دهید

جرم جرم صغیر کبیر

جرمش صغیر و کوچک ولی جرمش کبیر و بزرگ است

برای اینکه زبان مان آراسته به بهترین‌ها شود باید از آفتها هم جلوگیری شود میوه بهشتی هم اگر داخل جوب بیافتند قابل استفاده نخواهد بود اشتباهات زبان 40 تا 70 نوع بیان کرده اند من حرف اول بعضی از گناهان زبان را مینویسم شما کامل کنید.

خیلی ممنون

گر مردی زبانت را نگهدار *** ز کذب و غیبت و بهتان و آزار

امام صادق علیه السلام میفرمایند:

«سکوت آن قدر زیباست که بردبار را نیز می‌آزاید».

«سکوت انسان را در برابر عالمان زیبا جلوه می‌دهد».

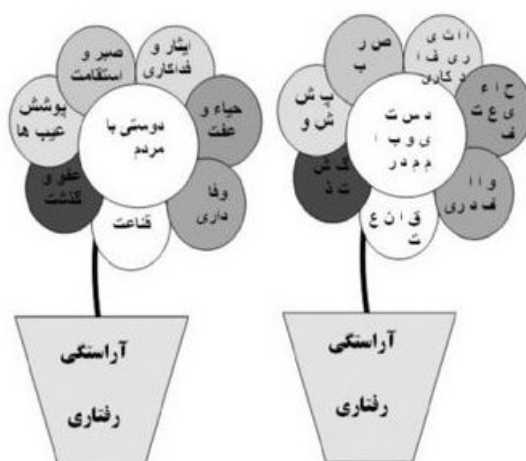
ص: 156

دهد».

امام کاظم علیه السلام در نگارش نامه ای به یحیی بن عبدالله بن الحسن مینگارند: «تورا و خودم را به تقوای الهی سفارش می کنم، که آن زینت بخش کلام است».

امام صادق علیه السلام می فرماید: «الصَّمْتُ كَنْزٌ وَافِرٌ وَزِينَةُ الْحَلِيمِ وَ سِتْرُ الْجَاهِلِ»؛ [16] سکوت گنجی است فراوان و زینت شخص حلیم و بردبار و پوششی است برای جاهل و نادان.

ا...ار رفتار ا

چهارمین آراستگی رفتاری و کردار است

هر کس سریع 5 مورد از آراستگی رفتاری

را بگوید هدیه خواهد گرفت

خیلی ممنون

دوست خوب تان را تشویق کنید

این نوع چون شبیه بوی گل در زندگی میدهد

من هم یک گل میکشم چند نوع آراستگی رفتاری را

داخل گلبرگ ها قرار میدهم و شما کلمات مناسب درست کنید

خیلی خیلی متشکرم که جواب دادید

من هم برای کمک به شما یک مورد را با احادیث اهل بیت مزین می کنم

یکی از آراسته گی و زینت ها و زیبایی مرد و زن در همه حال و همه جا عفت و

حیاء است

امام جعفر صادق علیه السلام :

الْحَيَاءُ عَشْرَةٌ أَجْزَاءُ فَتَسَعُهُ فِي النِّسَاءِ وَوَاحِدٌ فِي الرِّجَالِ ؛ حیا ده جز دارد، نه جزء آن در زنان است و یک جزء در مردان.

من لا يحضره الفقيه ج 3، ص 468

الْحَيَاءُ حَسَنٌ وَ لَكِنْ فِي النِّسَاءِ أَحْسَنُ حیا خوب است لیکن در زنان بهتر است.

« أَعْقَلُ النَّاسِ أَحْيَاهُمْ »: هر کس حیایش بیشتر است عاقل تر است.

امیر المومنین (علیه السلام): « عَلَى قَدْرِ الْحَيَا يَكُونُ الْعِفَّةِ »: عفت به میزان حیا بالا می رود هر چه حیای آدم بیشتر باشد این آدم عقیف تر است. باید حیا داشته باشیم از یک بچه ده ساله آدم حیا می کند، لذا حدیث دارد که ای بنده من خدا را طوری عبادت کن که انگار دارد تو را می بیند. مثل موتوری هایی که کلاه ندارند می ترسند بگیرند شان فرار می کنند. همان طور که از او می ترسی از خدا هم بترس.

ص: 158

امام صادق (علیه السلام) می فرماید :

لباس نازک و بدن نما پوشید ؛ زیرا چنین لباسی نشانه ی سستی و ضعف دین است .

امام علی (علیه السلام) نیز می فرماید :

پرهیز از این که خود را برای دیگران بیارایی و با انجام گناه به جنگ با خدا
برخیزی

صورت زیبای ظاهر هیچ نیست

ای برادر سیرت زیبا بیار

ص: 159

امام علی علیه السلام: «وفا، همزاد امانت و زینت برادری است».

معصوم علیه السلام: «رفق و مدارا با چیزی قرین نشد، جز آنکه آن را آراست». معصوم علیه السلام: «تاج مرد، عفت است»

از اندرزه‌های خداوند متعال به حضرت عیسی علیه السلام: «ای عیسی! خود را به دینداری و دوست داشتن مسکینان، بیارای»

پیامبر اکرم صلی الله و علیه و آله: «پیوسته برادرانی راستین داشته باش تا در چتر حمایت آنان زندگی کنی که آنها زینت روزهای خوش و یاور روزهای سخت اند».

امام علی علیه السلام فرموده است: تَجَمُّلاً فِي فَاقِهِ . (1)

(پرهیز گاران) در تهی دستی (نیز) آراسته هستند.

و در پایان به حدیث گرانمایه ای از دعای آقا امام زمان خاتمه می‌دهیم

فرازی از دعای امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف:

« وَ عَلَيَّ الشَّبَابِ بِالنَّابَةِ وَ التَّوْبَةِ »؛

پروردگارا! به جوانان ما توفیق بازگشت (به فرمانت) و توبه، عنایت فرما».

«... وَ عَلَيَّ النِّسَاءِ بِالْحَيَاءِ وَ الْعِفَّةِ »؛

«و پروردگارا! به زنان امت من حیا و عفت ارزانی دار»؛

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می دانند و کسانی که نمی دانند یکسانند؟

سوره زمر / 9

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان - خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آباده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی - پلاک 129/34 - طبقه اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: 03134490125

دفتر تهران: 021 - 88318722

بازرگانی و فروش: 09132000109

امور کاربران: 09132000109

مرکز تحقیقات رایانگی

اصفهان

گامی

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

